

Jaarverslag 2020

Unilever APF

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
----------------	---

Unilever APF Bestuursverslag

Kring Progress - Resultaten & ontwikkelingen 2020

Het jaar op hoofdlijnen	11
Vermogensbeheer	17

Kring Forward - Resultaten & ontwikkelingen 2020

Het jaar op hoofdlijnen	21
Vermogensbeheer	27

Unilever APF - Overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen 2020

Ontwikkelingen in 2020	31
Risicobeheersing	34
Governance - de organisatie in beeld.....	38
Vooruitblik	45

Unilever APF - Jaarrekening

Balans per 31 december 2020	48
Staat van baten en lasten over 2020	49
Kasstroomoverzicht over 2020.....	50
Toelichting jaarrekening	51
Toelichting op de balans	53
Toelichting op de staat van baten en lasten	55
Gebeurtenissen na balansdatum	58

Kring Progress - Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2020	60
Staat van baten en lasten over 2020	61
Kasstroomoverzicht over 2020.....	62
Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Progress	63
Toelichting op de balans	67
Toelichting op de staat van baten en lasten	78

Kring Progress - overige gegevens

Kerncijfers laatste 10 jaar	83
Strategische benchmarkbeschrijving.....	84

Kring Forward - Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2020	86
Staat van baten en lasten over 2020	87
Kasstroomoverzicht over 2020.....	88
Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Forward.....	89
Toelichting op de balans.....	93
Toelichting op de staat van baten en lasten	103

Kring Forward - overige gegevens

Kerncijfers laatste 6 jaar	109
Strategische benchmarkbeschrijving.....	110

Unilever APF - overige gegevens

Actuariële verklaring kring Progress.....	112
Actuariële verklaring kring Forward.....	114
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	116
Verslag Intern Toezicht	130
Verslag Verantwoordingsorgaan kring Progress.....	133
Verslag Verantwoordingsorgaan kring Forward	134

Unilever APF - Bijlagen

Bijlage 1 – Personalía per 31 december 2020.....	136
Bijlage 2 – Hoofdpijnen pensioenregeling 2020 Forward.....	137

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van Unilever APF over 2020 wat wel een heel bijzonder jaar is geworden. Begin 2020 had niemand kunnen bedenken dat het een jaar zou worden waarop medewerkers van het Unilever APF elkaar vanaf half maart niet meer zouden ontmoeten, alle afspraken online zouden plaatsvinden en de beurzen ineen zouden storten om vervolgens weer een behoorlijk herstel te laten zien. Maatschappelijk en economisch heeft 2020 enorme impact gehad op de samenleving en mogelijk ook op uw persoonlijke situatie. Het Unilever APF heeft echter dit moeilijke jaar goed doorstaan en dit

kunt u op verschillende plaatsen in het jaarverslag nalezen. Tegelijk is een jaarverslag iets formeels en daarom zijn veel onderdelen verplicht. Als voorzitter van het fonds wil ik in mijn voorwoord nog kort terugblikken en vooruitkijken.

‘Maatschappelijk en economisch heeft 2020 enorme impact gehad op de samenleving’

Terugblik

Als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus moesten medio maart, van de een op de andere dag, alle medewerkers van de uitvoeringsorganisatie vanuit huis werken. Mede dankzij de goede IT-inrichting en communicatie-ondersteuning vanuit Unilever is de overgang vlekkeloos verlopen. Gedurende deze periode is, in samenwerking met onze vermogensbeheerder Uninvest Company, het toezicht op de rente- en beursontwikkelingen verscherpt door de uitvoeringsorganisatie en heeft de Raad van Bestuur alle processen (waar nodig intensiever) gemonitord.

De rendementen zijn, ondanks de grote dalingen aan het begin van de coronacrisis, redelijk goed gebleven. Forward heeft in 2020 een nettorendement geboekt van 9,5% en Progress van 5,0%.

De financiële situatie van zowel Forward en Progress is in 2020 achteruitgegaan. Dit komt door een lager startniveau van de beleidsdekkingsgraad en de rente bleef laag gedurende 2020. Dit heeft tot gevolg gehad dat we de pensioenen van onze deelnemers niet volledig kunnen indexeren per 2021. Uiteraard betreuren we dit,

Lees verder op pagina [5](#)

maar tegelijkertijd weten we dat veel fondsen al jaren niet kunnen indexeren en soms zelfs moeten verlagen. Door ons robuuste beleid staan onze kringen er nog steeds behoorlijk goed voor. Wel constateren we dat de spanning tussen de ambitie en realisatie oploopt en ook de komende jaren indexatie onder druk zal staan.

Een ander punt waarvoor ik aandacht wil vragen is dat 2020 opnieuw een jaar was van toegenomen regeldruk vanwege de invoering van IORP II en ERB. Ik hoop van harte dat wij in de komende jaren de meerwaarde hiervan gaan ervaren, naast de al bestaande spelregels op deze terreinen. Ik pleit dus voor een terughoudende wetgever, dat past bij een beheerste en integere bedrijfsvoering door pensioenfondsen.

Meer lezen over de financiële stand van uw pensioenfonds:

voor *Progress* op pagina

voor *Forward* op pagina

Een ander pensioen in de toekomst

In juni 2020 zijn kabinet en vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, na vele jaren van overleg, een pensioenakkoord overeengekomen. Dit akkoord heeft tot gevolg dat de pensioenregelingen in Nederland ingrijpend zullen wijzigen, met name omdat de opbouw- en premiesystematiek gaan veranderen. Verder bevat het pensioenakkoord afspraken over de AOW-leeftijd en duurzame inzetbaarheid. We hebben deze ontwikkelingen rondom de herziening van het Nederlands pensioenstelsel op de voet gevolgd en hierover onze stem laten horen. Ter voorbereiding op de veranderingen in de komende

jaren hebben we eind 2020 een kennis- en stakeholders-tafel opgericht, die maandelijks overlegt, kennis deelt en het proces bespreekt. Vertegenwoordigers uit de uitvoeringsorganisatie, Raad van Bestuur, vermogensbeheerder, verantwoordingsorganen, Vereniging Unilever Gepensioneerden (VUG), Unilever en vakbonden doen mee.

Meer lezen over het Pensioenakkoord, zie pagina

In 2020 hebben we ook verdere stappen gezet in het duurzaam beleggen. Uit het deelnemersonderzoek is gebleken dat onze deelnemers duurzaam beleggen erg belangrijk vinden. De in 2020 vastgestelde doelen zijn ambitieus en concreet en zullen de komende jaren verder worden uitgewerkt.

Meer lezen over duurzaam beleggen, zie pagina

Woord van dank

Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken naar alle medewerkers van ons fonds. Namens het hele bestuur wil ik hen bedanken voor hun inzet in 2020 en de vlekkeloze overgang naar thuiswerken na de Covid-uitbraak. Alle bedrijfsprocessen (en dat zijn er veel!) zijn ongestoord doorgegaan!

Ook de leden van de verantwoordingsorganen van onze kringen Forward en Progress wil ik graag bedanken voor de constructieve samenwerking het afgelopen jaar en ik kijk uit naar de intensieve samenwerking in het traject rondom invoeren van het pensioenakkoord.

Frans Prins

Onafhankelijk voorzitter

Bestuurs- verslag 2020

Over dit verslag

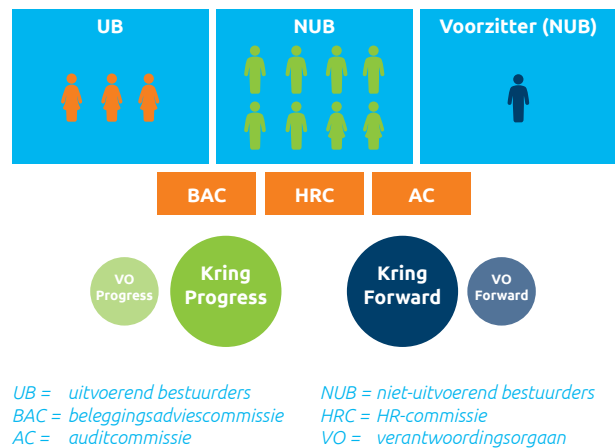
Per 1 januari 2017 zijn de voormalige Unilever-pensioenfonds Progress en Forward juridisch gefuseerd tot Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (verder: Unilever APF).

Unilever APF heeft twee collectiviteitskringen, kring Progress (Progress) en kring Forward (Forward). Beide kringen hebben een afgescheiden vermogen. De kringen vallen onder hetzelfde bestuur, maar hebben wel een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Progress is sinds 1 april 2015 een gesloten kring, waarin de tot 1 april 2015 opgebouwde pensioenen zijn ondergebracht en waar geen nieuwe pensioenopbouw meer plaatsvindt. Forward is de kring waar medewerkers van Unilever-bedrijven vanaf 1 april 2015 pensioenen opbouwen.

Officieel spreken we van de collectiviteitskringen Progress en Forward, maar omwille van de leesbaarheid noemen we ze in dit verslag Progress en Forward.

Hieronder wordt weergegeven hoe Unilever APF per 31 december 2020 is ingericht. Er is één bestuur, de Raad van Bestuur. Elke kring heeft binnen Unilever APF zijn eigen verantwoordingsorgaan.

Dit doen wij voor onze stakeholders

Missie

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (kortweg Unilever APF) wil de best mogelijke bijdrage leveren aan een financieel zorgeloze ouderdag van de Unilever-medewerker.

Visie

Unilever APF is een zelfstandige stichting, die nauw verbonden is met Unilever. Wij stellen onze stakeholders in staat om optimale keuzes te maken rondom de pensioenen en te voorkomen dat ze voor verrassingen komen te staan. Unilever APF heeft geen winstoogmerk.

Doelstellingen

- Wij voeren de aan ons opgedragen pensioenregelingen zorgvuldig en correct uit. Wij keren pensioenen juist, volledig en tijdig uit.
- Wij informeren stakeholders tijdig, adequaat en evenwichtig. Waar mogelijk zullen wij de communicatie over rechten en aanspraken over de collectiviteitskringen combineren, zodat de

aanspraak- en pensioengerechtigden in staat zijn hun positie te begrijpen en goede keuzes te maken voor hun pensioensituatie.

- In klanttevredenheid, vastgesteld uit onderzoek bij onze stakeholders, scoren wij minimaal een beoordeling 'goed'. Onze stakeholders zijn de actieve en gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgever.
- Wij werken kostenbewust zodat de premie-inleg zoveel mogelijk kan worden besteed aan pensioen.
- Wij zijn een kenniscentrum op het gebied van pensioen voor onze stakeholders.
- Unilever APF biedt een organisatiestructuur waarin goed bestuur als bedoeld in de Code Pensioenfonds mogelijk is en waarin taakvervulling door de Raad van Bestuur optimaal is. Wij bieden maatwerk voor de stakeholders.
- We zoeken aansluiting bij een belangrijk kernthema voor Unilever, te weten duurzaamheid. We volgen een aantal thema's uit het Unilever Sustainable Living Plan.
- Voor de medewerkers van Unilever APF bieden wij een professionele werkomgeving met aandacht voor well-being en een goede balans tussen werk en privé.
- Wij dragen zorg voor een deugdelijke invoering van het nieuwe pensioenakkoord voor onze deelnemers.

Hoe dit verslag is opgezet

Met behulp van deze leeswijzer kunt u zich richten op informatie over één specifieke kring, op informatie over Unilever APF (het fonds met beide kringen) en op een meer tekstuele toelichting of meer cijfermatige toelichting over een bepaald onderwerp. Bent u benieuwd naar de mening van de wettelijke toezicht- en verantwoordingsorganen van Unilever APF, dan kunt u die ook vinden met behulp van het onderstaande overzicht.

In het verslag herkent u de kringen als volgt: bij Progress wordt rechts op de pagina's een groene balk weergegeven, bij Forward is die balk blauw, en voor Unilever APF is het een oranje balk.

Het verslag is als volgt opgebouwd:

- **Resultaten en ontwikkelingen verdeeld naar Progress en Forward**

Hier vindt u de belangrijkste cijfers en achtergrondinformatie per kring en ontwikkelingen in 2020 met betrekking tot indexatie, rendement, ontwikkeling van de dekkingsgraad, kosten en pensioenregeling. Daarnaast wordt er aandacht gegeven aan de vermogensbeheeractiviteiten en specifieke aandachtspunten van het afgelopen jaar.

- **Overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen op het niveau van Unilever APF**

Zaken die voor beide kringen (vrijwel) hetzelfde geregeld zijn worden in dit hoofdstuk behandeld. Er is aandacht voor duurzaam beleggen, hoe dat bij Unilever APF is vormgegeven en welke ontwikkelingen in 2020 op dit gebied hebben plaatsgevonden. Vervolgens wordt uitgelegd hoe de risicobeheersing

is ingericht en wordt een aantal belangrijke ontwikkelingen in 2020 genoemd. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de governance, hoe Unilever APF wordt bestuurd en de verschillende organen die betrokken zijn bij het fonds. Hierbij wordt ook kort ingegaan op onderwerpen zoals strategie en doelstellingen voor de lange termijn, het weerstandsvermogen en de communicatie.

Pensioenfonds worden verwacht te voldoen aan de Code Pensioenfonds waarin de normen voor goed pensioenfondsbestuur zijn vastgelegd. De verantwoording hierover door Unilever APF wordt ook in dit hoofdstuk besproken. Het hoofdstuk eindigt met een vooruitblik naar 2021.

- **Jaarrekening APF en financiële jaarrapportages verdeeld naar Progress en Forward**

Na het bestuursverslag volgen de jaarrekening 2020 van Unilever APF en de financiële jaarrapportages van de twee kringen. De overzichten bestaan onder andere uit de balans, de staat van baten en lasten, toelichtingen en verdere informatie die benoemd moet worden zoals gebeurtenissen na balansdatum.

- **Overige gegevens**

Het laatste onderdeel bevat de verklaringen van de certificerend actuaaris en de controleverklaring van de onafhankelijk accountant. Daarnaast zijn hier de verslagen van het intern toezicht en van de beide verantwoordingsorganen te vinden.

De samenstelling van de Raad van Bestuur en overige organen is opgenomen in bijlage 1.

Kring Progress

Resultaten en ontwikkelingen 2020

Een jaar in cijfers

stand van zaken op 31 december 2020

€ 5.577 *mln*
Vermogen

5,0%
Rendement

€ 153 *mln*
Uitkeringen

117,4%
Beleidsdekkingsgraad

€ 4.364 *mln*
Pensioenverplichtingen

19.378
(Gewezen) deelnemers en
pensioengerechtigden

Indexatie per 1 januari 2021:

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

0,75%

Deelnemers

2,19%

Het jaar op hoofdlijnen

Gedeeltelijke indexatie

Progress streeft ernaar de pensioenen jaarlijks te verhogen met een indexatie. We willen de pensioenen van de deelnemers die nog in dienst zijn bij een Unilever-onderneming laten meegroeien met de cao-loonstijgingen bij Unilever. De ingegane pensioenen van de pensioengerechtigden en de pensioenen van de gewezen deelnemers willen we laten meegroeien met de prijsstijgingen in Nederland. In 2020 hebben we dit gedeeltelijk gerealiseerd.

Actieven

Onze doelstelling voor actieven is een pensioenverhoging die gelijk is aan de stijging van de cao-lonen in het afgelopen jaar. In 2020 waren er bij Unilever twee cao-verhogingen die bij elkaar opgeteld uitkwamen op 3,27%. Om dit percentage volledig toe te kennen moet de financiële situatie – de beleidsdekkingsgraad – per eind oktober goed genoeg zijn. Dit was helaas niet het geval.

De beleidsdekkingsgraad, het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de voorgaande twaalf maanden, van Progress bedroeg eind oktober 118,0%. Volledige indexatie is alleen toegestaan als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de zogenoemde 'toekomstbestendige indexatiedekking' (TBI-dekkingsgraad). Deze kwam eind oktober uit op 122,8%. Hierdoor is bij Progress een gedeeltelijke pensioenverhoging mogelijk voor actieven van 2,19%.

Als de financiële situatie voldoende is hersteld, kan, onder voorwaarden, de gemiste verhoging alsnog toegekend worden. Bij Progress gaat het dan om het verschil tussen de beoogde 3,27% en de toegekende 2,19%. Voor deze zogenoemde 'inhaalindexatie' hebben wij tien jaar de tijd.

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

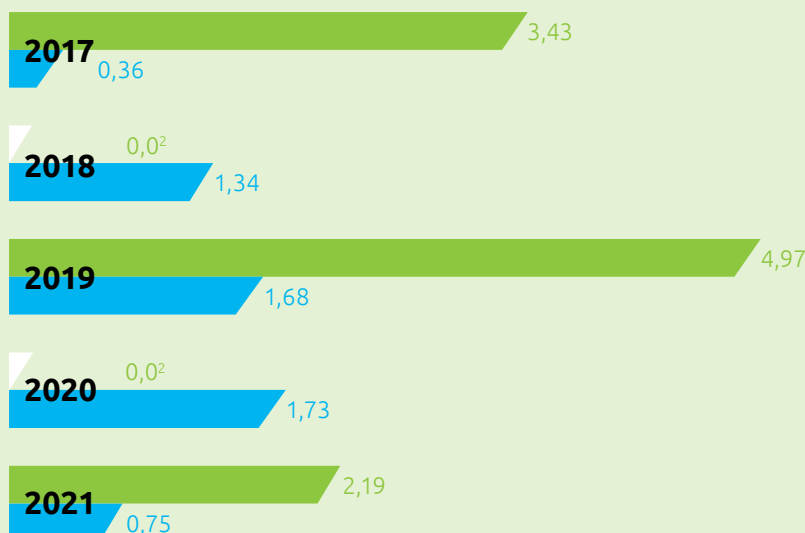
Onze doelstelling voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is een pensioenverhoging die gelijk is aan de prijsontwikkeling¹ in het afgelopen jaar (van 1 november 2019 tot 1 november 2020). De prijzen stegen in die periode met 1,12%. Om dit percentage volledig toe te kennen moet – net als voor de actieven – de financiële situatie per eind oktober goed genoeg zijn. Dit was helaas niet het geval.

Daarom is geen volledige, maar wel een gedeeltelijke indexatie van 0,75% mogelijk per 1 januari 2021 voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers.

Als de financiële situatie voldoende is hersteld, kan, onder voorwaarden, de gemiste verhoging alsnog worden toegekend. Bij Progress betreft dit het verschil tussen 1,12% en 0,75%. Voor deze zogenoemde 'inhaalindexatie' hebben wij tien jaar de tijd.

¹ Voor de prijsontwikkeling gaan wij uit van de afgeleide Consumentenprijsindex (CPI afgeleid). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft dat cijfer vastgesteld op 1,12%.

Zo indexeerden wij de pensioenen in de laatste vijf jaar:

Indexatie pensioen in %
(per 1 januari van het betreffende jaar)

- Actieve deelnemers
- Gepensioneerden en gewezen deelnemers

² Op 1 januari 2018 en op 1 januari 2020 zijn de pensioenen voor actieve deelnemers niet verhoogd, omdat de cao-lonen in 2017 en 2019 niet waren gestegen..

Vooruitzichten indexatie

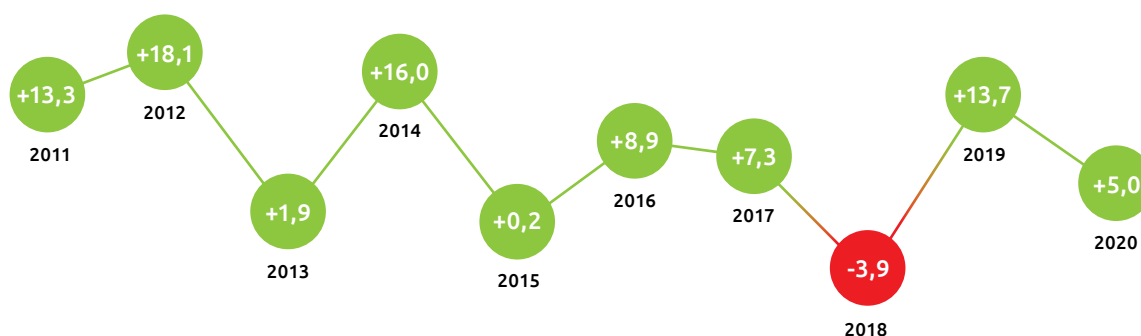
Progress staat er, mede door de garantie van de werkgever, financieel goed voor. Desondanks is de beleidsdekkingsgraad het afgelopen jaar aanzienlijk gedaald. Dit is reden om de verwachtingen op toekomstige indexatie te temperen. Dat komt door een aantal factoren.

De eerste factor is de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad. Deze gemiddelde dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden was eind oktober 118,0%. Aan dat getal zie je niet direct dat de actuele dekkingsgraad tussen november 2019 en oktober 2020 aanzienlijk is gedaald; van 125,3% naar 115,7%. De nieuwe 12-maandsperiode voor het bepalen van de indexatiehoogte start dus op een lager niveau. Dat alleen al maakt een volledige indexatie per 1 januari 2022 onzeker.

De tweede factor komt door nieuwe regels van de overheid: de ondergrens voor een volledige indexatie (de TBI-dekkingsgraad) is daardoor vanaf 2020 hoger. Ten slotte zal per 1 januari 2021 de nieuwe UFR-methodiek ingevoerd worden. De UFR is de lange-termijnrente die gebruikt moet worden in de dekkingsgraadberekeningen. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot nog weer lagere rente waardoor de dekkingsgraad daalt (in 4 jaar in 4 stappen).

Al deze factoren bij elkaar zorgen ervoor dat (volledig) indexeren onzekerder zal worden. Voor de duidelijkheid: door de bijstortingsverplichting van Unilever kan uw pensioen bij Progress niet worden verlaagd. Als de actuele dekkingsgraad onder een bepaalde grens zakt, zal Unilever een bijbetaling doen volgens de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst.

[Meer lezen over premie- en garantieafspraken met Unilever, zie pagina](#)

Progress belegt voor de lange termijn. We houden rekening met goede en minder goede jaren. Over de laatste tien jaar boekten we een gemiddeld nettorendement van 7,8% per jaar.

Rendement op beleggingen

2020 was een redelijk goed beleggingsjaar.

Progress heeft in 2020 op de totale portefeuille een nettorendement geboekt van 5,0%. Het rendement op de beleggingen bedroeg 1,7%. Op de afdekking van het inflatie- en renterisico werd een winst geboekt van 1,5%, op de valuta-afdekking werd een winst geboekt van 1,9%. Om onze beleggingsprestaties op waarde te kunnen schatten, vergelijken wij deze met een benchmark (de gemiddelde vergelijkbare beleggingsportefeuille). In 2020 bleven we 0,7%-punt achter op de benchmark. Progress streeft ernaar om, door middel van een actieve beleggingsstrategie, op totaal fondsniveau op lange termijn 0,3%-punt beter te presteren dan de benchmark. In 2020 is dit target niet behaald.

Rendement 2020	Progress %	Benchmark %
Groeiportefeuille	1,3	2,1
Stabiele rendementsportefeuille	2,6	2,7
Subtotaal assets	1,7	2,5
Valutaderivaten	1,9	1,9
Futures	0,1	0,0
Renteswaps	2,3	2,3
Inflatieswaps	-0,8	-0,8
Totaal assets	5,0	5,7

Ontwikkeling dekkingsgraad

Financieel was 2020 een jaar met twee gezichten. Het eerste kwartaal van het jaar zakte de actuele dekkingsgraad weg, waarna herstel volgde in de volgende drie kwartalen tot een eindstand op 31 december van 127,8%. Dat is 1,5%-punt lager dan de eindstand van 2019. De beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden) daalde gestaag van 127,4% naar 117,4%.

Naast de actuele dekkingsgraad (de stand van zaken op één moment) en de beleidsdekkingsgraad (die de basis vormt voor belangrijke beslissingen zoals het indexatiebesluit) berekenen we ook de zogeheten reële dekkingsgraad. Dat is de actuele dekkingsgraad waarin onze ambitie om de pensioenen te indexeren is meegenomen. Daardoor is de reële dekkingsgraad altijd lager dan de actuele dekkingsgraad. In 2020 is onze reële dekkingsgraad gedaald van 103,8% naar 96,3%.

Ons fondsvermogen nam in 2020 toe van € 5,5 miljard naar € 5,6 miljard.

Vermogen versus verplichtingen	Situatie eind 2020	Situatie eind 2019
Pensioenverplichtingen	4.364 mln	4.233 mln
Vermogen	5.577 mln	5.473 mln
Actuele dekkingsgraad	127,8%	129,3%
Beleidsdekkingsgraad	117,4%	127,4%

De plussen en minnen van 2020

De actuele dekkingsgraad in 2020 is per saldo gedaald met 1,5%-punt. De belangrijkste plussen en minnen van 2020 zijn:

++ Rendement en rente

In 2020 hebben we een positief beleggingsrendement behaald. Dit samen met de negatieve eenjaarsrente had een positief effect op de dekkingsgraad van 6,5%-punt.

++ Nieuwe overlevingstafels

De overgang op de nieuwe overlevingstafels 2020 van het Actuarieel Genootschap (AG) resulteert in een stijging van de dekkingsgraad van 2,9%-punt. Bij Progress wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de totale bevolking en de verzekerden door toepassing van ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020. Hierdoor steeg de dekkingsgraad met 3,7%-punt.

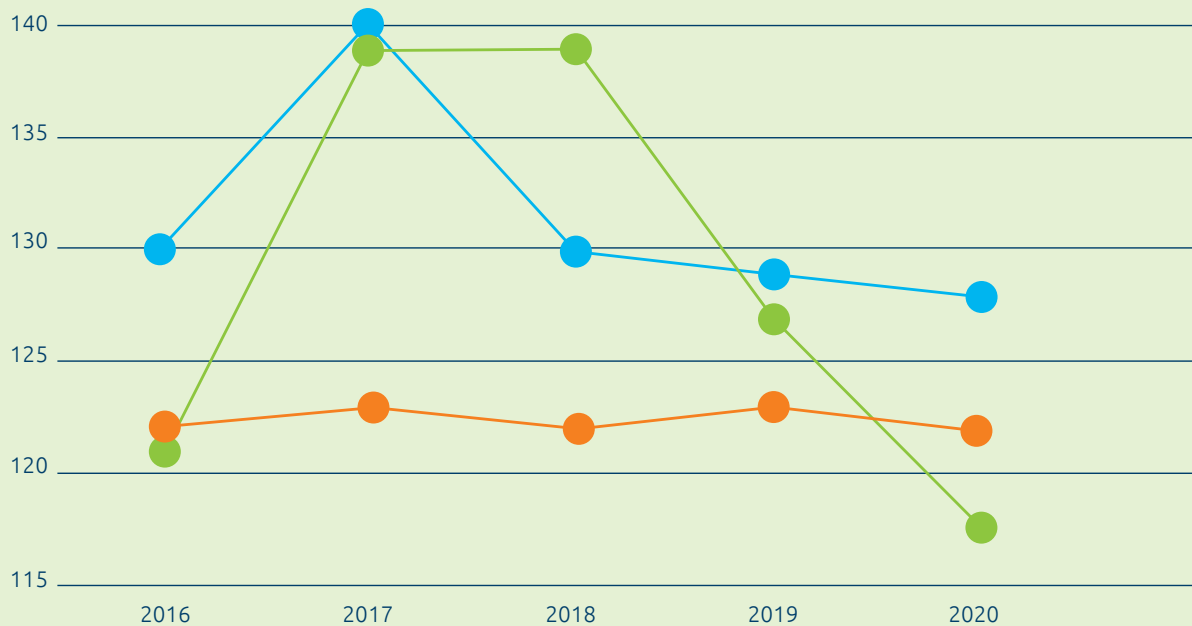
-- Rekenrente

In 2020 is de rekenrente waarmee we onze pensioenverplichtingen moeten berekenen gedaald van 0,67% naar 0,12%. Een lagere rente betekent dat we meer geld in kas moeten hebben, oftewel: onze verplichtingen stijgen. Door de dalende rekenrente (en de toegenomen verplichtingen) daalde de dekkingsgraad met 12,7%-punt.

-- Indexatie

Het toekennen van 2,19% indexatie voor de actieve deelnemers en 0,75% voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers heeft geleid tot een verlaging van de dekkingsgraad met 1,2%-punt

Dekkingsgraad in %

- Actuele dekkingsgraad op 31 december
- De beleidsdekkingsgraad op 31 december
- De TBI-dekkingsgraad op 31 december

De grafiek geeft weer hoe onze actuele dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad zich vanaf 2016 hebben ontwikkeld. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden. Deze wordt gehanteerd als maatstaf voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. De toekomstbestendige indexatie-dekkingsgraad (TBI-dekkingsgraad) geeft de grens aan waarboven we de pensioenen wettelijk volledig mogen indexeren. Deze grens is fondsspecifiek en wordt jaarlijks vastgesteld.

Kosten

Progress let op de kosten, maar het uitvoeren van de pensioenregeling kost natuurlijk wel geld. De kosten van Progress zijn, in lijn met de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie, onder te verdelen in drie soorten: pensioenuitvoeringskosten, kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten. Wij hebben transparantie over onze kosten hoog in het vaandel.

Pensioenuitvoeringskosten

In 2020 gaf Progress € 3,5 miljoen uit aan pensioenuitvoeringskosten. Dat is € 279 per deelnemer, berekend over 1.303 actieve deelnemers en 11.211 pensioengerechtigden (totaal 12.514). Dit is een kleine stijging ten opzichte van 2019 van € 7. Als je in deze berekening ook de 6.864 gewezen deelnemers meeneemt, komt het bedrag per deelnemer uit op € 180. Er vindt geen verrekening van kosten tussen pensioenuitvoering en vermogensbeheer plaats.

Kosten vermogensbeheer

In 2020 hebben we voor het beheer van onze beleggingen (exclusief transactiekosten) € 24,5 miljoen uitgegeven. Dat is 0,47% van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten waren € 4,0 miljoen, 0,08% van het gemiddeld belegd vermogen.

Progress streeft naar een optimaal inzicht in de kosten voor vermogensbeheer. Dat stelt ons in staat een streng kostenbeleid te voeren en op gezette tijden met onze beleggers te heronderhandelen. Bij het verkrijgen van zoveel mogelijk transparantie over de kosten, speelt het onderzoek naar onderliggende kosten een belangrijke rol. Ondanks dat zo'n 60% van de kosten inmiddels direct te herkennen is, hebben we ook in 2020 een flink deel van de kosten moeten schatten. We blijven ernaar streven om de indirecte kosten van die beleggingscategorieën, waar nu nog niet in detail op gerapporteerd kan worden, beter in beeld te krijgen. De geschatte kosten over 2020 (die een onderdeel vormen van de totale kosten) bedroegen € 11,5 miljoen. Hiervan betreft € 8,1 miljoen beheerkosten en € 3,4 miljoen transactiekosten

(aandelen, vastrentende waarden en derivaten).

Zoals weergegeven in onderstaande tabel zijn in 2020, met uitzondering van de beheerkosten, alle categorieën gedaald. De beheerkosten zijn in 2020 gestegen door een reclassificatie van het bewaarloon naar beheerkosten per beleggingscategorie, volgens de richtlijn van De Nederlandsche Bank (DNB). Als gevolg hiervan

wordt het bewaarloon niet meer apart getoond maar toegevoegd aan de beheerkosten. Samen met een nieuw hypotheekfonds is dit de belangrijkste verklaring voor de gestegen beheerkosten. De daling van de transactiekosten is onder andere het gevolg van minder transacties met betrekking tot de rente- en inflatieafdekking en het feit dat we afscheid hebben genomen van een externe manager die relatief hoge transactiekosten rapporteerde.

Vermogensbeheer in '000 euro's	2020	% gemiddeld belegd vermogen	2019	% gemiddeld belegd vermogen
Beheerkosten	20.000	0,38	19.066	0,36
Prestatieafhankelijke vergoedingen	1.029	0,02	2.098	0,04
Kosten fiduciair beheer	3.019	0,06	3.897	0,07
Bewaarloon	-	-	761	0,01
Transactiekosten	4.024	0,08	7.032	0,13
Overige kosten	474	0,01	835	0,02
Totaal	28.546	0,55	33.689	0,63

Kosten per beleggings-categorie in '000 euro's	2020					
	Beheer-kosten	% gemiddeld belegd vermogen	Prestatie-afhankelijke vergoedingen	% gemiddeld belegd vermogen	Transactie-kosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	7.732	0,15	-	-	1.734	0,03
Aandelen	6.314	0,12	-	-	1.817	0,04
Alternatieve beleggingen (w.o. Private Equity)	676	0,01	-40	0,00	-	-
Vastgoed	3.822	0,07	1.069	0,02	-	-
Overige beleggingen	942	0,02	-	-	112	0,00
Kosten overlay beleggingen	514	0,01	-	-	361	0,01
Totaal	20.000	0,38	1.029	0,02	4.024	0,08

Kosten per beleggings-categorie in '000 euro's	2019					
	Beheer-kosten	% gemiddeld belegd vermogen	Prestatie-afhankelijke vergoedingen	% gemiddeld belegd vermogen	Transactie-kosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	6.729	0,13	-	-	3.772	0,07
Aandelen	5.765	0,11	-	-	2.546	0,05
Alternatieve beleggingen (w.o. Private Equity)	909	0,01	276	0,01	-	-
Vastgoed	4.526	0,09	1.822	0,03	-	-
Overige beleggingen	634	0,01	-	-	-	-
Kosten overlay beleggingen	503	0,01	-	-	714	0,01
Totaal	19.066	0,36	2.098	0,04	7.032	0,13

Aansluiting met jaarrekening

De vermogensbeheerkosten zoals vermeld wijken op onderdelen af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. In de jaarrekening worden alleen kosten verantwoord die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. De directe kosten bedragen € 4,1 miljoen, € 24,4 miljoen is gesaldeerd onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Haalbaarheidstoets

Progress voert jaarlijks de verplichte haalbaarheidstoets uit. Die geeft inzicht in samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's. Uit de haalbaarheidstoets die we in 2020 hebben uitgevoerd, blijkt dat we nog steeds voldoen aan de door de Raad van Bestuur vastgestelde ondergrenzen voor het pensioenresultaat.

Deel	Toets	Grens	Realisatie 2020
A	Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkingsgraad	Minimaal 100%	102%
D	Spreiding tussen verwacht resultaat en het pensioenresultaat in een slechtweersscenario vanuit feitelijke dekkingsgraad	Maximaal 5%	1%

Premie en garantie-afspraken met Unilever

Sinds 1 april 2015 is Progress gesloten voor nieuwe toetreders. Er vindt geen nieuwe pensioenopbouw meer plaats en er komt ook geen premie meer binnen. In de uitvoeringsovereenkomst met Unilever zijn garanties afgesproken over het aanvullen van eventuele tekorten bij Progress. Er vindt een bijbetaling plaats als de premiedekkingsgraad lager is dan de toekomstbestendige indexatiegrens vermeerderd met 5%-punt (premiebijbetalingsgrens). De premiedekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad na aftrek van de kosten van de indexatie per 1 januari van het komende jaar. Op de peildatum 31 oktober 2020 was de premiedekkingsgraad 116,9% en de premiebijbetalingsgrens 127,8%. Omdat de bijbetalingsgrens 10,9%-punt hoger lag dan de premiedekkingsgraad, zal Unilever in 2021 € 61,6 miljoen bijstorten. Deze bijstorting zal in de jaarrekening van 2021 worden opgenomen.

Als de premiedekkingsgraad hoger is dan de toekomstbestendige indexatiegrens vermeerderd met 15%-punt vindt er een terugbetaling van Progress aan Unilever plaats. Deze situatie was niet aan de orde in 2020.

Pensioenregeling

Ook in 2020 is tijd en aandacht gegeven aan het zoveel mogelijk vereenvoudigen van de oude pensioenregelingen. Door die zo te wijzigen dat ze minder afwijken van de nieuwere regelingen, kan de pensioenuitvoering gemakkelijker, goedkoper en toekomstbestendiger worden. In een deel van deze gevallen is het beter om de aanspraken van de desbetreffende groep te converteren (om te zetten) naar een nieuwere pensioenregeling. Dit gebeurt collectief actuariel neutraal (zonder nadelen voor de deelnemer).

Per 31 december 2019 zijn de oude regelingen 1984, 1998 en 2002 voor gewezen deelnemers geconverteerd naar het pensioenreglement 2007. Een kleine groep gewezen deelnemers uit het reglement 2002 met een tijdelijk ouderdomspensioen konden, door een negatieve beschikking van de toezichthouder DNB, niet overgaan naar het geldende reglement 2007. Deze groep van circa 200 personen blijft onder het pensioenreglement 2002 vallen.

Vermogensbeheer

Progress belegt het vermogen om op de lange termijn een optimaal rendement te behalen met een verantwoord risico. Het beleggingsbeleid is erop gericht om onze beleidsdekkingsgraad zo ver mogelijk boven de TBI-dekkingsgraad (de wettelijke grens voor volledige, toekomstbestendige indexatie) te laten stijgen. Tegelijkertijd moet het risico dat we onder die grens wegzakken acceptabel blijven.

In dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste uitgangspunten van ons beleid uiteen, inclusief de belangrijkste beleggingsbeslissingen van de Raad van Bestuur in 2020. Dat doen we aan de hand van de vijf pijlers van ons vermogensbeheer.

Pijler 1: Dynamisch beleggingsbeleid

Progress hanteert een dynamisch beleggingsbeleid: bij hogere dekkingsgraden worden de beleggingsrisico's beperkt om de dekkingsgraad te beschermen.

Het risicoprofiel is afgestemd op de karakteristieken van Progress als gesloten kring, met een vrij hoge gemiddelde leeftijd van de deelnemers. Ook de risico-bereidheid van de belanghebbenden is meegewogen. Er worden voldoende beleggingsrisico's gelopen om de benodigde verwachte rendementen te kunnen halen en daardoor de dekkingsgraad te ondersteunen met aanvaardbare risico's. Als de dekkingsgraad stijgt, wordt het risico van de beleggingen verlaagd als vastgestelde punten (triggers) zijn bereikt. Dit is in 2020 niet aan de orde geweest.

Pijler 2: Diversificatie

Progress spreidt het vermogen over verschillende soorten beleggingen. De verdeling is vastgelegd in het strategisch beleggingsplan. Van deze verdeling kan binnen een bepaalde bandbreedte worden afgeweken om tactische redenen. Daarmee wijken we dan ook af van de benchmark. Onze doelstelling is om jaarlijks 0,25% extra rendement te genereren. In 2020 hebben we deze doelstelling niet gehaald.

	Strategische verdeling eind 2020 %	Portefeuille verdeling eind 2020 %
Groeiportefeuille	63	65
Stabiele rendementsportefeuille	37	35
Totaal assets	100	100

De tabel geeft weer hoe de strategische beleggingsmix er in 2020 uitzag en hoe de portefeuille eind 2020 feitelijk verdeeld was.

Pijler 3: Beperking valutarisico's

Progress belegt wereldwijd en loopt daardoor valutarisico's. Voor de belangrijkste beleggingscategorieën dekten wij deze valutarisico's strategisch voor 80% af voor de belangrijkste twee valuta, namelijk de Amerikaanse dollar en het Britse pond. Staatsobligaties worden voor 100% afgedekt voor alle valuta-effecten.

Pijler 4: Beperking rente- en inflatierisico

Progress beschermt zich voor een deel tegen het effect van de rente op de hoogte van onze pensioenverplichtingen zonder indexaties (en daarmee op de dekkingsgraad). De mate van afdekking van het renterisico is gekoppeld aan de hoogte van de rente (de 30-jaars swaprente). Bij een lage rentestand wordt minder afgedekt, omdat het verwachte neerwaartse risico op een verder dalende rente dan afneemt en we meer profiteren van een eventuele rentestijging. Bij een hogere rentestand geldt het omgekeerde: dan beschermen we de dekkingsgraad door een hogere afdekking van het renterisico. In 2020 hebben we de renteafdekking gehandhaafd op het relatief lage niveau van 33%. Hierdoor zal de dekkingsgraad sneller stijgen als de rente zich herstelt naar meer genormaliseerde niveaus. Vanwege de lage rente werd het risico op een verdere daling van de rente als verantwoord beschouwd, zeker ook vanwege de aanwezige financiële buffers van het fonds. De rente waarmee we de verplichtingen moeten berekenen is in 2020 gedaald. Onze relatief lage afdekking heeft ons daar minder tegen beschermd dan een hogere afdekking zou hebben gedaan. Als de rente op langere termijn weer stijgt zullen we kunnen profiteren van de lage afdekking. Progress dekt zich ook gedeeltelijk in tegen het inflatierisico. Gedurende 2020 is sprake geweest van 20% afdekking.

Pijler 5: Duurzaam beleggen

Progress hecht belang aan duurzaam beleggen.

Wij vinden dat onze financiële doelstellingen en risico's samengaan met streven naar meer duurzaamheid.

Duurzaam beleggen betekent voor ons: de wereld iets beter maken, zonder dat dit ten koste gaat van rendement. Sterker nog: we zijn ervan overtuigd dat

duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een duurzaam hoger rendement en minder risico met zich meebrengt.

Een beschrijving van het ESG-beleid, inclusief de belangrijkste ontwikkelingen vindt u in het hoofdstuk 'APF – overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen'.

Investment beliefs

Dit zijn de beleggingsovertuigingen die ten grondslag liggen aan het beleggingsbeleid van Progress:

1. Diversificatie is een belangrijke strategie om het beleggingsrisico te verlagen. Echter, excessieve diversificatie kan leiden tot meer complexiteit.
2. Het strategische beleggingsbeleid (allocatie en overlays) is de belangrijkste beleggingsbeslissing. Het vaststellen van bandbreedtes en beperkingen van diverse tracking errors zorgen ervoor dat de actuele portefeuille voldoende blijft aansluiten op het strategische beleid.
3. Onze basispositie met betrekking tot beleggen is dat wij geloven in passief management gebaseerd op de veronderstelling dat rendement op lange termijn de neiging heeft om naar een langetermijngemiddelde te gaan. Aangezien de financiële markt- en echter niet volledig efficiënt zijn, kan actief beheer waarde toevoegen voor specifieke sub-portefeuilles en tactische allocatie op korte termijn.
4. Kosten kunnen een grote impact hebben op het beleggingsresultaat en hiermee moet rekening gehouden worden bij de implementatie van het beleggingsbeleid, net zoals met het risico/rendementsprofiel.
5. Op de langere termijn leveren illiquide beleggingen een illiquiditeitspremie op die met name aantrekkelijk is voor beleggers met een langere horizon.
6. Beleggingen met goed beheerde ESG-factoren zullen hogere risicogewogen rendementen over de lange termijn opleveren. Het overwegen van ESG-kwesties zal leiden tot betere analyses en beslissingen en ESG integreren in alle mandaten is economisch zinvol.
7. Vermogensbeheerders en onderliggende beleggingen zullen de directe en indirecte negatieve ESG-gevolgen in overweging moeten nemen, omdat langetermijntontwikkelingen zoals klimaatverandering, de schaarheid van natuurlijke bronnen zoals water en mineralen, stijgende voedselprijzen en ongelijkheid in inkomen materiële gevolgen kunnen hebben op toekomstige beleggingsresultaten.
8. Actief eigenaarschap en samenwerking met anderen op gebied van duurzaam beleggen kan leiden tot betere prestaties en, na enige tijd, een lager risico.

Kring Forward

Resultaten en ontwikkelingen 2020

Een jaar in cijfers

stand van zaken op 31 december 2020

€ 453 mln
Vermogen

9,5%
Rendement

€ 392 mln
Pensioenverplichtingen

110,5%
Beleidsdekkingsgraad

€ 621.000
Uitkeringen

4.789
(Gewezen) deelnemers en
pensioengerechtigden

Indexatie per 1 januari 2021:

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

0,16%

Deelnemers

2,75%

Het jaar op hoofdlijnen

Gedeeltelijke indexatie

Onze ambitie is om de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers mee te laten groeien met de prijsstijgingen in Nederland. De pensioenen van de deelnemers die nog in dienst zijn bij een Unilever-onderneming willen we laten meegroeien met de cao-loonstijgingen bij Unilever. In 2020 hebben we dit gedeeltelijk gerealiseerd.

Actieven

In 2020 waren er bij Unilever twee cao-verhogingen die bij elkaar opgeteld uitkwamen op 3,27%.

Uit het indexatiedepot voor de actieven van Forward, dat bij de start van Forward in 2015 door Unilever is gestort, kon een indexatie van 2,66% gefinancierd worden. Daarmee is het indexatiedepot leeg. Ten opzichte van de ambitie van 3,27% blijft er dan 0,61% over. Of toekenning daarvan uit het vermogen mogelijk is, wordt bepaald door de financiële positie van Forward. De beleidsdekkingsgraad – de gemiddelde actuele dekkingsgraad van de twaalf voorgaande maanden – is bepalend voor de indexatie. Deze was eind oktober 111,9%. De ‘toekomstbestendige indexatiedekkingsgraad’ (TBI-dekkingsgraad), waarboven een volledige indexatie is toegestaan, bedroeg 127,2%. Dit houdt in dat Forward de voorwaardelijke indexatie per 1 januari 2021 gedeeltelijk toe kan kennen, te weten voor 14,7%. Voor actieven is de indexatie daardoor gelijk aan 2,66% vermeerderd met 14,7% van 0,61% is in totaal 2,75%.

Als de financiële situatie voldoende is hersteld, kan, onder voorwaarden, de gemiste verhoging alsnog toegekend worden. Dit betreft het verschil tussen 3,27% en 2,75%. Voor deze zogenoemde ‘inhaalindexatie’ hebben wij tien jaar de tijd.

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

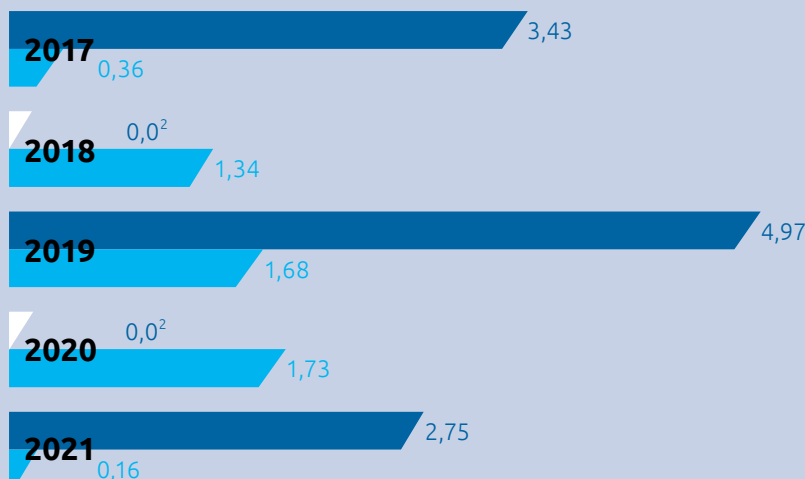
Onze doelstelling voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is een pensioenverhoging die gelijk is aan de prijsontwikkeling¹ in het afgelopen jaar (van 1 november 2019 tot 1 november 2020). De prijzen stegen in die periode met 1,12%. Om dit percentage toe te kennen moet de financiële situatie – de beleidsdekkingsgraad – per eind oktober goed genoeg zijn. Dat was helaas niet het geval.

De dekkingsgraad van Forward staat slechts een gedeeltelijke indexatie van 0,16% (14,7% van 1,12%) toe per 1 januari 2021.

Als de financiële situatie voldoende is hersteld, kan, onder voorwaarden, de gemiste verhoging alsnog toegekend worden. Het gaat dan om het verschil tussen de beoogde 1,12% en de toegekende 0,16%. Voor deze zogenoemde ‘inhaalindexatie’ hebben wij tien jaar de tijd.

¹ Voor de prijsontwikkeling gaan wij uit van de afgeleide Consumentenprijsindex (CPI afgeleid). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft dat cijfer vastgesteld op 1,12%.

Zo indexeerden wij de pensioenen in de laatste vijf jaar:

Indexatie pensioen in %
(per 1 januari van het betreffende jaar)

- Actieve deelnemers
- Gepensioneerden en gewezen deelnemers

² Op 1 januari 2018 en op 1 januari 2020 zijn de pensioenen voor actieve deelnemers niet verhoogd, omdat de cao-lonen in 2017 en 2019 niet waren gestegen..

Vooruitzichten indexatie zeer onzeker

Of we ook de komende jaren de pensioenen (volledig) kunnen indexeren is zeer onzeker en zal in sterke mate afhangen van onze financiële positie.

Bepalend voor de indexatie is de beleidsdekkingsgraad. Deze is de afgelopen jaren aanzienlijk gedaald (eind 2018 140,2%, eind 2019 125,3% en eind 2020 110,5%). De belangrijkste oorzaak hiervan was de forse daling van de rente. Zo'n daling zorgt voor een stijging van onze pensioenverplichtingen. Het indexatiedepot zorgde ervoor dat er voor actieven nog geïndexeerd kon worden, maar is nu leeg.

Daarnaast is de ondergrens voor volledige indexatie vanaf 2020 hoger door nieuwe regels van de overheid. Ten slotte zal per 1 januari 2021 de nieuwe UFR-methodiek ingevoerd worden. De UFR is de lange rente die gebruikt moet worden in de dekkingsgraad-berekeningen. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot nog weer lagere rente waardoor de dekkingsgraad daalt (in 4 jaar in 4 stappen).

Al deze factoren bij elkaar zorgen ervoor dat (volledig) indexeren onzeker is.

Rendement 2020

2020 was een redelijk goed beleggingsjaar. Forward heeft in 2020 op de totale portefeuille een nettorendement geboekt van 9,5%. Het rendement op de beleggingsmix bedroeg 2,0%. Op de afdekking van het renterisico werd een winst geboekt van 7,5%.

Om onze beleggingsprestaties op waarde te kunnen schatten, vergelijken wij deze met een benchmark (de gemiddelde vergelijkbare beleggingsportefeuille). In 2020 bleven we 0,5%-punt achter bij de benchmark.

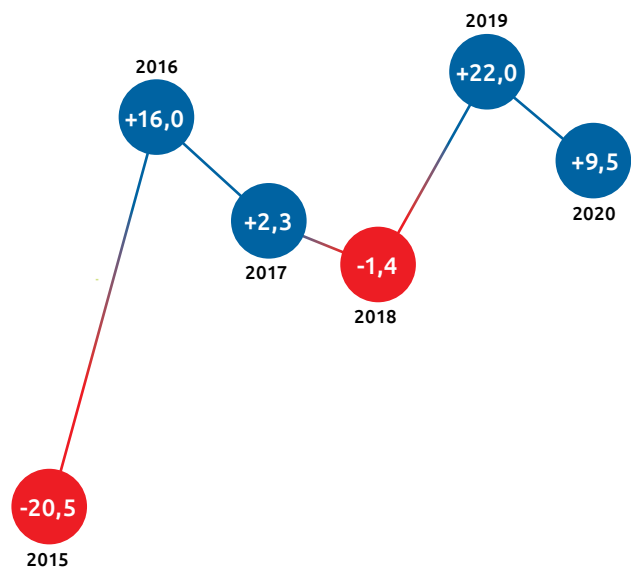
Bij de start van Forward is ervoor gekozen om het renterisico voor een deel af te dekken. Het renterisico is het risico dat de marktrente daalt, waardoor onze pensioenverplichtingen stijgen en we dus meer geld 'in kas' moeten hebben voor de pensioenen. Ten eerste was de rente destijds laag (en dat geldt nog steeds) en had het fonds een flinke financiële buffer. Ten tweede is voor een beperkte afdekking gekozen omdat onze

deelnemers gemiddeld vrij jong zijn en we dus een lange beleggingshorizon hebben (het geld kan lang belegd blijven voordat we het nodig hebben om de pensioenen uit te betalen). We hebben daardoor lang de tijd om eventuele verliezen goed te maken. Deze argumenten opgeteld maken het verantwoord dat het fonds een wat groter renterisico loopt. Aan het eind van 2020 was de afdekking 31%.

In 2020 is de rente waarmee wij de verplichtingen moeten berekenen verder gedaald. Door deze rentedaling hebben we een positief resultaat van 7,5% op onze renteafdekking geboekt. Hoe lager de renteafdekking, des te meer profiteren pensioenfondsen van een eventuele stijging van de rente. We zijn er als Raad van Bestuur van overtuigd dat onze lagere renteafdekking op de langere termijn in het belang is van onze (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Rendementen sinds de start van Forward

De tabel hieronder geeft de nettorendementen weer (de kosten zijn er al vanaf) die we op onze portefeuille hebben behaald sinds de start van Forward op 1 april 2015. We beleggen voor de lange termijn. Dat betekent dat we rekening kunnen houden met goede en minder goede jaren.

Forward belegt voor de lange termijn. We houden rekening met goede en minder goede jaren. Sinds de oprichting boeken we een gemiddeld nettorendement van 3,9% per jaar.

Ontwikkeling dekkingsgraad

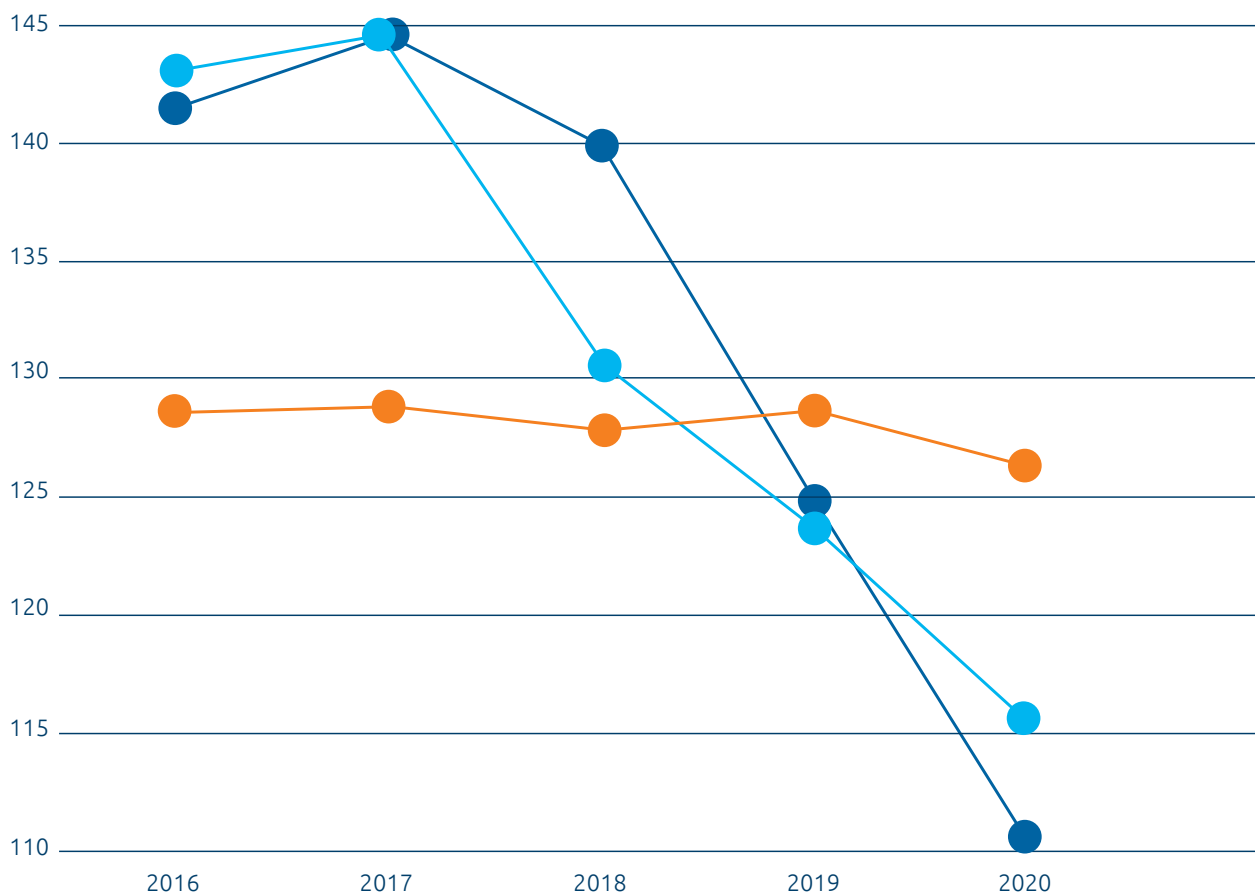
De financiële positie van Forward is in 2020 achteruitgegaan. De actuele dekkingsgraad daalde van 123,9% eind 2019 naar 115,5% eind 2020. De actuele dekkingsgraad geeft aan in hoeverre de pensioenverplichtingen (dat wat we nu 'in kas' moeten hebben voor de pensioenen) op één bepaald moment gedekt worden door wat we feitelijk aan pensioenvermogen hebben.

Of we ook de komende jaren de pensioenen (volledig) kunnen indexeren, zal in sterke mate afhangen van onze financiële positie en wijzigingen in wetgeving. Bij de start van Forward in 2015 is door Unilever een bedrag van € 15 miljoen gestort in het indexatiedepot om de eerste jaren de indexatie voor de actieve deelnemers (de Unilever-werknemers) uit te kunnen

betalen. Voor een deel van de 2021 indexatie is het restant van het indexatiedepot gebruikt, het indexatiedepot is nu leeg. De financiële positie van Forward wordt nu leidend voor het toekennen van indexatie.

We berekenen overigens ook onze reële dekkingsgraad. Dat is de actuele dekkingsgraad waarin onze ambitie om de pensioenen te indexeren is meegenomen. Daardoor is de reële dekkingsgraad lager dan de actuele dekkingsgraad. Eind 2020 bedroeg onze reële dekkingsgraad 87,4%.

Het vermogen van Forward steeg door de premie-inkomsten van € 347 miljoen naar € 453 miljoen. De pensioenverplichtingen van de kring stegen door de nieuwe pensioenopbouw en de lagere rekenrente van € 280 miljoen naar € 392 miljoen.

Dekkingsgraad in %

- Actuele dekkingsgraad op 31 december
- De beleidsdekkingsgraad op 31 december
- De TBI-dekkingsgraad op 31 december

De plussen en minnen van 2020

De actuele dekkingsgraad in 2020 is afgenomen met 8,4%-punt. Dit waren de belangrijkste plussen en minnen van 2020.

++ Rendement en rente

In 2020 hebben we een positief beleggingsrendement behaald. Dit samen met de negatieve eenjaarsrente had een positief effect op de dekkingsgraad van 13,4%-punt.

++ Nieuwe AG overlevingstafels

De overgang op de nieuwe AG overlevingstafels 2020 resulteert in een stijging van de dekkingsgraad van 3,9%-punt.

-- Ervaringssterfte WTW

Bij Forward wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de totale bevolking en de verzekerden door toepassing van ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020. Hierdoor daalde de dekkingsgraad met 0,3%-punt.

-- Rekenrente

In 2020 is de rekenrente waarmee we onze pensioenverplichtingen moeten berekenen gedaald van 0,98% naar 0,43%. Een lagere rente betekent dat we meer geld in kas moeten hebben, oftewel: onze verplichtingen stijgen. Door de dalende rekenrente (en de toegenomen verplichtingen) daalde de dekkingsgraad met 25,2%-punt.

-- Indexatie

Het toekennen van de indexatie (2,75%) minus de financiering uit het indexatiedepot voor de actieve deelnemers en 0,16% voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers heeft geleid tot een verlaging van de dekkingsgraad met 0,5%-punt.

Kosten

Forward let op de kosten, maar het professioneel uitvoeren van de pensioenregeling kost natuurlijk wel geld. De kosten van Forward zijn, in lijn met de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie onder te verdelen in drie soorten kosten: kosten voor de pensioenuitvoering (van het innen van premies, tot administratie en communicatie), kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten. Wij hebben transparantie over onze kosten hoog in het vaandel.

Kosten pensioenuitvoering

In 2020 heeft Forward € 1,7 miljoen uitgegeven aan kosten voor pensioenuitvoering. Per deelnemer is dat € 647 (2019: € 802), berekend over 2.450 actieve deelnemers en 174 pensioengerechtigden (totaal 2.624). Als je de kosten deelt over het totale deelnemersbestand inclusief de 2.165 gewezen deelnemers, komt het bedrag lager uit: € 354 per deelnemer (2019: € 453)

Er vindt geen verrekening van kosten tussen pensioenuitvoering en vermogensbeheer plaats.

De kosten voor Forward zijn relatief hoog omdat het een jong fonds is met een klein aantal actieve deelnemers, maar vergelijkbare vaste kosten vergeleken met een minder jong fonds met een grotere groep deelnemers.

Belangrijk om hierbij te weten is dat Unilever de pensioenuitvoeringskosten betaalt in de vorm van een toeslag op de pensioenpremie. De kosten gaan dus niet af van de pensioenpremie van de deelnemers.

Kosten vermogensbeheer

In 2020 hebben we voor het beheer van onze beleggingen (exclusief transactiekosten) € 2,3 miljoen uitgegeven. Dat is 0,59% van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten waren € 0,3 miljoen, 0,08% van het gemiddeld belegd vermogen. Forward streeft ernaar zoveel mogelijk inzicht in de vermogensbeheerkosten te krijgen. Dit stelt ons in staat een streng beleid ten aanzien van deze kosten te voeren

en op gezette tijden met onze beleggers te (her-)onderhandelen. Wij doen onderzoek naar de onderliggende kostendrijvers, zodat zoveel mogelijk transparantie ontstaat. Ondanks het feit dat het overgrote deel van de kosten duidelijk is, hebben wij een deel van de vermogensbeheerkosten moeten schatten. Deze geschatte kosten over 2020, die een onderdeel vormen van de totale kosten, bedragen € 0,3 miljoen.

Vermogensbeheer in '000 euro's	2020	% gemiddeld belegd vermogen	2019	% gemiddeld belegd vermogen
Beheerkosten	1.732	0,45	1.288	0,42
Prestatieafhankelijke vergoedingen	-	-	-	-
Kosten fiduciair beheer	405	0,10	584	0,19
Bewaarloon	-	-	51	0,02
Transactiekosten	309	0,08	452	0,15
Overige kosten	156	0,04	60	0,02
Totaal	2.602	0,67	2.435	0,80

De totale kosten voor vermogensbeheer stegen in 2020 van € 2,4 miljoen naar € 2,6 miljoen, met name in de categorie beheerkosten. In 2020 is er een reclasificatie van het bewaarloon naar de beheerkosten per beleggingscategorie geweest, volgens de richtlijn

van DNB. Als gevolg hiervan wordt het bewaarloon niet meer apart getoond. Samen met een nieuw hypotheekfonds is dit voornamelijk de oorzaak van de gestegen beheerkosten.

Kosten per beleggingscategorie in '000 euro's	2020				2019			
	Beheerkosten	% gemiddeld belegd vermogen	Transactiekosten	% gemiddeld belegd vermogen	Beheerkosten	% gemiddeld belegd vermogen	Transactiekosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	935	0,24	158	0,04	679	0,22	280	0,09
Aandelen	541	0,14	118	0,03	394	0,13	109	0,04
Vastgoed	14	0,00	3	0,00	12	0,00	7	0,00
Overige beleggingen	60	0,02	-	-	37	0,01	-	-
Kosten overlay beleggingen	182	0,05	30	0,01	166	0,06	56	0,02
Totaal	1.732	0,45	309	0,08	1.288	0,42	452	0,15

Aansluiting met de jaarrekening

De vermogensbeheerkosten zoals hier vermeld wijken op onderdelen af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. In de jaarrekening worden alleen

kosten verantwoord die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. De directe kosten bedragen € 0,6 miljoen, € 2,0 miljoen is gesaldeerd onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Haalbaarheidstoets

Deel	Toets	Grens	Realisatie 2020
A	Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkinggraad	Minimaal 95%	103%
D	Spreiding tussen verwacht resultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario vanuit feitelijke dekkinggraad	Maximaal 35%	23%

Ook in 2020 heeft Forward de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De toets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet van de pensioenregeling, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden over een periode van 60 jaar. Volgens de toets voldoen we nog steeds aan de gestelde ondergrenzen.

Pensioenregeling

Aard van de regeling

De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling. De sponsor Unilever betaalt jaarlijks een volgens een vaste methodiek vastgestelde premie en is niet verantwoordelijk voor eventuele tekorten bij Forward. De risico's liggen daarmee bij het collectief van deelnemers en pensioengerechtigden. Feitelijk is dit het risico dat de pensioenen bij tekorten niet of niet volledig worden geïndexeerd of in het uiterste geval worden verlaagd. De belangrijkste risico's zijn tegenvallende beleggingsopbrengsten, een daling van de rente (bij een lagere rente is er meer geld nodig voor de pensioenen) en een sterker dan verwachte stijging van de levensverwachting. In juridische zin is er sprake van een uitkeringsovereenkomst.

In een collectieve beschikbare premieregeling bestaat voor actieve deelnemers het risico dat de premie onvoldoende is om de beoogde pensioenopbouw in dat jaar te financieren. Door de manier waarop de jaarlijkse premie wordt vastgesteld is dat risico bij Forward beperkt.

Inhoud pensioenregeling

De pensioenregeling mikt op een jaarlijkse pensioenopbouw van 1,875% van de pensioengrondslag bij een pensioenleeftijd van 68 jaar, plus een partner-

en wezenpensioen op opbouwbasis. Daarnaast is er een arbeidsongeschiktheidspensioen geregeld. De franchise bedraagt op 1 januari 2020 € 14.167. De pensioenregeling kent als gevolg van de fiscale regels een plafond van € 110.111 in 2020.

Werknemers van Unilever-bedrijven hebben de mogelijkheid over het salaris boven die grens vrijwillig bij te sparen in een nettopensioenregeling. Deze regeling wordt niet uitgevoerd binnen Forward of Progress, maar wordt wel ondersteund door de uitvoeringsorganisatie van Unilever APF, zoals in de administratieve ondersteuning en in de communicatie. Wij ontvangen daarvoor een jaarlijkse vergoeding van Unilever.

Premie

Voor 2020 is de pensioenpremie die Unilever aan Forward betaalt, vastgesteld op 49,2% van de pensioengrondslag en dat komt overeen met circa € 62,2 miljoen. De werknemerspremie is 3% en bedraagt circa € 3,8 miljoen.

De premie die sponsor Unilever stort, wordt jaarlijks vastgesteld volgens een vaste formule. Deze wordt onder meer bepaald door de rente (de rentetermijnstructuur) zoals DNB die vaststelt per 31 oktober van het voorafgaande jaar. Er zit ook een opslag in de premie om de indexatie van de pensioenen te ondersteunen, terwijl aan de andere kant de premie weer wat gematigd wordt door de te verwachten rendementen. Al met al berekenen we de premie op basis van een rente die 0,8%-punt lager is dan de rentetermijnstructuur. Een lagere rente betekent: een hogere premie.

De kostendekkende premie 2020 is achteraf vastgesteld op basis van de door DNB per 31 december 2019 gepubliceerde rentetermijnstructuur en bedroeg € 58,1 miljoen. De CDC premie is vooraf vastgesteld op basis van de door DNB per 31 oktober 2019 voorgescreven nominale rentetermijnstructuur verhoogd met een risicopremie van 1,2% en verlaagd met een opslag ten behoeve van indexatie van 2% en bedroeg € 66,0 miljoen. De toetsingspremie is de kostendekkende premie die vooraf is bepaald op basis van de door DNB per 31 oktober 2019 gepubliceerde rentetermijnstructuur vermeerderd met een VEV-opslag van 27% en is inclusief de geschatte uitvoeringskosten voor het jaar 2020. De toetsingspremie bedroeg € 62,5 miljoen.

Vermogensbeheer

In dit hoofdstuk belichten we de belangrijkste uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Forward. Ook geven we aan welke beslissingen de Raad van Bestuur in 2020 heeft genomen en geven we een overzicht van de resultaten. Dit doen we aan de hand van de vier pijlers van het vermogensbeheer.

Doelstelling

Het beleggingsbeleid van Forward is erop gericht de kans op indexatie zo groot mogelijk te maken. Dat wil zeggen dat we streven naar een dekkingsgraad ruim boven de TBI-dekkingsgraad, de grens waarboven volledige toekomstbestendige indexatie wettelijk is toegestaan.

Daarnaast: bij de huidige lage rente waarmee we de pensioenverplichtingen berekenen, is een relatief laag beleggingsrendement al voldoende om de dekkingsgraad te ondersteunen.

(Volledige) indexatie kunnen we voor de komende jaren niet garanderen. Dit is in sterke mate afhankelijk van onze financiële positie.

Risicobudget

Bij de start van Forward is een studie uitgevoerd om het beleggingsbeleid zo goed mogelijk af te stemmen op de toekomstige verplichtingen en op ons streven om de pensioenen ieder jaar te kunnen indexeren. In het vermogensbeheer worden bewust en gecontroleerd risico's gelopen. De hoogte van die risico's wordt onder meer bepaald door de beleggingsmix, maar ook bijvoorbeeld door de mate waarin we het rente- en valutarisico afdekken.

De gekozen uitgangspunten passen bij het voor Forward vastgestelde risicoprofiel. Forward streeft naar een zogeheten risicobudget van 27% (maximaal). Dat wil zeggen dat we een portefeuille creëren met een risicoprofiel waarvoor een 27% buffer nodig is bovenop een dekkingsgraad van 100%. Eind 2020 bedroeg deze benodigde buffer 21,9%.

De vier pijlers van het beleggingsbeleid

1. Spreiding

Spreiding is een belangrijk instrument om beleggingsrisico's te beheersen. Wij hebben onze beleggingen in twee blokken verdeeld: een groei- en stabiele rendementsportefeuille.

Daarbinnen zijn de beleggingen weer verdeeld over een aantal categorieën. Dat biedt voldoende spreiding, zonder dat er sprake is van nodeloze complexiteit (wat belangrijk is voor beheersbaarheid, transparantie en niet in de laatste plaats om onnodige kosten te voorkomen). De basisverdeling in het strategisch beleid is 60% groei en 40% stabiel rendement.

De stabiele rendementsportefeuille is bedoeld om de ontwikkeling van de marktwaarde van de verplichtingen zo goed mogelijk te volgen en bestaat uit staats-, bedrijfsobligaties en Nederlandse hypotheek. De groeiportefeuille is bedoeld om met aanvaardbaar risico extra rendement te behalen om de kans op indexatie zo groot mogelijk te maken. Deze portefeuille bestaat onder andere uit aandelen, hoogrenderende bedrijfsobligaties (high yield) en beursgenoteerd vastgoed. Vanaf 2019 wordt ook belegd in een Value Creation portefeuille. Dit houdt in dat hier bedrijven worden geselecteerd die buiten een financieel rendement ook waarde creëren op bijvoorbeeld milieu- of sociaal gebied. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in elektrische bussen of in bedrijven die apparatuur maken voor ziekenhuizen. Uninvest Company heeft Uninvest Sustainability Funds opgericht waarin zowel Progress als Forward investeren.

In de tabel hieronder is de indeling van onze strategische beleggingsmix en de feitelijke mix van eind 2020 weergegeven. Binnen een vastgestelde band-

breedte kan afgeweken worden van de strategische mix om in te spelen op actuele omstandigheden. Daarnaast zijn rendementen van de beleggingen vermeld.

	Strategische verdeling eind 2020 %	Portefeuille verdeling eind 2020 %	Rendement 2020 Forward %	Rendement 2020 Benchmark %
Groeiportefeuille	60	62	0,9	1,6
Stabiele rendementsportefeuille	40	38	3,3	3,2
Subtotaal assets	100	100	2,0	2,5
Renteswaps	0	0	7,5	7,5
Totaal assets	100	100	9,5	10,0

2. Afdekking van het renterisico

De rente is een belangrijk risico voor pensioenfondsen. Een rentedaling zorgt voor een hogere waardering van de verplichtingen en dus voor druk op de dekkingsgraad. Tegen dit risico kunnen we ons indekken. Maar het afdekken van het renterisico zorgt er wel voor dat Forward minder profiteert van een toekomstige stijging van de rente. Vandaar dat ook hier gezocht moet worden naar een balans tussen kansen en risico's.

Binnen ons beleggingsbeleid heeft de renteaafdekking een spilfunctie om het risicobudget van 27% (vereist eigen vermogen, oftewel VEV) te bewaken en optimaal te benutten. In 2020 bleef het VEV fors onder de 27%. Een van de sturingsmiddelen om het risicobudget optimaal te gebruiken is de renteaafdekking. Om deze reden wordt de renteaafdekking dicht bij de, door de Raad van Bestuur vastgestelde, ondergrens van 30% gehouden. De renteaafdekking was eind 2020 31%.

Over de langere termijn bezien levert de huidige lage renteaafdekking voor Forward naar verwachting een bijdrage aan de kans op indexatie, terwijl de risico's op korte termijn acceptabel zijn.

3. Valuta-afdekking

Omdat Forward belegt in beleggingen die in vreemde valuta zijn genoteerd, terwijl onze verplichtingen in euro's gelden, lopen we valutarisico. In principe is dit geen risico waar we rendement op willen behalen. Het ligt dus voor de hand om het in hoge mate af te dekken. Dit gebeurt voor een aanzienlijk deel van ons valutarisico binnen de bestaande beleggingsportefeuilles, bijvoorbeeld in de wereldwijd belegde bedrijfsobligaties en high yield fondsen.

4. Duurzaam beleggen (ESG)

Forward hecht belang aan duurzaam beleggen. Wij vinden dat onze financiële doelstellingen en risico's samengaan met rekening houden met duurzaamheid. Duurzaam beleggen betekent voor ons: de wereld iets beter maken, zonder dat dit ten koste gaat van rendement. Sterker nog: we zijn ervan overtuigd dat duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een duurzaam rendement en minder risico met zich meebrengt.

Een beschrijving van het ESG-beleid, inclusief de belangrijkste ontwikkelingen vindt u in het hoofdstuk 'APF – overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen'.

Investment **beliefs**

Dit zijn de beleggingsovertuigingen die ten grondslag liggen aan het beleggingsbeleid van Forward:

1. Diversificatie is een belangrijke strategie om het beleggingsrisico te verlagen. Echter, excessieve diversificatie kan leiden tot meer complexiteit.
2. Het strategische beleggingsbeleid (allocatie en overlays) is de belangrijkste beleggingsbeslissing. Het vaststellen van bandbreedtes en beperkingen van diverse tracking errors zorgen ervoor dat de actuele portefeuille voldoende blijft aansluiten op het strategische beleid.
3. Onze basispositie met betrekking tot beleggen is dat wij geloven in passief management gebaseerd op de veronderstelling dat rendement op lange termijn de neiging heeft om naar een langetermijngemiddelde te gaan. Aangezien de financiële markten echter niet volledig efficiënt zijn, kan actief beheer waarde toevoegen voor specifieke subportefeuilles en tactische allocatie op korte termijn.
4. Kosten kunnen een grote impact hebben op het beleggingsresultaat en hiermee moet rekening gehouden worden bij de implementatie van het beleggingsbeleid, net zoals met het risico/rendementsprofiel.
5. Op de langere termijn leveren illiquide beleggingen een illiquiditeitspremie op die met name aantrekkelijk is voor beleggers met een langere horizon.
6. Beleggingen met goed beheerde ESG-factoren zullen hogere risicogewogen rendementen over de lange termijn opleveren. Het overwegen van ESG-kwesties zal leiden tot betere analyses en beslissingen en ESG integreren in alle mandaten is economisch zinvol.
7. Vermogensbeheerders en onderliggende beleggingen zullen de directe en indirecte negatieve ESG-gevolgen in overweging moeten nemen, omdat langetermijnontwikkelingen zoals klimaatverandering, de schaarheid van natuurlijke bronnen zoals water en mineralen, stijgende voedselprijzen en ongelijkheid in inkomen materiële gevolgen kunnen hebben op toekomstige beleggingsresultaten.
8. Actief eigenaarschap en samenwerking met anderen op gebied van duurzaam beleggen kan leiden tot betere prestaties en, na enige tijd, een lager risico.

Unilever
APF

Overkoepelende activiteiten **en** **ontwikkelingen 2020**

Ontwikkelingen in 2020

Unification

In 2020 is de bedrijfsstructuur van Unilever gewijzigd. Unilever gaat verder met één moedervernootschap, Unilever Plc (voorheen twee moedervernootschappen Unilever NV en Unilever Plc). Deze wijziging heeft niet geleid tot een aanpassing van de uitvoeringsovereenkomst omdat deze gesloten is met Unilever Nederland Holdings BV.

Uitbraak Coronavirus

Medio maart moest de organisatie noodgedwongen vanuit huis gaan werken. Dit is zonder problemen verlopen. Ook bij onze belangrijkste uitbestedingspartijen heeft dit niet tot risico's voor de continuïteit geleid. Vanaf maart is de monitoring op het vermogensbeheer, naar aanleiding van de potentiële onrust in de financiële markten, verhoogd. De uitvoerend bestuursleden hadden vrijwel dagelijks contact met de vermogensbeheerder. Het voltallige bestuur werd wekelijks op de hoogte gebracht van zowel de financiële als de operationele ontwikkelingen. In de loop van het jaar is deze 'verhoogde dijkbewaking' weer teruggebracht, maar indien nodig kan deze weer opgeschaald worden.

Aanpassing Investment beliefs

Naar aanleiding van een review van de investment beliefs heeft de Raad van Bestuur besloten om de belief met betrekking tot actief beleggen voor zowel Progress als Forward aan te passen.

De nieuwe formulering is als volgt:

Onze basispositie met betrekking tot beleggen is dat wij geloven in passief management gebaseerd op de veronderstelling dat rendement op lange termijn de neiging heeft om naar een langetermijngemiddelde te gaan. Aangezien de financiële markten echter niet volledig efficiënt zijn, kan actief beheer waarde toevoegen voor specifieke subportefeuilles en tactische allocatie op korte termijn.

Hoewel dit in de uitvoering geen grote wijziging is, borgt de formulering van de investment belief dat er expliciet gemaakt moet worden waar actief

management toegevoegde waarde levert in de beleggingsportefeuille.

Overgang onderpand management en valuta afdekking naar LDI manager

Om het management van de valuta, rente en inflatieafdekking te optimaliseren is besloten het management van het onderpand en de valuta-afdekking te verplaatsen naar de LDI-manager (manager van rente-, inflatie- en valutaoverlay). Deze transitie heeft in het derde kwartaal plaatsgevonden en is vanaf 1 oktober gerealiseerd.

Central Clearing

Unilever APF heeft enige tijd geleden voorgesorteerd om derivatentransacties centraal te kunnen clearen (het afhandelen van derivaten via een centrale instelling) naast de huidige bilaterale werkwijze. Voor beide kringen is de documentatie afgerond om zowel bilateraal als centraal gecleard derivaten af te kunnen sluiten. In 2020 zijn de eerste transacties voor Forward centraal gecleard.

Risicobereidheid en ESG uitvraag deelnemers

In november is een online onderzoek uitgevoerd onder de circa 2.400 actieve deelnemers en een even grote groep pensioengerechtigden. Uit beide groepen hebben meer dan 500 personen deelgenomen. De vragen hielden verband met twee onderwerpen: hun risicobereidheid en de houding ten aanzien van duurzaamheid. De respondenten voelen zich (vergeleken met andere pensioenfondsen die een soortgelijk onderzoek hebben gedaan) bovengemiddeld betrokken bij de onderwerpen 'beleggen' en 'maatschappelijk duurzaam beleggen'. De onderzochte groep geeft echter aan niet zo goed op de hoogte te zijn van ons beleggingsbeleid en onze beleggingsresultaten. Geconfronteerd met ons duurzaam beleggingsbeleid, wordt positief gereageerd, men steunt het feit dat wij hierbij rekening houden met mens en milieu en is optimistisch over het effect van maatschappelijk duurzaam beleggen. Beleggen in duurzame landbouw en nieuwe energie heeft de voorkeur van de deelnemers aan het onderzoek. De resultaten zijn besproken door de Raad van Bestuur en worden meegewogen in de strategische beleggingsbeslissingen.

Duurzaam beleggen

Waarom duurzaam beleggen

Duurzaam beleggen is een belangrijk onderdeel van onze strategie en doelstellingen. Elders leest u welke investment beliefs (beleggingsovertuigingen) de Raad van Bestuur heeft op het gebied van duurzaamheid. De overtuigingen reflecteren waarom wij duurzaam beleggen en beleid en uitvoering worden daarvan afgeleid. Zo zijn strategie, overtuigingen, beleid en uitvoering van duurzaam beleggen in lijn met elkaar. In de duurzaam beleggen overtuigingen staat, kortgezegd, dat wij geloven dat duurzaam beleggen tot verbeteringen in de wereld leidt en dat als wij er rekening mee houden, dit leidt tot betere financiële resultaten op de lange termijn. Wij zijn ervan overtuigd dat actief optreden als eigenaar van beleggingen en samenwerken leidt tot betere prestaties en lagere risico's. In 2020 hebben wij dan ook onze doelen met betrekking tot duurzaam beleggen bekeken en verder uitgewerkt.

Samenwerkingsverbanden

Onder het motto 'samen staan we sterk(er)' zijn dit enkele samenwerkingsverbanden waar Unilever APF deel van uitmaakt:

- Nederlandse Klimaatakkoord en
- Convenant voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Algemene en APF-specifieke doelen

Strategie, overtuigen en beleid zijn minder tastbaar. Doelen zijn dat wel. Hieronder staan onze algemene doelen en welke specifiek gekozen zijn vanwege input van deelnemers en de onderneming.

Algemene doelen:

1. Respecteren van mensenrechten.
2. Respecteren van arbeidsrechten.
3. Tegengaan van omkoping en corruptie.
4. Voorkomen van betrokkenheid bij controversiële wapens.
5. Respecteren van normen goed ondernemingsbestuur.

Unilever APF specifieke doelen:

1. Beschermen van klimaat en milieu.
2. Zorgen voor duurzame voedselvoorziening.
3. Verbeteren van gezondheid en hygiëne.

Deze doelen geven de thema's weer waar wij ons specifiek op richten. In 2020 hebben wij die thema's uitgewerkt naar onderliggende doelen en indicatoren waarmee wij kunnen volgen hoe het loopt met die doelen en of wij ze tijdig kunnen behalen. Het pensioenfonds zal hier de komende jaren gericht over gaan communiceren.

Instrumenten waarmee wij die doelen behalen

Voor het behalen van de genoemde doelen kunnen wij als belegger een aantal instrumenten gebruiken. Wij stippen ze kort aan:

- **Insluiten/uitsluiten**
Dit betreft de overweging op welke beleggingen je als fonds wilt concentreren (omdat zij duurzaam zijn) of welke beleggingen je niet meer vindt passen bij die doelen. Wij maken van beide gebruik en onderzoeken of en waar dit het beste ingezet kan worden.
- **Integreren**
Dit houdt in het meewegen van duurzaam beleggen in de keuzes die je maakt over waar je in belegt: zo kijkt het fonds bij nieuwe beleggingen of er voldoende ruimte is voor ons beleid duurzaam beleggen en betreft het duurzaam beleggen bij het evalueren van beleggingen.
- **Invloed uitoefenen**
Dit kan op grofweg twee manieren: door in gesprek te gaan met ondernemingen waarin je belegt en/of door te stemmen op de aandeelhoudersvergaderingen van die ondernemingen. Wij maken gebruik van de beide mogelijkheden en lichten de inzet en globale resultaten ook toe in dit verslag (zie engagement en stemmen): we blijven zoeken naar alternatieven die de dialoog verbeteren.
- **Impact hebben**
Met impactbeleggingen wil een pensioenfonds gericht op verandering sturen. Dat kan door gebruik te maken van specialistische beleggingen (denk aan zaken zoals zorgvastgoed en investeren in ondernemingen die zich specialiseren in methoden voor duurzame landbouw en voedselvoorziening of oplossingen om vervuiling tegen te gaan). Unilever APF maakt ook van dit instrument gebruik en werkt actief aan uitbreiding daarvan de komende jaren.

Communicatie, verantwoording en transparantie

Unilever APF vindt het belangrijk om te communiceren over het beleid, de doelen en resultaten van duurzaam beleggen. Daarvoor maken wij veel gebruik van onze website. Op die manier leggen wij verantwoording af over duurzaamheid richting deelnemers en andere geïnteresseerden.

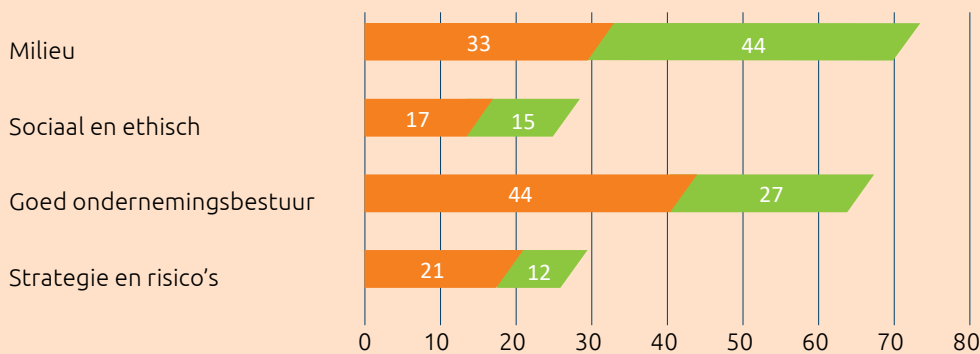
Verantwoordelijk aandeelhouder

Ook in 2020 heeft Unilever APF zich opgesteld als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Dat doen we via Hermes EOS, waarin wereldwijd institutionele beleggers zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld. Samen hebben we impact op bedrijven over

de hele wereld. Wanneer er een stem tegen het management wordt uitgebracht, wordt er met het betreffende bedrijf gecommuniceerd om dit toe te lichten en om constructieve oplossingen aan te dragen. In 2020 hebben we via Hermes EOS met 118 bedrijven waarin we beleggen in het kader van engagement intensief overleg gevoerd over 213 doelstellingen op het gebied van milieu, sociale en ethische onderwerpen, goed ondernemingsbestuur, strategie en risico's. Op 104 aandeelhoudersvergaderingen over de hele wereld hebben we onze stem uitgebracht over 1.616 resoluties. In 52 van die vergaderingen hebben we op één of meer resoluties tegen het voorstel van de onderneming gestemd.

Resultaten engagement

De tabel hieronder geeft weer in hoeveel van de 213 doelstellingen onze engagement tot verbeteringen leidde.

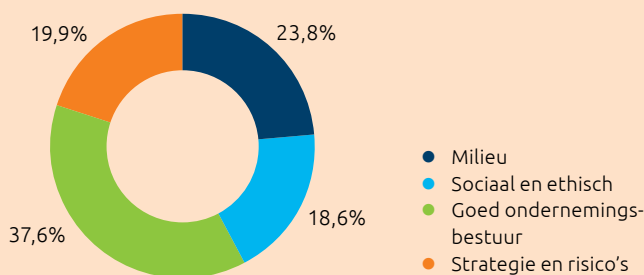
- Geen verandering
- Positieve verandering ten minste een stap voorwaarts op de milestone-ladder:

- Milestone 1: Voldoende bezorgdheid bij onderneming over de doelstellingen
- Milestone 2: Erkenning van de doelstellingen
- Milestone 3: Ontwikkeling van een geloofwaardige strategie voor de doelstellingen
- Milestone 4: Implementatie van de strategie of adequate maatregelen

ESG in beeld

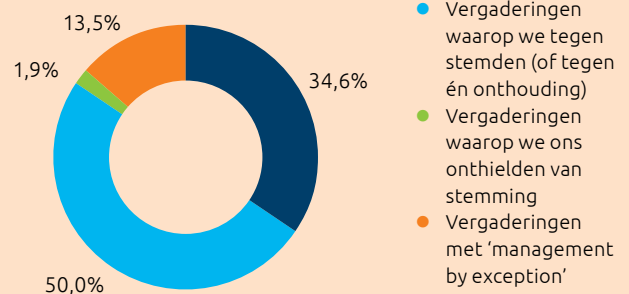
Engagement

We spraken wereldwijd 118 ondernemingen aan op hun beleid over 213 ESG-onderwerpen.

Stemmen

Wereldwijd stemden we op 104 aandeelhouders-vergaderingen over 1.616 resoluties.

Risicobeheersing

Een pensioenfonds loopt risico's. De beheersing van die risico's is een van de kerntaken van de Raad van Bestuur. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe bij Unilever APF de risicobeheersing voor de kringen Progress en Forward geregeld is.

Voor het beheersen van deze risico's gaan we uit van integraal risicobeheersingsbeleid en maken we gebruik van ons Risk Control Framework (RCF), dat ons in staat stelt helder inzicht te verkrijgen in de aanwezige risico's en grip geeft op de beheersing daarvan. In 2020 zijn alle risico's gemonitord.

De Raad van Bestuur heeft met rapportages over de verschillende risico's via een zogeheten dashboard voortdurend grip gehouden op de beheersing ervan. De onafhankelijke risk controller controleert onder andere of belangrijke controles juist, volledig en tijdig worden uitgevoerd. De interne auditor, uitgevoerd door een externe partij, beoordeelt of de interne controles adequaat zijn uitgevoerd. U vindt een overzicht van de verschillende risico's in het kader over integrale risicobeheersing en transparantie. Hieronder lichten we een aantal onderwerpen uit, dat in 2020 bijzondere aandacht heeft gevraagd.

Onderhoud risicomangement raamwerk

Unilever APF heeft voor de beheersing van risico's het integrale risicobeheersingsbeleid (IRBB). Eens per drie jaar laat Unilever APF dit beleid door een externe partij beoordelen. Doel daarvan is om vast te stellen wat de goede punten zijn van het beleid en waar het nog verbeterd kan worden. In 2020 heeft een externe partij middels een quick scan het raamwerk beoordeeld, met een verdieping op de effectiviteit van de financiële limieten, onderuitbesteding en informatiebeveiliging bij (onder)uitbesteding. Er kwamen enkele verbeterpunten uit het onderzoek, waarvan het grootste deel in 2020 is opgepakt.

Solvabiliteitsrisico

Eén van de centrale financiële risico's (in het RCF) is het solvabiliteitsrisico. Dat is het risico dat we op termijn de pensioenuitkeringen niet kunnen betalen. Voor het monitoren daarvan gebruiken wij drie parameters: het surplus at risk voor Progress, het vereist eigen vermogen bij Forward en de beweeglijkheid van de dekkingsgraad en de laagste dekkingsgraad bij

beide kringen. Het surplus at risk geeft aan hoeveel geld verloren kan worden binnen één jaar met een kans van 2,5% en de laagste dekkingsgraad maakt inzichtelijk hoe ver de dekkingsgraad bij dat verlies wegzakt. De beweeglijkheid van de dekkingsgraad geeft aan hoe de dekkingsgraad kan schommelen.

In 2020 is het surplus at risk bij Progress gestegen van € 848 miljoen naar € 1,14 miljard, wat wijst op een toename van het risico, met name door de beweeglijkheid van aandelen. De beweeglijkheid van de dekkingsgraad nam toe van 9,7% naar 12,6% en de laagste dekkingsgraad daalde van 107,0% naar 98,5%.

Bij Forward is het vereist eigen vermogen gedaald van 123,1% naar 121,9%. De beweeglijkheid van de dekkingsgraad nam toe van 10,7% naar 13,1% en de laagste dekkingsgraad daalde van 102,7% naar 93,3%.

Liquiditeit

Ook in 2020 is extra aandacht uitgegaan naar het liquiditeitsrisico. Daarbij spelen onder andere veranderende bancaire regels een rol, waardoor in derivatenprogramma's aan partijen om hogere kwaliteit van onderpand wordt gevraagd. In 2020 zijn de eerste derivatentransacties centraal gecleard. Gegeven dat de dynamiek van plaatsen van onderpand daarmee verandert is het liquiditeitsbeleid hierop specifiek nagelopen. Zo borgt Unilever APF dat er altijd aan de liquiditeitsbehoefte voldaan kan worden.

Brexit

Vanaf de tweede helft van 2018 hebben Unilever APF en Uninvest Company zich terdege voorbereid op de mogelijke gevolgen van de Brexit voor de internationale financiële dienstverlening. Wij doen veel zaken met financiële dienstverleners in het Verenigd Koninkrijk. We hebben in een vroeg stadium gewaarborgd dat deze partijen tijdig voldoende maatregelen treffen zodat ook bij een 'harde' Brexit, zonder mitigerende maatregelen vanuit de overheden, de dienstverlening aan ons geen hinder ondervindt. Waar dat vanuit de financiële

dienstverlener onvoldoende is zeker gesteld, heeft Uninvest Company gezocht naar alternatieven. Eind 2020 is de Brexit definitief geworden. Al onze contracten zijn 'Brexit-proof'.

IORP II

Op 18 december 2018 is de Eerste Kamer akkoord gegaan met de aanpassing van de pensioenwetgeving als gevolg van de aanpassing van de Europese Pensioenfondsrichtlijn (IORP II).

Het doel van deze richtlijn is het bevorderen van de verdere ontwikkeling van tweedepijler-pensioenen in de Europese Unie. De gewijzigde richtlijn en de uit de richtlijn voortvloeiende wetsvoorstellen bevatten bepalingen over informatieverstrekking en transparantie, sleutelfuncties (risicomanagement, actuariële functie en interne audit), een eigen risico beoordeling, uitbesteding, beloningsbeleid, ESG-aspecten, stress-test, de bewaarfunctie, internationale collectieve waardeoverdracht en bevoegdheden van en samenwerking tussen toezichthouders. Op 1 januari 2019 is IORP II in werking getreden. In 2019 en 2020 heeft intensief contact plaatsgevonden met DNB om de inrichting van de sleutelfunctiehouders te bespreken. Vervolgens zijn alle drie de sleutelfunctiehouders (audit, risicomanagement en actuariel) in de loop van

2020 bij DNB getoetst en goedgekeurd. Eind 2020 zijn de sleutelfunctiehouders gestart met hun werkzaamheden. In 2021 vullen zij de functies inhoudelijk verder in.

Eigen Risico Beoordeling

Uit hoofde van IORP II zijn pensioenfonds met ingang van 2020 verplicht om een eigen risico beoordeling (ERB) te maken. Afhankelijk van de wijze van inrichten en uitvoeren van de ERB, ligt de toegevoegde waarde van het uitvoeren van de ERB erin dat het een pensioenfonds nieuwe inzichten kan brengen met betrekking tot de materiële risico's, die het pensioenfonds kunnen bedreigen. De uitkomst van de ERB kan daarmee bijdragen aan een goede onderbouwing van bestuurlijke besluitvorming. Unilever APF besteedde al veel aandacht aan risicomanagement, het uitvoeren van de ERB zorgt ervoor dat alle risico-elementen, van operationele risico's tot strategische risico's, bij elkaar komen. Unilever APF heeft in 2020 uitgebreid stilgestaan bij de ontwikkeling van de eerste ERB. De Raad van Bestuur heeft hier een actieve rol in gehad. De definitieve eerste ERB is eind 2020 gedeeld met DNB.

Een overzicht van alle risico's die we monitoren in ons risicoraamwerk vindt u in het kader op de volgende bladzijden.

Integrale risicobeheersing en transparantie

Het Risk Control Framework (RCF) maakt onze (integrale) risicobeheersing tot een systematisch proces waarbij we doelstellingen bepalen, risico's in kaart brengen, controlemaatregelen nemen en resultaten monitoren. In het framework hebben we vijftien risico-onderwerpen beschreven op basis van de componenten strategie, uitvoering en controle. De Raad van Bestuur wordt op maandbasis geïnformeerd over zowel de financiële als niet-financiële risico's die gelopen worden. Als er gedurende de maand ontwikkelingen zijn die de aandacht van de Raad van Bestuur vragen, wordt er een tussentijds overleg gepland. Unilever APF heeft een onafhankelijke risk controller.

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat Progress en/of Forward de beoogde pensioenuitkeringen op de lange termijn niet kunnen betalen. Dit risico drukken we uit in een absoluut bedrag, het surplus at risk bij Progress, en in percentages: het vereist eigen vermogen bij Forward,

de volatiliteit van de dekkingsgraad en de laagste dekkingsgraad bij beide kringen.

Renterisico (en inflatierisico)

Onze strategie is erop gericht de beleggingen aan te laten sluiten op de pensioenverplichtingen. Het renterisico wordt daarom zodanig afgedekt dat het resterende risico qua omvang in een redelijke verhouding staat tot de overige risico's. Bij Progress wordt ook het inflatierisico gedeeltelijk afgedekt. Meer over rente- en inflatierisico's vindt u in de hoofdstukken Resultaten en ontwikkelingen per kring.

Kredietrisico

Om het risico te verlagen dat onze tegenpartijen hun financiële verplichtingen niet nakomen, stellen we ondergrenzen aan de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en limieten aan de gevoeligheid van de uitstaande posities per tegenpartij. De tegenpartijen voor derivatentransacties worden, zowel aan de hand van ratings als van markt-indicaties van het faillissementsrisico, gemonitord.

Risico Control Framework

- Financiële risico's
- Niet-financiële risico's

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat een kring door een tekort aan liquide middelen niet in staat is om op korte termijn aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Om dat te voorkomen rekenen we onder meer een stressscenario door voor het bepalen van de omvang van het neerwaartse liquiditeitsrisico. Indien nodig kunnen we voldoende middelen uit het liquide deel van de beleggingsportefeuille vrijmaken.

Mandaatrisico

Binnen ons mandaat leggen we vast hoeveel de feitelijke beleggingsportefeuille van de strategische beleggingsportefeuille mag afwijken. Tevens leggen we benchmarks vast, bandbreedtes per beleggingscategorie en een opsomming van de toegestane beleggingscategorieën.

Marktrisico

Onze strategie is de beleggingsportefeuilles zodanig samen te stellen dat er enerzijds een optimaal rendement wordt behaald en dat anderzijds de onderliggende marktrisico's worden beperkt door spreiding over verschillende beleggingscategorieën.

Valutarisico

Bij Progress dekken we de valuta-exposure strategisch voor 80% af voor twee valuta, namelijk de Amerikaanse dollar en het Britse pond en voor 100% als het gaat om staatsobligaties. Bij Forward wordt het valutarisico gedeeltelijk afgedekt door te beleggen in fondsen waarbinnen het valutarisico al wordt afgedekt. Het resterende valutarisico wordt voorlopig nog beheersbaar geacht, temeer daar Forward nog sterk groeit. Verdere afdekking van de valutarisico's van Forward is wel iets dat de komende jaren op de agenda staat.

Verzekeringstechnisch risico

Wij gebruiken realistische actuariële grondslagen. Van de verzekeringstechnische risico's is het langlevensrisico veruit het grootste risico. We houden daar rekening mee in ons beleggingsbeleid.

Niet-financiële risico's

Uitbestedingsrisico

Met elke dienstverlener hebben we de gemaakte afspraken vastgelegd in contracten en een Service Level Agreement (SLA). Wij verlangen van deze partijen dat zij een bevestigende verklaring van een onafhankelijke externe accountant opnemen, bijvoorbeeld door middel van een ISAE 3402 Type II verklaring. Jaarlijks rapporteren de uitvoerend bestuurders over de kwaliteit van de uitbestedingspartners aan de Raad van Bestuur.

Operationeel risico

We richten ons voornamelijk op de interne operationele risico's als de bedrijfsarchitectuur (processen) en de interne beheeromgeving (medewerkers). Hieronder valt ook het Modelrisico. We willen met het RCF onder meer waarborgen dat modellen en waarderingen consistent en correct worden gebruikt. Daarom zijn we transparant over de aannames en waarderingen, alsook over de robuustheid, de validatie en de toepassing van de modellen.

IT-risico

IT is in toenemende mate een cruciale rol gaan spelen bij pensioenfondsen. Daarom is IT binnen het RCF als zelfstandig risico op het hoogste niveau benoemd.

Integriteitsrisico

Wij vinden het van groot belang dat alle bestuurders, eigen medewerkers en wederpartijen integer zijn en blijven, zowel in hun feitelijke handelingen, als in het voorkomen van de schijn van niet-integer handelen.

Juridisch risico

We hebben vastgelegd hoe we controle houden over juridische risico's door onder meer specifieke controles uit te voeren op relevante rechtsgebieden.

Communicatierisico

In ons communicatiebeleidsplan leggen we vast hoe we duidelijk, begrijpelijk, juist en tijdig communiceren.

Omgevingsrisico

Hier monitoren we expliciet welke risico's er van buiten op ons fonds afkomen, zoals (onverwachte) wijzigingen in de regelgeving, klimaatveranderingen, wijzigende concurrentieverhoudingen of veranderende wensen van belanghebbenden.

Governance – de organisatie in beeld

Bestuur en organisatie

Raad van Bestuur en bestuurscommissies

Unilever APF heeft een Raad van Bestuur die is ingericht volgens het zogeheten omgekeerd gemengd model (one-tier board model). Hierin hebben de bestuursleden vanuit de werkgever, werknemers en pensioengerechtigden de status van niet-uitvoerend bestuurslid. Daarnaast zijn de directieleden van Unilever APF uitvoerende bestuursleden. De Raad van Bestuur heeft een onafhankelijke voorzitter, die ook een niet-uitvoerend bestuurslid is. De niet-uitvoerende en uitvoerende bestuursleden nemen samen, als Raad van Bestuur, de belangrijke beleidsbeslissingen. De niet-uitvoerende leden hebben daarnaast ook een toezicht-houdende rol. Ze letten op het functioneren van de Raad van Bestuur als geheel, met speciale aandacht voor adequate risicobeheersing en zorgvuldige afweging van de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden. Ze zien ook toe op het handelen van de uitvoerende bestuursleden, die verantwoordelijk zijn voor de operationele zaken.

Auditcommissie

De auditcommissie ondersteunt de Raad van Bestuur op het gebied van compliance en risicobeheersing, de monitoring van (vooral) niet-financiële risico's bij het beleggingsbeleid en het nemen van gemandateerde beslissingen over zaken zoals het integrale risicomanagement, IT en verslaglegging.

De auditcommissie wordt gevormd door drie niet-uitvoerend bestuursleden.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie adviseert de Raad van Bestuur over het strategisch beleggingsbeleid en houdt toezicht op het operationeel beleid en beleggingsrisico's.

In de commissie zitten drie leden van de Raad van Bestuur (uitvoerend- en niet-uitvoerend). Daarnaast zijn er drie externe (beleggings) adviseurs aan de commissie verbonden.

HR-commissie

De HR-commissie is een commissie van drie niet-uitvoerend bestuursleden die voorbereidend werk verricht voor de Raad van Bestuur waar het gaat om continuïteit, (permanente) educatie, geschiktheid en beloningsbeleid.

Uitvoerend bestuursleden

De uitvoerend bestuursleden van Unilever APF zijn verantwoordelijk voor de invulling van het niet-strategische beleid en de uitvoering. Er zijn drie uitvoerend bestuursleden.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan speelt een belangrijke rol in advies en verantwoording. Elke kring binnen Unilever APF heeft zijn eigen verantwoordingsorgaan, met vertegenwoordigers van de werknemers, de werkgever en (bij Progress) de pensioengerechtigden. Omdat er bij Forward nog niet genoeg pensioengerechtigden zijn, is deze groep in 2020 nog niet vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan.

De Raad van Bestuur legt aan het verantwoordingsorgaan van elke kring verantwoording af over het gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan geeft ieder jaar een oordeel over het handelen van de Raad van Bestuur.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan een aantal wettelijke en bovenwettelijke taken zoals:

- adviseren over het beloningsbeleid;
- adviseren over een wijziging van de statuten;
- adviseren over het communicatiebeleid en de interne klachten- en geschillenregeling;
- adviseren over de uitvoeringsovereenkomst tussen Unilever en Unilever APF. Hierin staan onder andere afspraken over indexatie en premie.

Het verantwoordingsorgaan Progress bestaat uit twaalf leden: vier leden vertegenwoordigen de deelnemers, zes leden de pensioengerechtigden en twee leden de werkgever. Het verantwoordingsorgaan van Progress heeft een variabele stemverhouding die jaarlijks aangepast wordt aan de actuele verhouding tussen pensioengerechtigden en deelnemers.

Het verantwoordingsorgaan Forward bestaat uit zes leden: vier werknemersleden en twee werkgeversleden. Omdat er in Forward nog niet zoveel pensioengerechtigden zijn, is deze groep nog niet vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan.

Aantal bijeenkomsten Raad van Bestuur en bestuurscommissies

De Raad van Bestuur is in 2020 vijf keer in zijn geheel bijeen geweest, en daarnaast in wisselende samenstellingen of voor specifieke onderwerpen. Er is twee keer een gecombineerd overleg gevoerd met de verantwoordingsorganen van Progress en Forward. De niet-uitvoerende bestuursleden hebben ook aan de beide verantwoordingsorganen gezamenlijk verantwoording afgelegd over hun intern toezicht en hebben vier maal vergaderd in 2020. De uitvoerend bestuursleden vergaderen in principe eens per drie weken.

De auditcommissie heeft in 2020 vier keer vergaderd in aanwezigheid van uitvoerende bestuursleden. De commissie heeft daarnaast onafhankelijk van de uitvoerende bestuursleden overleg gehad met de accountant en certificerend actuaaris.

De beleggingsadviescommissie heeft drie keer vergaderd, steeds in aanwezigheid van externe adviseurs en van vertegenwoordigers van Uninvest Company.

De HR-commissie heeft in 2020 drie keer vergaderd.

Vanwege de uitbraak van het Coronavirus hebben alle vergaderingen na 12 maart 2020 digitaal plaatsgevonden.

Sleutelfunctiehouders

Zoals eerder vermeld zijn in de loop van 2020 de sleutelfunctiehouders goedgekeurd door DNB. Zij zijn in de governance opgenomen.

Scholing

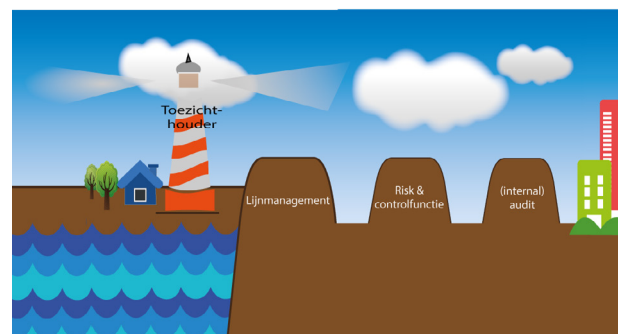
Permanente educatie staat hoog in het vaandel bij Unilever APF. Ook in 2020 hebben we geïnvesteerd in de scholing van de bestuursleden en leden van de verantwoordingsorganen. De leden van de verantwoordingsorganen krijgen normaal gesproken twee keer per jaar, en de bestuursleden drie keer per jaar de mogelijkheid een themasessie te volgen van een dagdeel waarin een gekozen onderwerp uitvoerig behandeld wordt.

Door het gedwongen thuiswerken vanwege de uitbraak van het Coronavirus hebben we in 2020 wat af moeten wijken van de reguliere structuur. Er is in 2020 één themasessie georganiseerd in oktober, daarnaast zijn er enkele inhoudelijke sessies gehouden voor de verantwoordingsorganen en de VUG. Nieuwe verantwoordingsorganenleden of bestuursleden hebben wel van de mogelijkheid gebruik gemaakt om de gewenste startersopleiding online te volgen.

De bestuursleden hebben hun kennis verbreed door individuele opleidingen en veel online seminars en/of informatiebijeenkomsten te volgen. Elke bestuursvergadering wordt bovendien voorafgegaan door een educatiesessie, waarin een actueel onderwerp wordt behandeld dat bij voorkeur te maken heeft met de agenda van de vergadering.

Three lines of defence

Unilever APF heeft het risicomanagement ingevuld volgens het “three lines of defence” principe. Dit houdt in dat er sprake is van strikte scheiding tussen uitvoering, monitoring en evaluatie (audit) van risicomanagementprocessen. Het draagt ook bij aan het versterken van de risicocultuur binnen de organisatie. Over alle processen worden interne audits uitgevoerd door een externe partij. Twee keer per jaar rapporteert de externe partij hierover aan de auditcommissie.

Compliance

De Raad van Bestuur hecht aan de naleving van wet- en regelgeving. Iedere medewerker, bestuurslid en andere betrokkene bij het fonds speelt daarbij een rol. Daarnaast vindt het fonds het van groot belang de integriteit van personen die betrokken zijn bij het fonds te waarborgen. We hebben een gedragscode (in 2020 geactualiseerd) die ondertekend wordt en waarvan de naleving jaarlijks achteraf wordt uitgevraagd en die actief wordt gemonitord. Daarbij hoort ook het toezien

op het melden van nevenfuncties en het uitvragen of er sprake is van belangen tussen bestuursleden en partijen waar het fonds een zakelijke relatie mee onderhoudt. De compliance officer heeft een onafhankelijke rol binnen de organisatie en overlegt op kwartaalbasis met de bestuursvoorzitter. In 2020 zijn geen signalen of meldingen ontvangen bij de compliance officer die erop wijzen dat de normen van integriteit en/of de bepalingen in de gedragscode niet zijn nagekomen.

Er wordt twee keer per jaar gevraagd naar de wens en noodzaak om binnen de Raad van Bestuur te spreken over compliance aangelegenheden. In 2020 zijn er naar aanleiding van deze uitvragen geen additionele zaken aan de orde gesteld.

Strategie en doelstellingen voor de lange termijn

In 2018 heeft de Raad van Bestuur de strategie van Unilever APF opnieuw vastgesteld. Hierbij is in de eerste plaats gekeken naar het basisscenario, waarbij Unilever APF een efficiënte pensioenuitvoerder is voor uitsluitend Unilever. Ook zijn er langetermijndoelstellingen geformuleerd (zie pagina 7).

Weerstandsvermogen

Unilever APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit is bedoeld om onverwachte claims uit de bedrijfsvoering van Unilever APF op te vangen, die niet mogen worden doorbelast aan de kringen. Denk hier bijvoorbeeld aan operationele of IT-fouten die leiden tot dataverlies en mogelijke claims van deelnemers. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die ten minste € 25 miljoen verzekert. Unilever APF heeft voor deze laatste optie gekozen en houdt daarmee rond de € 12,5 miljoen aan in geldmarktfondsen.

Communicatie

Wij vinden het van groot belang dat onze deelnemers en pensioengerechtigden weten waar ze met hun pensioen aan toe zijn. Wij spannen ons dan ook sinds jaar en dag in voor een goede communicatie. Daar besteden we veel tijd en aandacht aan, en niet zonder succes – zoals blijkt uit de diverse klanttevredenheidsonderzoeken die we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd. We vinden het belangrijk te waarborgen dat onze communicatie begrijpelijk is.

Dat doen we onder meer door belangrijke communicatie vooraf te toetsen bij een lezersgroep. Ook meten we regelmatig het effect van onze inspanningen.

Voor de periode 2019 – 2020 werken we met een vernieuwd communicatiebeleidsplan. Daarin hebben we voor de verschillende doelgroepen geformuleerd wat onze doelstellingen zijn. Vanuit onze missie geldt in het algemeen dat we willen bereiken dat alle doelgroepen ons zien als een betrouwbare, deskundige, open en integere ‘wegwijzer’, waardoor het vertrouwen gehandhaafd blijft.

Daarbij streven we ernaar dat deelnemers goed inzicht hebben in hun pensioensituatie en in staat zijn bewuste pensioenkeuzes te maken.

In 2020 hebben we verdere aanpassingen gedaan om het mogelijk te maken om ons communicatiethema voor de periode 2019 – 2021 waar te maken: ‘De weg naar toegankelijker, relevanter en moderner communiceren’. Dat doen we door deelnemers met prikkelende, laagdrempelige en eigentijdse communicatie te benaderen en hen zo over een eerste drempel heen te helpen. Als die (denkbeeldige) barrière is genomen, kunnen we vervolgens meer inhoudelijk over hun pensioen communiceren.

Helaas is het streven om in 2020 het deelnemersportaal en de nieuwe pensioenplanner online te krijgen niet gehaald, maar we blijven er onveranderd hard aan werken om dit zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen. Daarnaast blijven we uiteraard gebruik maken van mondelinge communicatie, zoals de pensioensprekuren.

Ook zijn we in 2020 gestart met het organiseren van een aantal webinars waarin uitleg gegeven werd over het Uniform Pensioenoverzicht (UPO). De webinars zijn bijzonder goed bezocht en de reacties van de deelnemers waren zeer positief.

Veranderingen in administratie

Op 1 januari 2019 zijn we overgegaan naar een nieuwe provider voor het bruto-nettotraject (pensioenuitbetalingen). Dit was een omvangrijk project. Door de grote inzet van de betrokken medewerkers is de implementatie tijdig gerealiseerd. Ook in 2020 is nog intensief gewerkt aan het verminderen van de controles en de handmatige handelingen.

Ook is in 2018 het besluit genomen om de pensioenadministratie verder te moderniseren teneinde de efficiency en toekomstbestendigheid van onze administratieve organisatie te vergroten en het serviceniveau voor deelnemers te verhogen. Dit project neemt meerdere jaren in beslag.

In 2020 zijn de processen om tijdelijke pensioenen stop te zetten en het UPO voor actieve deelnemers te maken geautomatiseerd. Verder is er veel tijd besteed aan het ontwikkelen van een deelnemersportaal, waar elke deelnemer zijn eigen gegevens kan inzien, in combinatie met een nieuwe pensioenplanner, waar de deelnemer zelf verschillende pensioenkeuzes kan berekenen en zijn pensioen kan aanvragen. Dat zal in 2021 worden afgerond.

Boetes en dwangsommen

In 2020 zijn geen dwangsommen of bestuurlijke boetes opgelegd aan Unilever APF.

Klachten- en geschillenregeling

Bij Unilever APF doen we ons uiterste best de pensioenregelingen zo goed en zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Toch kan het zijn dat een deelnemer het ergens niet mee eens is. Een deelnemer kan bij de Raad van Bestuur bezwaar aantekenen als hij het oneens is met de manier waarop de uitvoeringsorganisatie het pensioenreglement voor hem heeft toegepast (er is dan sprake van een geschil). Ook kan hij een klacht indienen als hij het niet eens is met de wijze waarop Unilever APF iets heeft behandeld of uitgevoerd. De Raad van Bestuur doet dan uitspraak. De deelnemer kan klachten en geschillen daarna voorleggen aan de Ombudsman Pensioenen. De klachten- en geschillenregeling is te vinden op onze website.

In 2020 hebben we geen klachten ontvangen op het gebied van communicatie of pensioen.

Extern toezicht

Unilever APF valt onder het toezicht van DNB. Toezicht op integer gedrag op de effectenmarkten en de communicatie met deelnemers vallen onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Verklaring beleggingsbeginselen

De Verklaring beleggingsbeginselen wordt bestuurlijk vastgesteld en beschrijft de uitgangspunten van het beleggingsbeleid. De Verklaring is opgesteld met

inachtneming van de regels die verband houden met artikel 145 van de Pensioenwet.

Dienstverleningsovereenkomst

Op grond van een dienstverleningsovereenkomst tussen Unilever APF en Unilever Nederland Holdings BV detacheert Unilever medewerkers bij Unilever APF en verricht het ook een aantal ondersteunende activiteiten. De gedetacheerde medewerkers vallen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van Unilever APF.

Code Pensioenfonds

Unilever APF volgt de thema's en daaronder vallende normen voor goed pensioenfondsbestuur zoals die zijn vastgelegd in de Code Pensioenfonds. De bepalingen in de code gaan onder meer over het functioneren van de Raad van Bestuur en andere organen, maar ook over onderwerpen als integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen.

Unilever APF controleert of het fonds aan de normen van de Code Pensioenfonds voldoet. De resultaten van deze toetsing worden besproken en gevolgd door de uitvoerend bestuursleden en doorgeleid naar het intern toezicht.

Zoals de Code voorschrijft, hanteren wij het pas-toe-of leg-uit-principe. Daarnaast rapporteren we over de normen waarover volgens de code altijd dient te worden gerapporteerd. Hieronder volgt een samenvattend overzicht, op basis van de themastructuur van de Code.

Thema 1: Vertrouwen waarmaken

De normen die gerelateerd zijn aan dit thema zien op het gegeven dat zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen het in hen gestelde vertrouwen waarmaken. Dat moet blijken uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. De strategie en de kernpunten van beleid worden door de Raad van Bestuur vastgesteld en bewaakt. De niet-uitvoerende bestuursleden houden toezicht op (onder andere) evenwichtige belangenafweging en risicomanagement. De Raad van Bestuur (strategische beleidsbepaling) en niet-uitvoerend bestuursleden (intern toezicht) leggen verantwoording

af aan de verantwoordingsorganen. De Raad van Bestuur in zijn bestuursverslag en het intern toezicht in een apart Verslag Intern Toezicht (onderdeel van het jaarverslag). Besluit- en verslagleggingsprocedures voldoen aan professionele normen. Draagvlak onder deelnemers voor risicohouding en het ESG-beleid wordt regelmatig getoetst en heeft in 2020 wederom plaatsgevonden.

Uitgelicht: Norm 5: Het Bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid en houdt hierbij voldoende rekening met evenwichtige belangenafweging en de risico's van belanghebbenden op korte en lange termijn.

Unilever APF voldoet aan deze norm. Er wordt verantwoording afgelegd aan de verantwoordingsorganen en aan deelnemers en maatschappij via nieuwsbrieven, website en jaarverslag. In het jaarverslag meldt de Raad van Bestuur de risico's op lange en op korte termijn in detail en in de vorm van de risicohouding.

Thema 2: Verantwoordelijkheid nemen

De normen die zijn gerelateerd aan dit thema houden in dat een pensioenfondsbestuur zijn verantwoordelijkheid neemt voor de uitvoering van de pensioenregeling.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. De taakverdeling is expliciet vastgelegd. De auditcommissie en de Raad van Bestuur beoordelen regelmatig rapportages over uitvoering en uitbesteding. Jaarlijks worden beleid en risico's geëvalueerd.

Thema 3: Integer handelen

De Code verlangt dat een cultuur van integriteit en compliance door het bestuur bevorderd wordt. De Code bevat meerdere normen die dit thema uitwerken.

Unilever APF voldoet aan de normen binnen dit thema. Compliance wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig aangepast (zoals om rekening te houden met de toenemende rol van de verantwoordingsorganen

gegeven het pensioenakkoord en de sleutelfunctiehouders). De compliance officer rapporteert jaarlijks aan de auditcommissie. De organisatie kent tevens een vertrouwenspersoon en een klokkenluidersregeling.

Thema 4: Kwaliteit nastreven

Een pensioenfonds dient hoge kwaliteitseisen te stellen, voert daar beleid op en is een 'lerende organisatie'.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Alle bestuursorganen evalueren hun functioneren jaarlijks. Daarnaast spreekt de voorzitter jaarlijks de bestuursleden en spreekt hij hen zo nodig ook tussentijds aan op hun functioneren. Onafhankelijkheid komt hierbij ook desgewenst aan de orde. Het ontwikkelingsprogramma van de Raad van Bestuur wordt voorbereid door de HR-commissie voor het bestuur. De HR-commissie bewaakt de voortgang.

Thema 5: Zorgvuldig benoemen

Uit dit thema vloeit voort dat een pensioenfonds zorgvuldig handelt bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds.

Unilever APF voldoet, op norm 33 na voor wat betreft het verantwoordingsorgaan van Progress, aan de normen binnen dit thema. Vacatures worden op basis van profielen, met daarin voorkeuren rond geschiktheid en diversiteit, vervuld. Ontslag en benoemingsprocedures zijn in lijn met de normen uit de Code Pensioenfonds.

Uitgelicht: Norm 31: De samenstelling van fondsortganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.

Voor verdere toelichting zie ook Norm 33. Voor de inhoudelijke samenstelling van de fondsorganisatie verwijzen we naar bijlage 1 Personalia.

Uitgelicht: Norm 33: Zowel in het Bestuur als in het VO is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de veertig jaar in. Het Bestuur stelt een stappenplan op om

Diversiteit	Man	Vrouw	<40 jr	>40 jr
Raad van Bestuur	7	5	2	10
Verantwoordingsorgaan Progress	7	5	0	12
Verantwoordingsorgaan Forward	3	3	1	5

diversiteit in het Bestuur te bevorderen.

Unilever APF vindt diversiteit en een goede afspiegeling van de populatie van deelnemers en pensioengerechtigden in de Raad van Bestuur en het verantwoordingsorgaan van groot belang. De Raad van Bestuur en het verantwoordingsorgaan van Forward voldoen aan norm 33. In het verantwoordingsorgaan van Progress zitten echter geen personen jonger dan veertig jaar. Gelet op het feit dat Progress gesloten is voor nieuwe deelnemers en dus een verouderende populatie kent zal dit probleem de komende jaren naar verwachting blijven bestaan. Diversiteit krijgt de nodige aandacht maar zal, ook in de toekomst, aandacht blijven vergen. Het fonds kent een diversiteitsbeleid waarin we aandacht geven aan het behouden en bevorderen van diversiteit in de Raad van Bestuur en de verantwoordingsorganen. In onze vacature- en wervingsteksten vragen wij hier specifiek aandacht voor.

Uitgelicht: Norm 34: Zittingsduur lid van het Bestuur en VO.

Norm 34 stelt dat een bestuurslid voor maximaal vier jaar wordt benoemd en vervolgens maximaal twee keer kan worden herbenoemd. Voor de niet-uitvoerend bestuursleden voldoet Unilever APF aan deze norm. In ons bestuursmodel worden uitvoerend bestuursleden voor onbepaalde tijd benoemd in lijn met hun (ook) niet-gemaximeerde dienstverband.

Thema 6: Gepast belonen

Verlangd wordt dat een pensioenfonds een verantwoord en beheerst beloningsbeleid voert, gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Op de medewerkers die vanuit Unilever gedetacheerd

worden en niet-uitvoerend bestuursleden die in dienst zijn van Unilever, zijn de Unilever-belonings- en inschalingsregels van toepassing. De uitvoerend bestuursleden, die in dienst zijn bij Unilever APF, worden op basis van een beleid beloofd dat bepaald is door de niet-uitvoerend bestuursleden. Hiermee wordt voldaan aan de geldende normen in de pensioensector. Variabele beloningen zijn met ingang van 2019 verdwenen. Tot slot worden de niet-uitvoerend bestuursleden die niet in dienst van Unilever zijn beloofd zoals gebruikelijk is in de pensioensector.

Thema 7: Toezicht houden en inspraak waarborgen

Dit thema houdt in dat een pensioenfonds intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering waarborgt.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Het intern toezicht wordt uitgevoerd door niet-uitvoerende bestuursleden. In hun profiel is rekening gehouden met de voor intern toezicht noodzakelijke competenties. Zij zijn hierop getoetst en besteden hieraan aandacht in hun zelfevaluatie. Zowel de Raad van Bestuur als het intern toezicht spreken regelmatig met de verantwoordingsorganen. De accountant en certificerende actuaris verrichten naast hun controletaken geen werkzaamheden voor Unilever APF, buiten die werkzaamheden die wettelijk en contractueel gecombineerd mogen worden (bijvoorbeeld de certificerende actuaris als sleutelfunctiehouder actueel). Hun functioneren wordt jaarlijks door de auditcommissie geëvalueerd (een bestuurscommissie die louter bestaat uit interne toezichthouders).

Uitgelicht: Norm 47: Het intern toezicht betreft de Code Pensioenfonds bij de uitoefening van zijn taak.

Ook aan deze norm voldoen wij. De Code Pensioenfonds is onderdeel van de toezichtsrapportage.

Thema 8: Transparantie bevorderen

Uit de normen van dit thema vloeit voort dat een pensioenfonds openheid dient na te streven, communiceert over missie, strategie en risico's en verantwoording aflegt over gevoerd beleid.

Unilever APF voldoet aan de normen binnen dit thema. Het streven is transparant te zijn, waarbij

steeds ruimte voor verbetering blijkt te bestaan, mede omdat de verwachtingen ten aanzien van de mate van transparantie ook stijgen. Daarnaast heeft transparantie op het gebied van duurzaam beleggen bijzondere aandacht.

Uitgelicht: Norm 58: Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in de missie, visie en strategie.

Dat doen we in dit jaarverslag, maar ook op onze website. Ook legt de Raad van Bestuur verantwoording af in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt.

Uitgelicht: Norm 62: Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.

Wij geven een duidelijk beeld van ons ESG-beleid in ons jaarverslag en op onze website en via een ESG-verslag. Ook zijn de overwegingen vastgelegd in de Verklaring Beleggingsbeginselen.

Uitgelicht: Norm 64: Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

In 2020 heeft de Raad van Bestuur een, door een externe geleide, zelfevaluatie gedaan. Informatie over compliance is terug te vinden in de paragraaf Governance - Compliance (pagina 39).

Uitgelicht: Norm 65: Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.

Op pagina 41 wordt de Klachten- en geschillenregeling van Unilever APF weergegeven.

Vooruitblik

Ook 2021 is onveranderd een jaar vol uitdagingen voor Unilever APF.

Nieuwe cao Unilever - gevolgen voor Forward

In april 2021 hebben Unilever en de vakbonden een akkoord bereikt over een nieuwe cao voor de periode van oktober 2020 tot en met maart 2022.

De belangrijkste punten voor wat betreft pensioenen zijn:

- Totale pensioenpremie is een vast percentage van 37% van de pensioengrondslag.
- Opbouwpercentage blijft gelijk (fiscaal maximaal) en bedraagt 1,875%.
- Partnerpensioen blijft gelijk (70% van het behaalbare ouderdomspensioen op opbouwbasis).
- Ingangsdatum 1 januari 2021.

De afgelopen jaren steeg de premie voor het pensioen bij Forward aanzienlijk. Bij de oprichting van Forward in 2015 betaalden Unilever en de werknemers samen een premie van ca. 37% van de pensioengrondslag; bij ongewijzigd premiebeleid zou de totale premie in 2021 bijna 60% bedragen. Deze stijging heeft alles te maken met de sterk gedaalde rente op basis waarvan de premie wordt berekend.

Zo'n hoge premie vond Unilever niet langer verantwoord. Daarom stelde Unilever een andere premieberekening voor waarbij wordt uitgegaan van een verwacht rendement. Deze methode is wettelijk toegestaan. De totale premie daalt hierdoor naar 37%. De vakbonden zijn hiermee akkoord gegaan.

Inmiddels heeft de Raad van Bestuur van het Unilever pensioenfonds aangegeven de afspraken evenwichtig te vinden en deze uit te kunnen voeren. Wel vindt er nog een (wettelijk) adviestraject plaats met het Verantwoordingsorgaan van Forward. Ook dient De Nederlandsche Bank geïnformeerd te worden.

De Raad van Bestuur heeft bij de beoordeling van de afspraken een aantal randvoorwaarden gesteld. Eén daarvan is dat Unilever de deelnemers duidelijk moet informeren over de gevolgen voor het pensioen, met name over de achteruitgang van de indexatieverwachtingen.

Deelnemers worden verder geïnformeerd over deze aanpassingen.

Veranderingen in wet- en regelgeving

De komende herziening van het Nederlandse pensioenstelsel heeft grote impact. Er zullen door sociale partners en Unilever APF verregaande keuzes gemaakt moeten worden. Mede afhankelijk van die keuzes en de uitwerking van de wetgeving zal er een implementatietraject volgen.

Als start van dit veranderingstraject hebben we einde 2020 een brede kennis/stakeholderstafel opgericht voor reguliere informatie-uitwisseling. Ook organiseren we begin 2021 een eerste webinar voor een wat bredere groep stakeholders waarin een update gegeven wordt over de stand van zaken van het pensioenakkoord.

In de aanloop naar het nieuwe pensioenakkoord hebben we ook te maken met een – verplichte – aanpassing van de UFR. De UFR is de lange rente die gebruikt moet worden in de dekkingsgraadberekeningen. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot een lagere rekenrente waardoor de dekkingsgraad daalt (in 4 jaar in 4 stappen). De eerste stap is per januari 2021 genomen. Hieronder wordt de impact op de dekkingsgraden weergegeven voor de eerste stap (uitgaande van de ultimo 2020 dekkingsgraden).

Progress	31/12/2020	UFR Impact 1/1/2021
Beleidsdekkingsgraad	117,4%	-/- 0,1%-punt
Actuele dekkingsgraad	127,8%	-/- 1,1%-punt

Forward	31/12/2020	UFR Impact 1/1/2021
Beleidsdekkingsgraad	110,5%	-/- 0,4%-punt
Actuele dekkingsgraad	115,5%	-/- 4,3%-punt

Digitalisering

In 2021 zal de digitale communicatie verder ontwikkeld worden binnen het fonds. Dit betekent een nieuwe fase in onze communicatie: de komst van een deelnemersportaal, waar elke deelnemer zijn eigen gegevens kan inzien in combinatie met een pensioenplanner, waar de deelnemer zelf verschillende (pensioen)keuzes kan berekenen en zijn pensioen aan kan vragen.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Op het gebied van duurzaamheid wordt steeds meer regelgeving ontwikkeld. Zo is vanaf maart 2021 het eerste deel van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht en vanaf 2022 de nadere invulling daarvan (de standaards voor de verplichte rapportages). De verordening is gericht op informatieverschaffing over diverse aspecten van duurzaamheid en heeft als belangrijkste doel om 'greenwashing' tegen te gaan. Unilever APF heeft een verklaring over een aspect waar het voor een tijdelijke opt-out heeft gekozen (artikel 4: negatieve impact) van de SFDR geplaatst op de websites van Progress en Forward. In de loop van 2021 zal de, eerdergenoemde, nadere invulling definitief worden en kan Unilever APF vanaf 2022 de benodigde rapportages opstellen

En, uiteraard blijven we hard werken aan het creëren van een flexibele organisatie die in kan spelen op een veranderende omgeving. Dit is nu belangrijker dan ooit!

Unilever APF

Jaarrekening

Balans per 31 december 2020

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag xx)	2020	2019
Activa			
Beleggingen	1	11.873	11.916
Overige vorderingen en overlopende activa	2	15.901	17.659
Liquide middelen	3	1.576	453
Totaal		29.350	30.028
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	4	12.576	11.925
Overige schulden en overlopende passiva	5	16.774	18.103
Totaal		29.350	30.028

Staat van baten en lasten over 2020

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pag xx)	2020	2019
Bijdrage weerstandsvermogen van kringen	6	700	800
Beleggingsresultaat geldmarktfondsen	7	-49	-48
Vergoeding doorbelaste kosten kringen	8	9.930	10.962
Subtotaal Baten		10.581	11.714
Pensioenuitvoeringskosten	8	-5.195	-5.615
Vermogensbeheerkosten	8	-4.735	-5.347
Subtotaal Lasten		-9.930	-10.962
Saldo van baten en lasten		651	752

Kasstroomoverzicht over 2020

bedragen in '000 euro's

	2020	2019
Ontvangen premiebijdragen	65.801	48.532
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	1.350	1.639
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	796	2.074
Ontvangen uitkeringen van risicoherverzekering	1.277	439
Ontvangen bijdrage weerstandsvermogen van kringen	700	800
Betaalde pensioenuitkeringen	-153.419	-153.693
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-4.804	-6.321
Betaald in verband met overdracht van rechten	-1.494	-613
Betaalde premie risicoherverzekering	-1.879	-1.434
Saldo overboeking ¹	94.210	109.795
Overige	2.610	2.594
Kasstroom uit pensioenactiviteiten	5.148	3.812
Verkopen en aflossingen van beleggingen	-	-
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-	-
Aankopen beleggingen	-	-789
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-4.725	-4.791
Saldo overboeking ¹	700	800
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-4.025	-4.780
Netto kasstroom	1.123	-968
Stand liquide middelen per 1 januari	453	1.421
Liquide middelen per 31 december	1.576	453

¹ Overboeking tussen de bankrekening van Unilever APF en de beleggingsrekening van de kringen

Toelichting jaarrekening

Algemeen

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF), statutair gevestigd te Rotterdam en ingeschreven onder Kamer van Koophandel nummer 41125151, verzekert per collectiviteitkring de pensioenuitkeringen van medewerkers of gewezen deelnemers dan wel hun nagelaten betrekkingen, voortvloeiend uit het dienstverband van de betrokken medewerkers met in Nederland gevestigde Unilever ondernemingen.

Unilever APF is op 1 januari 2017 van start gegaan. De voormalige pensioenfonds Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" en Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Forward" vormen vanaf dat moment de collectiviteitkring Progress (Progress) en de collectiviteitkring Forward (Forward). Progress is sinds 1 april 2015 een gesloten fonds, bij Forward bouwen de deelnemers die werken bij een van de Unilever-bedrijven pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling (CDC).

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020.

Progress en Forward hebben bij de custodian The Bank of New York Mellon een eigen bankrekening voor hun beleggingen, Unilever APF zorgt voor de afwikkeling van de overige geldstromen en voor de juiste toewijzing van deze geldstromen aan de desbetreffende collectiviteitkringen.

De financiële verantwoording van Progress en Forward is opgenomen in de hoofdstukken Financiële jaarrapportage kring Progress en Financiële jaarrapportage kring Forward.

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 "Pensioenfonds") van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en waardeeringstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Grondslagen voor waardering

Beleggingen

Het aanwezige weerstandsvermogen wordt belegd in geldmarktfondsen. Deze vormen de enige belegging van Unilever APF. Deze belegging wordt opgenomen tegen de reële waarde.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stichtingskapitaal en reserves

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het weerstandsvermogen. Unilever APF houdt ten minste een weerstandsvermogen aan van 0,2% van het balanstotaal van de kringen samen.

Overige reserves

De overige reserve wordt salderend bepaald en is het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de bestemmingsreserve en overige schulden en overlopende passiva anderzijds.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Bijdrage weerstandsvermogen van kringen

Progress en Forward zorgen voor het weerstandsvermogen. Mutaties op het weerstandsvermogen worden daarom als opbrengst verantwoord. Het weerstandsvermogen is gebaseerd op 0,2% van het balanstotaal van Progress en Forward samen. Maandelijks wordt bepaald of het weerstandsvermogen nog voldoet aan de daarvoor gestelde eisen.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- dividend;
- interest;
- overige opbrengsten.

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan de interest op de beleggingen, in dit geval geldmarktfondsen.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen. De transactiekosten, provisies en kosten van custodian zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Vergoeding doorbelaste kosten kringen

Alle kosten die Unilever APF maakt, worden gedragen door de kringen. Deze kosten worden op de volgende wijze doorbelast aan de kringen:

- kosten die direct toewijsbaar zijn aan een kring worden ook uitsluitend ten laste gebracht van die kring.
- kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring worden volgens een verdeelsleutel aan Progress en Forward ten laste gebracht. Elk jaar wordt opnieuw gekeken of deze verdeling het meest getrouwe beeld weergeeft. In 2019 was de verdeelsleutel 60% Progress en 40% Forward. Met ingang van 2020 is de verdeelsleutel 65% Progress en 35% Forward.

Pensioenuitvoeringskosten

Deze post vormt de door Unilever APF betaalde pensioenuitvoeringskosten die doorbelast worden aan de kringen op de manier zoals beschreven onder vergoeding doorbelaste kosten kringen.

Vermogensbeheerkosten

Deze post vormt de door Unilever APF betaalde directe kosten vermogensbeheer die doorbelast worden aan de kringen op de manier zoals beschreven onder vergoeding doorbelaste kosten kringen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

1 Beleggingen

De marktwaarde van de geldmarktfondsen wordt gerangschikt onder de categorie directe marktnoteringen. Het mutatieoverzicht ziet er als volgt uit:

	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Herwaarde-ring	Stand 31 december
Geldmarktfondsen 2020	11.916	-	-	-43	11.873
Geldmarktfondsen 2019	11.169	789	-	-42	11.916

2 Overige vorderingen en overlopende activa

	2020	2019
Unilever	3.200	4.939
Vorderingen uit risicoverzekering	2.779	2.242
Overig	93	115
Te vorderen van kring Progress	8.186	8.794
Te vorderen van kring Forward	1.643	1.569
Totaal	15.901	17.659

Voor een nadere uitsplitsing van het bedrag te vorderen van kring Progress en kring Forward zie de hoofdstukken Financiële jaarrapportage kring Progress en Financiële jaarrapportage kring Forward. De meeste vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Binnen de post Vordering uit risicoverzekering heeft een bedrag van € 0,8 miljoen een looptijd van twee jaar.

3 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en bestaan uit het banksaldo bij JP Morgan Bank en The Bank of New York Mellon .

4 Stichtingskapitaal en reserves

	2020	2019
Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	12.050	11.250
Bijdrage kring Progress en kring Forward	700	800
Stand per 31 december	12.750	12.050
Overige reserve		
Stand per 1 januari	-125	-77
Resultaat	-49	-48
Stand per 31 december	-174	-125
Totaal reserves	12.576	11.925

Stand per 1 januari	11.925	11.173
Bestemming saldo van baten en lasten	651	752
Stand per 31 december	12.576	11.925

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het weerstandsvermogen. Unilever APF is verplicht om een weerstandsvermogen aan te houden. Dit weerstandsvermogen is bedoeld om onverwachte claims uit de bedrijfsvoering van Unilever APF, die niet mogen worden doorbelast aan de kringen, op te kunnen

vangen. Het weerstandsvermogen moet tenminste 0,3% van het balanstotaal van alle kringen bedragen of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die tenminste € 25 miljoen verzekert. Unilever APF heeft voor die laatste optie gekozen.

5 Overige schulden en overlopende passiva

	2020	2019
Te betalen inzake risicoherverzekering	53	109
Unilever	1.462	681
Loonheffing	3.799	3.844
Nog te verwerken transacties Forward	835	940
Personeelgerelateerde verplichtingen	1.731	2.637
Overig	1.950	2.227
Te betalen aan kring Progress	3.252	4.846
Te betalen aan kring Forward	3.692	2.819
Totaal	16.774	18.103

Voor nadere uitsplitsing van het bedrag te betalen aan kring Progress en kring Forward zie de hoofdstukken Financiële jaarrapportage kring Progress en Financiële

jaarrapportage kring Forward. Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

6 Bijdrage weerstandsvermogen kringen

	2020	2019
Bijdrage weerstandsvermogen kring Progress	648	753
Bijdrage weerstandsvermogen kring Forward	52	47
Totaal bijdrage weerstandsvermogen kringen	700	800

Progress en Forward zorgen voor het weerstandsvermogen van Unilever APF. Mutaties op het weerstandsvermogen worden daarom als opbrengst

verantwoord. Het weerstandsvermogen is gebaseerd op 0,2% van het balanstotaal van Progress en Forward samen.

7 Beleggingsresultaten

	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten	Stand 31 december
Geldmarktfondsen 2020	-6	-43	0	-49
Geldmarktfondsen 2019	-6	-42	0	-48

8 Vergoeding doorbelaste kosten kringen / vermogensbeheerkosten / pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten kring Progress	2020	2019
Salarissen en sociale lasten	1.588	1.555
Automatiseringskosten	570	681
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	215	202
Controle en advies	673	540
Overige	451	541
Totaal	3.497	3.519

Pensioenuitvoeringskosten kring Forward	2020	2019
Salarissen en sociale lasten	837	1.041
Automatiseringskosten	323	436
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	115	134
Controle en advies	314	303
Overige	109	182
Totaal	1.698	2.096

Totaal Pensioenuitvoeringskosten	5.195	5.615
---	--------------	--------------

Vermogensbeheerkosten kring Progress	2020	2019
Bewaarloon	133	204
Kosten fiduciair beheer	3.136	3.897
Overige	875	643
Totaal	4.144	4.744

Vermogensbeheerkosten kring Forward	2020	2019
Bewaarloon	12	10
Kosten fiduciair beheer	464	584
Overige	115	9
Totaal	591	603

Totaal Vermogensbeheerkosten	4.735	5.347
-------------------------------------	--------------	--------------

Alle kosten die Unilever APF maakt, worden gedragen door de kringen. Deze kosten worden op de volgende wijze doorbelast aan de kringen:

- kosten die direct toewijsbaar zijn aan een kring worden ook uitsluitend ten laste gebracht van die kring
- kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring worden volgens een verdeelsleutel aan Progress en Forward ten laste gebracht. Elk jaar wordt opnieuw gekeken of deze verdeling het meest getrouwe beeld weergeeft. In 2019 was de verdeelsleutel 60% Progress en 40% Forward. Met ingang van 2020 is de verdeelsleutel 65% Progress en 35% Forward.

Bestuurdersbeloning

De uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders ontvangen een beloning voor hun werkzaamheden. Deze bedraagt in 2020 voor de uitvoerende bestuurders € 0,6 miljoen (2019: € 0,7 miljoen) en voor de niet- uitvoerende bestuurders € 0,1 miljoen

(2019: € 0,1 miljoen). Er is geen sprake van prestatie-gerelateerde beloningen.

Aantal personeelsleden

De werkzaamheden binnen Unilever APF worden uitgevoerd door 18 medewerkers in dienst van Unilever Nederland Holdings B.V., deze zijn gedeta- cheerd bij Unilever APF (2019: 19) en 3 uitvoerende bestuursleden in dienst van Unilever APF (2019: 3).

Bestemming saldo baten en lasten

Van het saldo baten en lasten over 2020 is € 0,7 miljoen ten gunste gekomen van de bestemmingsreserve en € 0,05 miljoen ten laste van de overige reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

UFR aanpassing

De Nederlandsche Bank heeft een nieuwe UFR-methodiek aangekondigd die vanaf 1 januari 2021 geleidelijk zal worden ingevoerd. Dit zal in vier stappen gebeuren (elke keer per 1 januari), zodanig dat de nieuwe methodiek op 1 januari 2024 geheel van kracht zal zijn. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot een lagere

rekenrente en heeft dus een verlagend effect op de dekkingsgraad (in vier jaar in vier stappen).

De eerste stap is per januari 2021 genomen. Hieronder wordt de impact op de dekkingsgraden weergegeven voor de eerste stap (uitgaande van de ultimo 2020 dekkingsgraden).

Progress	31/12/2020	UFR Impact 1/1/2021
Beleidsdekkingsgraad	117,4%	-/- 0,1%-punt
Actuele dekkingsgraad	127,8%	-/- 1,1%-punt

Forward	31/12/2020	UFR Impact 1/1/2021
Beleidsdekkingsgraad	110,5%	-/- 0,4%-punt
Actuele dekkingsgraad	115,5%	-/- 4,3%-punt

Het verschil tussen de huidige en de nieuwe UFR-methodiek hangt af van het niveau van de marktrente en de ontwikkeling ervan. Ook speelt de toekomstige ontwikkeling van het niveau van de UFR (zowel in de oude als in de nieuwe methodiek) een rol. Hierdoor zijn de volgende drie stappen verschillend van omvang en nog niet te bepalen.

Bijstorting Progress door Unilever 2021

In de uitvoeringsovereenkomst met Unilever zijn garanties afgesproken over het aanvullen van eventuele tekorten bij Progress. Er vindt een bijbetaling plaats

als de premiedekkingsgraad lager is dan de toekomstbestendige indexatiegrens vermeerderd met 5%-punt (premiebijbetalingsgrens). De premiedekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad na aftrek van de kosten van de indexatie per 1 januari van het komende jaar. Op de peildatum 31 oktober 2020 was de premiedekkingsgraad 116,9% en de premiebijbetalingsgrens 127,8%. Omdat de bijbetalingsgrens 10,9%-punt hoger lag dan de premiedekkingsgraad, zal Unilever in 2021 € 61,6 miljoen bijstorten. Deze bijstorting zal in de jaarrekening van 2021 worden opgenomen.

Rotterdam, 1 juni 2021

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland
Raad van Bestuur

Frans Prins (onafhankelijk voorzitter)
Gavin van Boekel
Elisabeth van Hoey Smith
Jeannelle Kooman
Herwin Post
Hedda Renooij

Theo Rutten
Frans van de Veen
Kristian Vleugels
Willy Westerborg
Martine Zeegers
Rob Zoon

Kring Progress

Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2020

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag xx)	2020	2019
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Vastrentende waarden	1	3.212.546	3.119.639
Aandelen	2	1.874.430	1.864.552
Vastgoed	3	443.758	491.988
Derivaten	4	412.588	298.748
Overige beleggingen	5	66.525	35.357
Subtotaal		6.009.847	5.810.284
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6	17.810	19.243
Overige vorderingen en overlopende activa	7	64.142	22.934
Liquide middelen	8	27.198	21.439
Totaal		6.118.997	5.873.900
Passiva			
Reserves	9	1.213.156	1.240.367
Technische voorzieningen	10		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		4.363.690	4.233.063
Derivaten	4	268.248	248.159
Overige schulden en overlopende passiva	11	273.903	152.311
Totaal		6.118.997	5.873.900
Actuele dekkingsgraad		127,8%	129,3%
Beleidsdekkingsgraad		117,4%	127,4%

Staat van baten en lasten over 2020

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pag xx)	2020	2019
Premiebijdragen	12	513	14
Beleggingsresultaten	13	259.017	663.447
Pensioenuitkeringen	14	-152.576	-152.868
Pensioenuitvoeringskosten	15	-3.496	-3.519
Mutatie technische voorzieningen	16		
• Indexering en overige toeslagen		-38.819	-62.865
• Rentetoevoeging		13.294	8.691
• Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		155.666	155.953
• Wijziging marktrente		-462.531	-502.447
• Wijziging actuariële grondslagen		186.183	-
• Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		1.278	1.369
• Wijzigingen pensioenreglement		6.961	-14.497
• Overige mutaties		7.341	5.493
Subtotaal mutatie technische voorzieningen		-130.627	-408.303
Saldo herverzekering	17	189	1.655
Saldo overdracht van rechten	18	-948	-873
Bijdrage weerstandsvermogen Unilever APF		-648	-753
Overige baten en lasten		1.365	-305
Saldo van baten en lasten		-27.211	98.495

Kasstroomoverzicht over 2020

bedragen in '000 euro's

	2020	2019
Verkopen en aflossingen van beleggingen	2.460.312	1.695.504
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	87.449	114.068
Ontvangen collateral	972.949	598.236
Ontvangen van derivaten	248.370	169.355
Aankopen beleggingen	-2.537.752	-1.770.500
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-135	-199
Betaald collateral	-913.464	-369.659
Betaald aan derivaten	-154.111	-278.114
Saldo overboeking ¹	-157.628	-158.898
Overige	-231	1.089
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	5.759	882
Netto kasstroom	5.759	882
Stand liquide middelen per 1 januari	21.439	20.557
Liquide middelen per 31 december	27.198	21.439

¹ Overboeking tussen beleggingsrekening kring Progress en bankrekening Unilever APF

Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Progress

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Op 1 januari 2017 is Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" opgegaan in Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland en vormt hierin de collectiviteitkring Progress (Progress), met een eigen afgescheiden pensioenvermogen, een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Sinds 1 april 2015 is Progress een gesloten fonds. De deelnemers die werken bij een van de Unilever-bedrijven bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling (CDC) in de collectiviteitkring Forward (Forward).

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 "Pensioenfonds") van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en waarde-ringstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Deze financiële jaarrapportage is opgesteld in euro's.

Grondslagen voor waardering

Vastrentende waarden

De staats- en bedrijfsobligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Hypothekeken zijn opgenomen tegen reële waarde. Bij de bepaling van deze waarde worden door de uitvoerder beheerde waarderingmodellen gebruikt en wordt de Euroswaprente gehanteerd plus een variabele spread op basis van consumententarieven.

Senior Loans zijn opgenomen tegen reële waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing.

Asset Backed Securities zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Emerging Markets Debt en High Yield zijn opgenomen tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Beleggingen in geldmarktfondsen worden opgenomen tegen de reële waarde.

Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie.

Aandelen

De beursgenoteerde aandelen zijn opgenomen tegen de reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de waarde op balansdatum.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de officiële waarderingen per eind september, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in het vierde kwartaal, worden gebruikt als waardering.

Vastgoedbeleggingen (Indirect)

De beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de marktnotering per balansdatum.

Niet-beursgenoteerd vastgoed wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële intrinsieke waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt en het onderliggende onroerend goed. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de officiële waarderingen per eind september, verhoogd met de investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in het vierde kwartaal, worden gebruikt als waardering.

Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals rente- en inflatieswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

De rente- en inflatieswaps afgesloten voor 27 juli 2020 worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende Eonia swapcurve.

De rente- en inflatieswaps afgesloten na 27 juli 2020 worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende €STR swapcurve.

Valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijk afgesloten valutatermijncontracten.

Futures worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze reële waarde is gebaseerd op de beurskoers.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze bestaan uit beleggingen in twee Unilever Sustainability Fondsen (USF I en USF II). De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze niet beschikbaar is, zal de meest recente waardering, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in de tussenliggende periode, gebruikt worden als waardering.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het herverzekeringsdeel van de technische voorziening wordt gewaardeerd op de actuariële bepaalde contante waarde van de herverzekerde aanspraken. Deze herverzekerde aanspraken worden berekend conform de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen. Progress loopt hierbij geen beleggings- en actuariële risico's anders dan tegenpartijrisico.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de voorziening pensioenverplichtingen en overige passiva anderzijds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Progress is een gesloten kring per 1 april 2015. Er wordt geen pensioen meer opgebouwd. De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is gewaardeerd op actuele waarde, en is gelijk aan de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken binnen Progress. In de VPV per 31 december 2020 is rekening gehouden met de toegekende indexatie per 1 januari 2021. De VPV is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de RTS (rentetermijnstructuur) overeenkomstig de richtlijnen van DNB per 31 december 2020.

Overlevingstafels

Voor zowel mannen als vrouwen wordt gereserveerd volgens de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) in september 2020 gepubliceerde gewijzigde Prognosetafel 2020, met startjaar 2021. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioentrekkenden is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 68-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de mee-verzekerde partner. Voor pensioentrekkenden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is in alle gevallen op drie jaar gesteld, waarbij de mannelijke deelnemer drie jaar ouder wordt verondersteld. Er

wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke deelnemer een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke deelnemer een man is.

Kosten

Aangenomen is dat de kosten van de pensioenadministratie kunnen worden gedekt uit de excasso voorziening. De excasso voorziening bedraagt 2,6% van de totale technische voorziening. Doordat elk jaar pensioenen worden uitgekeerd, valt jaarlijks de opslag van 2,6% op de uitgekeerde pensioenen vrij. Deze vrijval dekt de kosten voor 1 jaar.

Invaliditeit

Tot 1 april 2015 lag het invaliditeitsrisico van de actieve deelnemers bij Progress. In het pensioenreglement 2007 is premievrijstelling bij invaliditeit (PVI) en het arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) opgenomen. Per 1 april 2015 is er geen actieve pensioenopbouw meer binnen Progress en hoeft derhalve geen rekening meer gehouden te worden met toekomstige invaliditeit. Hierdoor is de voorziening voor toekomstige invaliditeit vanaf 31 december 2015 nihil.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2020	2019
USD	1,2236	1,1225
JPY	126,33	121,99
GBP	0,8951	0,8473
AUD	1,5856	1,5968
CHF	1,0816	1,0870

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen of bijbetalingen.

Beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- dividend;
- interest;
- vergoedingen voor uitlenen van effecten;
- overige opbrengsten.

Vergoedingen, ontvangen voor het uitlenen van effecten, worden ten gunste van de desbetreffende aandelen-, vastgoed- en obligatieportefeuille gebracht.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer, zoals transactiekosten, provisies, kosten van custodians en externe vermogensbeheerders zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen en afkopen.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van de kring kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Indien deze instrumenten worden gewaardeerd tegen de reële waarde worden deze gerangschikt onder 'Directe marktnoteringen'. Als niet direct een betrouwbare marktnotering voor de financiële instrumenten is aan te wijzen wordt de marktnotering

gerangschikt onder 'Afgeleide marktnoteringen' als de waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, en onder 'Waarderingsmodellen en -technieken' als de waarde wordt vastgesteld met behulp van waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

De marktwaarde van de totale beleggingen wordt ultimo boekjaar als volgt weergegeven:

2020	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	1.451.219	1.761.327	-	3.212.546
Aandelen	495.078	1.338.079	41.273	1.874.430
Vastgoed	49.012	-	394.746	443.758
Derivaten	628	143.712	-	144.340
Overige beleggingen	-	-	66.525	66.525
Totaal	1.995.937	3.243.118	502.544	5.741.599

2019	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	1.314.122	1.805.517	-	3.119.639
Aandelen	516.554	1.292.756	55.242	1.864.552
Vastgoed	66.428	-	425.560	491.988
Derivaten	-697	51.286	-	50.589
Overige beleggingen	-	-	35.357	35.357
Totaal	1.896.407	3.149.559	516.159	5.562.125

De beleggingen in de Uninvest Pools zijn geclassificeerd als afgeleide marktnotering, echter de inhoud van de beleggingen (look through) betreft genoteerde stukken.

Er zijn geen directe belangen in Unilever.

2020	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	2.005.579	1.206.967	3.212.546
Aandelen	1.802.064	72.366	1.874.430
Vastgoed	49.012	394.746	443.758
Derivaten	628	143.712	144.340
Overige beleggingen	-	66.525	66.525
Totaal	3.857.283	1.884.316	5.741.599

2019	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	1.628.447	1.491.192	3.119.639
Aandelen	1.783.127	81.425	1.864.552
Vastgoed	66.428	425.560	491.988
Derivaten	-697	51.286	50.589
Overige beleggingen	-	35.357	35.357
Totaal	3.477.305	2.084.820	5.562.125

Het mutatieoverzicht beleggingen ziet er als volgt uit:

2020	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her-waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	3.119.639	782.163	-765.337	98.083	-22.002	3.212.546
Aandelen	1.864.552	178.838	-198.988	-	30.028	1.874.430
Vastgoed	491.988	2.392	-30.496	-	-20.126	443.758
Derivaten	50.589	-	-88.249	-	182.000	144.340
Overige beleggingen	35.357	30.684	-	-	484	66.525
Totaal	5.562.125	994.077	-1.083.070	98.083	170.384	5.741.599

2019	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her-waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	2.857.337	964.942	-943.251	85.800	154.811	3.119.639
Aandelen	1.651.420	238.960	-425.426	-	399.598	1.864.552
Vastgoed	465.275	6.394	-18.485	-	38.804	491.988
Derivaten	-18.625	-	104.620	-	-35.406	50.589
Overige beleggingen	4.338	32.668	-1.045	-	-604	35.357
Totaal	4.959.745	1.242.964	-1.283.587	85.800	557.203	5.562.125

De overige mutaties bij vastrentende waarden bestaan uit gesaldeerde transacties op de geldmarkt.

1 Vastrentende waarden

Specificatie naar soort	2020 %	2019 %
Obligaties	51	52
Hypotheekfondsen	21	23
Senior Loans/Asset Backed	13	13
Geldmarkt	15	12
Totaal	100	100

Kredietwaardigheid	2020 %	2019 %
AAA rating	26	25
AA rating	31	33
A rating	10	10
BBB rating	12	11
Lager dan BBB	19	20
Geen rating	2	1
Totaal	100	100

Duration	2020	2019
Duration (gemiddeld in jaren)	5,2	5,2

Portefeuilleverdeling	2020 %	2019 %
Staatsobligaties	14	15
Bedrijfsobligaties	17	15
Hypotheekfondsen	21	23
Senior Loans/Asset Backed	13	13
High Yield	10	11
Emerging Markets Debt	11	11
Geldmarkt	14	12
Totaal	100	100

Contractuele looptijd	2020 %	2019 %
Resterende looptijd < 1 jaar	15	16
Resterende looptijd 1-5 jaar	4	25
Resterende looptijd > 5 jaar	81	59
Totaal	100	100

2 Aandelen

	2020	2019
Aandelen	1.833.157	1.809.310
Private Equity	41.273	55.242
Totaal	1.874.430	1.864.552

Specificatie naar regio ¹	2020 %	2019 %
Europa ex Verenigd Koninkrijk	21	24
Verenigd Koninkrijk	5	7
Noord-Amerika	47	41
Asia Pacific	10	11
Emerging Markets	17	17
Totaal	100	100

¹ Inclusief de beleggingen in Uninvest Pools, exclusief Private Equity

Progress neemt deel aan een zogenoemd 'securities lending program'. Hierbij ontvangt Progress een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten. Ultimo 2020 bedroeg de waarde van de uitgeleende

Specificatie naar sector ¹	2020 %	2019 %
Energie	2	4
Materialen	4	5
Industrie	11	12
Consumenten: Auto/Media e.d.	12	10
Consumenten: Voeding/Drank	6	7
Gezondheid	12	10
Financiële instellingen	18	24
Informatietechnologie	25	17
Telecommunicatie	8	8
Nutsbedrijven	2	3
Totaal	100	100

effecten € 95 miljoen (2019: € 32 miljoen). Hiervoor zijn zekerheden in de vorm van obligaties ontvangen ter waarde van € 102 miljoen (2019: € 34 miljoen).

3 Vastgoed

Specificatie naar regio	2020 %	2019 %
Europa	58	52
Azië en Pacific	15	17
Noord-Amerika	27	31
Totaal	100	100

Specificatie naar soort	2020 %	2019 %
Beursgenoteerd	11	14
Niet beursgenoteerd	89	86
Totaal	100	100

Progress belegt uitsluitend in indirect vastgoed.

4 Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals rente- en inflatieswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

Per saldo is de totale marktwaarde van de derivaten per eind 2020 € 144 miljoen (2019: € 51 miljoen). Als onderpand is hiervoor per saldo € 194 miljoen aan cash ontvangen (2019: € 135 miljoen) en per saldo voor € 50 miljoen aan obligaties uitgeleverd (2019: € 92 miljoen).

2020	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps	-35.540	218.892	310.662	-91.770
Inflatieswaps	1.048.550	-115.161	58.793	-173.954
Valutatermijncontracten	-1.595.401	39.981	42.442	-2.461
Futures	7.172	628	691	-63
Totaal	-575.219	144.340	412.588	-268.248

2019	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps	-40.855	115.743	220.523	-104.780
Inflatieswaps	1.105.750	-75.699	62.096	-137.795
Valutatermijncontracten	-1.586.664	11.242	15.924	-4.682
Futures	916	-697	205	-902
Totaal	-520.853	50.589	298.748	-248.159

Afdekkingspercentage	2020 %	2019 %
Renteswaps	33	32
Inflatieswaps	20	20

Rente- en inflatieswaps

De totale nominale waarde van de afgesloten renteswaps bedraagt € -36 miljoen (2019: € -41 miljoen) en hiermee is ongeveer 33% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van de kring) afgedekt. Per eind 2019 was dit ongeveer 32%. De totale nominale waarde van de afgesloten inflatieswaps bedraagt € 1.049 miljoen (2019: € 1.106 miljoen) en hiermee is ongeveer 20% van de benodigde inflatiebehoefte afgedekt. Per eind 2019 was dit ook ongeveer 20%. Ultimo 2020 is de totale marktwaarde van deze derivaten € 104 miljoen, eind 2019 is dit € 40 miljoen.

Valutatermijncontracten

Het valutarisico wordt strategisch afgedekt op totaal kringniveau. Het valutarisico wordt voor twee valuta voor 80% strategisch afgedekt, te weten USD en GBP. Voor staatsobligaties wordt een benchmark gebruikt waarbij het valutarisico volledig (100%) is afgedekt. De totale balanswaarde van de valutatermijncontracten ultimo 2020 is € 40 miljoen (2019: € 11 miljoen).

Futures

Ten behoeve van de bijsturing van de duration van de bedrijfsobligatieportefeuille hadden we ultimo 2020 667 future contracten met een marktwaarde ultimo 2020 van € 0,6 miljoen. Eind 2019 hadden we 593 future contracten met een marktwaarde van € -0,7 miljoen.

5 Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan uit de belegging in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II), beleggingsfondsen voor Unilever-ondernemingen die geheel gericht zijn op impactbeleggingen, investeringen in ondernemingen of projecten die daadwerkelijk bijdragen aan een beter milieu of betere sociale omstandigheden.

	2020	2019
USF I	59.542	35.357
USF II	6.983	-
Totaal	66.525	35.357

De USF's bestaan uit diverse beleggingscategorieën:

Specificatie naar portefeuille	2020 %	2019 %
Private Debt	31	33
Real Assets	26	38
Private Equity	27	27
Overig	16	2
Totaal	100	100

6 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	19.243	19.352
Uitkering herverzekering	-1.622	-1.764
Overige wijzigingen	189	1.655
Stand per 31 december	17.810	19.243

Dit is formeel geen herverzekering, maar een vordering op andere verzekeraars en pensioenfondsen van te ontvangen aanspraken voor deelnemers. Deze aanspraken zijn inbegrepen in het Progress pensioen. De contante waarde van deze herverzekeringen is als actief post herverzekeringsdeel technische voorzieningen opgenomen aan de activa kant van de balans. De post overige wijzigingen bestaat voornamelijk uit het rente effect.

7 Overige vorderingen en overlopende activa

	2020	2019
Dividend-/couponbelasting	3.518	3.173
Te ontvangen dividend	696	804
Lopende interest	5.029	5.461
Vorderingen uit collateral management	51.647	8.650
Vordering op Unilever APF		
• Unilever	3.111	4.671
• banksaldo	69	111
• overig	72	64
Totaal te vorderen van Unilever APF	3.252	4.846
Totaal	64.142	22.934

8 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en bestaan uitsluitend uit rekening courantsaldi bij The Bank of New York Mellon (beleggingsrekeningen).

9 Reserves

		2020		2019
Bestemmingsreserve		-		-
Overige reserves		1.213.156		1.240.367
Totaal		1.213.156		1.240.367
Stand per 1 januari		1.240.367		1.141.872
Bestemming saldo van baten en lasten		-27.211		98.495
Stand per 31 december		1.213.156		1.240.367
Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen				
Minimaal Vereist eigen vermogen	4,0%	173.879	4,0%	168.620
Vereist eigen vermogen	18,5%	808.428	19,6%	828.771
Aanwezig eigen vermogen	27,8%	1.213.156	29,3%	1.240.367

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening pensioenverplichtingen. Sinds 1 januari 2015 kent het Nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) naast het begrip dekkingsgraad ook het begrip beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele, nominale dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

Als onderdeel van het nFTK is de toekomstbestendige indexatiegrens (TBI-dekkingsgraad) geïntroduceerd. Het uitgangspunt voor TBI-dekkingsgraad is dat

indexeren generatie-evenwichtig moet zijn.

De indexatie wordt pas volledig toegekend als de beleidsdekkingsgraad van Progress minimaal gelijk is aan de TBI-dekkingsgraad.

De reële dekkingsgraad – zoals bedoeld in artikel 7 van de Pensioenwet en Wet Verplichte beroepsregelingen – is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de TBI-dekkingsgraad.

De vereiste dekkingsgraad dient als solvabiliteitsbuffer voor de risico's die Progress loopt.

	2020	2019
Actuele dekkingsgraad	127,8%	129,3%
Beleidsdekkingsgraad	117,4%	127,4%
TBI-dekkingsgraad	122,0%	122,7%
Vereiste dekkingsgraad	118,5%	119,6%
Reële dekkingsgraad	96,3%	103,8%

10 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen	2020	2019
Voorziening pensioenverplichtingen	4.345.880	4.213.820
Voorziening pensioenverplichtingen herverzekerd	17.810	19.243
Totaal	4.363.690	4.233.063

Als de rente met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 15% af. Als de rente met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 20% toe.

In het reglement is opgenomen dat de hoogte van de voorwaardelijke indexatie voor:

- de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers gelijk is aan de cao-loonstijging over het voorgaande jaar. In 2020 zijn er twee cao-verhogingen geweest, te weten 2,6% per 1 januari en 0,65% per 1 juli. De totale cao-verhoging over 2020 bedraagt dus 3,27%.
- de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden gelijk is aan de consumentenprijsindex alle huishoudens (afgeleid) over de periode ultimo oktober tot ultimo oktober. De stijging van de CPIa oktober 2019-oktober 2020 is gelijk aan 1,12%.

Voor toekenning van indexatie is de hoogte van de beleidsdekkingsgraad en de TBI-dekkingsgraad per 31 oktober bepalend. De beleidsdekkingsgraad per die datum bedraagt 118,0% en de TBI-dekkingsgraad bedraagt 122,8%. De beleidsdekkingsgraad is lager

dan de TBI-dekkingsgraad maar hoger dan 110%.

Dit houdt in dat Progress de voorwaardelijke indexatie per 1 januari 2021 gedeeltelijk kan toekennen, te weten voor 66,9%.

De Raad van Bestuur heeft in november 2020 conform het indexatiebeleid het volgende besloten:

Voor de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers is de indexatie gelijk aan 66,9% van 3,27% is 2,19%. Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is deze gelijk aan 66,9% van de stijging van de CPIa van 1,12% is 0,75%. Deze verhogingen zijn in de VPV per 31 december 2020 opgenomen.

Vanaf 1 januari 2021 is er een indexatie-achterstand¹ ontstaan. Voor de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers is de indexatie-achterstand gelijk aan 1,06%. Dit is het verschil tussen de indexatie-ambitie van 3,27% en de toegekende indexatie van 2,19%. Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is de indexatie-achterstand gelijk aan 0,37%. Dit is het verschil tussen de indexatie-ambitie van 1,12% en de toegekende indexatie van 0,75%.

¹ De indexatie-achterstand wordt berekend als $(1+\text{ambitie})/(1+\text{realisatie})-1$. Voor de actieve deelnemers is de indexatie-achterstand gelijk aan $(1+3,27\%)/(1+2,19\%)-1 = 1,06\%$ en voor de niet inactieve deelnemers $(1+1,12\%)/(1+0,75\%)-1 = 0,37\%$

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer	2020	2019
Actieve deelnemers	554.892	558.375
Gewezen deelnemers	1.781.814	1.582.740
Pensioengerechtigden	2.026.984	2.091.948
Totaal	4.363.690	4.233.063

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Tot 1 april 2015 is jaarlijks een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het basisloon, vakantietoelage en als vast te

beschouwen loonbestanddelen onder aftrek van de franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Mutaties alle categorieën in aantallen 2020	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari	1.450	6.969	11.497
Nieuwe toetredingen	-	-	-
Herintredingen	-	-	-
Uittreding met premievrije aanspraken	-132	132	-
Waardeoverdracht	-	-8	-
Ingang pensioen	-12	-191	425
Overlijden	-2	-19	-682
Afkoop	-	-1	-20
Andere oorzaken	-1	-18	-9
Stand per 31 december	1.303	6.864	11.211

11 Overige schulden en overlopende passiva

	2020	2019
Beleggingen	20.000	-
Schulden uit collateral management	245.717	143.517
Schuld aan Unilever APF		
• Unilever	1.138	556
• loonheffing	3.778	3.755
• personeelgerelateerde verplichtingen	1.633	2.637
• overige	1.637	1.846
Totaal schuld aan Unilever APF	8.186	8.794
Totaal	273.903	152.311

Integrale risicobeheersing en transparantie

Voor het risicobeleid, integraal risicobeheer en transparantie verwijzen wij naar het Bestuursverslag. De kwantitatieve elementen hebben we opgenomen in de individuele toelichtingen op de balans en de staat van baten en lasten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ultimo 2020 staat een bedrag van € 16 miljoen uit als Private equity commitment (2019: € 20 miljoen).

Unilever heeft de verplichting premie te betalen tot aan de toekomstbestendige indexatiegrens¹ (TBI-dekkingsgraad) vermeerderd met 5%-punt. Voorwaarde voor premiebijbetaling is dat de beleidsdekkingsgraad op de peildatum² lager is dan de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt. Wanneer de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en lager dan de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt, dan bedraagt de premiebijbetaling één achtste deel (1/8) van het verschil tussen de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt en de beleidsdekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening. Wanneer de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad dan bedraagt de premiebijbetaling de hoogste van de volgende twee bedragen: (i) één achtste deel (1/8) van het verschil tussen de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-

punt en de beleidsdekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening, (ii) één derde deel (1/3) van het verschil tussen de minimaal vereiste dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening.

Tevens vindt er een premiebijbetaling plaats wanneer deze noodzakelijk is voor het bereiken van herstel tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad binnen de wettelijke termijn van vijf jaar. Er dient dan aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:

- de beleidsdekkingsgraad was gedaald tot onder de minimaal vereiste dekkingsgraad;
- de wettelijke herstelperiode was van start gegaan;
- er was gedurende een periode van vijf jaar op de jaarlijkse meetmomenten geen sprake van herstel tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Verbonden partijen

Unilever APF voert via de collectiviteitkring Progress de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met een deel van de werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Progress en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd de hoogte van de door Unilever verschuldigde premie en de voorwaarden waaronder overschotten terugbetaald worden aan Unilever.

¹ De beleidsdekkingsgraad, waarbij op grond van de eisen uit de Pensioenwet, ingegane pensioenen en opgebouwde aanspraken volledig geïndexeerd mogen worden.

² De peildatum is gelijk aan 31 oktober van het voorafgaande kalenderjaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

12 Premiebijdragen

	2020	2019
Werkgever	500	-
Werknemer	13	14
Totaal	513	14

Vanaf 1 april 2015 wordt geen pensioenpremie meer betaald aan Progress. Progress kan in geval van een tekortsituatie - conform de uitvoeringsovereenkomst tussen Unilever APF en Unilever - een bijbetaling ontvangen van de werkgever. Op 30 januari 2020 heeft Unilever een aanvullende premie betaald aan Progress

van € 0,5 miljoen. Deze aanvullende premie is verschuldigd in 2020 en is gebaseerd op de financiële situatie van de kring per 31 oktober 2019.

Verder ontvangt Progress jaarlijks de werknemerspremies voor de vrijwillige Anw-hiaatverzekering.

13 Beleggingsresultaten

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	55.465	-22.002	-2.319	31.144
Aandelen	26.607	30.028	-1.353	55.282
Vastgoed	10.705	-20.126	-320	-9.741
Derivaten	-	182.000	-104	181.896
Overige beleggingen	-	484	-48	436
Totaal	92.777	170.384	-4.144	259.017

2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	59.551	154.811	-2.660	211.702
Aandelen	39.167	399.598	-1.590	437.175
Vastgoed	12.270	38.804	-420	50.654
Derivaten	-	-35.406	-44	-35.450
Overige beleggingen	-	-604	-30	-634
Totaal	110.988	557.203	-4.744	663.447

Vermogensbeheerkosten

De kosten van vermogensbeheer bestaan uit directe en indirecte vermogensbeheerkosten. De directe kosten vermogensbeheer bestaan uit € 3,0 miljoen Fiduciair

beheer (2019: € 3,9 miljoen), € 0,1 miljoen bewaarloon (2019: € 0,2 miljoen) en € 1,0 miljoen overige kosten (2019: 0,6 miljoen).

14 Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	-112.982	-112.697
Partnerpensioen	-38.862	-39.381
Arbeidsongeschiktheid	-617	-640
Afkopen	-115	-150
Totaal	-152.576	-152.868

Mutaties pensioengerechtigden in aantallen	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Overig
Stand per 1 januari	7.625	3.832	40
Ingang pensioen	203	220	2
Overlijden	-408	-274	-
Afkoop	-7	-12	-1
Andere oorzaken	-	-1	-8
Stand per 31 december	7.413	3.765	33

15 Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Salarissen en sociale lasten	1.588	1.555
Automatiseringskosten	570	681
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	215	202
Controle en advies	673	540
Overige	450	541
Totaal	3.496	3.519

Vergoeding externe accountant

De externe accountantskosten bedragen € 95.000 (2019: € 96.000) en hebben betrekking op de controle van deze financiële jaarrapportage en van de jaarstaten

van De Nederlandsche Bank. Vastlegging van deze kosten gebeurt op basis van factuurdatum.

16 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Zowel de financiering als de pensioenopbouw is gestopt per 1 april 2015. In 2020 heeft Progress € 13.000 ontvangen aan vrijwillige Anw-hiaat-verzekeringspremies.

Indexering en overige toeslagen

Er wordt geen rekening gehouden met (toekomstige) indexering. De indexatie per 1 januari 2021 is meegenomen in het boekjaar 2020.

Rentetoevoeging

De benodigde rente is gelijk aan de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentecurve per 31 december van het voorafgaande kalenderjaar. De benodigde rente wordt berekend over de beginstand van de VPV en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval aan bruto uitkeringen en de afkopen van pensioenen, die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in deze posten. Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de vrijval van kosten die in de VPV worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten van het verslagjaar.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de RTS zoals door de DNB is gepubliceerd per die datum. Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder wijziging markttrente.

Wijziging actuariële grondslagen

De overlevingstafel en de ervaringssterftecorrecties zijn in 2020 gewijzigd. De overlevingstafels zijn gewijzigd naar de in september 2020 door AG gepubliceerde Prognosestafels AG2020. Deze wijziging zorgde voor een daling van de VPV van € 93,4 miljoen. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de totale bevolking en de verzekerden bij Progress door toepassing van de ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers. De

aanpassing van de ervaringssterfte zorgde voor een daling in de VPV van € 118,1 miljoen.

In verband met de verwachte afname van de omvang van de uitkeringen heeft het pensioenfonds de toereikendheid van de kostenvoorziening onderzocht in 2020 en daaruit is gebleken dat de kostenopslag van 2% niet meer toereikend is. De kostenopslag is derhalve verhoogd naar 2,6%. Deze aanpassing zorgde voor een stijging in de VPV van € 25,3 miljoen. De overige grondslagen zijn niet gewijzigd.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van de door de Pensioenfederatie gepubliceerde grondslagen voor individuele waardeoverdrachten.

Wijzigingen pensioenreglement

Per 1 januari 2018 is de pensioenrichtleeftijd voor de actieve deelnemers en de gewezen deelnemers die vanaf 1 januari 2015 uit dienst zijn gegaan verhoogd van 67 jaar naar 68 jaar. Deze wijziging zorgde in 2017 en 2018 voor een stijging in de VPV van € 13,7 miljoen. Als gevolg van enkele terugwerkende krachtmutaties in de deelnemersadministratie was er in 2019 nog een beperkt negatief resultaat van € 12.000 en is er in 2020 een beperkt positief resultaat van € 13.000.

Verder is voor gewezen deelnemers uit de oude regelingen 1984 en 1998 het levenslange ouderdomspensioen geconverteerd naar levenslang ouderdomspensioen met pensioenleeftijd 68 jaar. Doordat deze conversie heeft plaatsgevonden op basis van conversiefactoren geënt op een rekenrente van 2,5%, heeft deze conversie geleid tot een toename van de VPV en derhalve een verlies van € 2,9 miljoen. Deze conversie was extracomptabel in de VPV verwerkt per 31 december 2019. In 2020 is deze conversie daadwerkelijk doorgevoerd in de deelnemersadministratie. Een beperkt verschil is ontstaan tussen de werkelijke doorvoering en de schatting van vorig jaar. Dit resulteert in een beperkt positief resultaat van € 24.000.

Ook voor de gewezen deelnemers uit de oude regeling 2002, zonder tijdelijk pensioen, is het levens-

lange ouderdomspensioen geconverteerd naar levenslang ouderdomspensioen met pensioenleeftijd 68 jaar met dezelfde conversie-factoren als voor de gewezen deelnemers uit de regelingen 1984 en 1998. Deze conversie zorgt voor een toename van de VPV en derhalve een verlies van € 2,0 miljoen. Ook voor deze groep was de conversie extracomptabel verwerkt in de VPV per 31 december 2019. Echter deze conversie is pas na het sluiten van het boekjaar 2020 doorgevoerd in de deelnemersadministratie. Het resultaat tussen de werkelijke doorvoering en de schatting wordt in boekjaar 2021 bepaald.

DNB heeft in september 2020 een verbod opgelegd voor de conversie van de pensioenen van de gewezen deelnemers uit de oude regeling 2002 met een tijdelijk ouderdomspensioen. Het bestuur heeft besloten om geen bezwaar in te dienen en deze conversie niet meer uit te voeren. Vorig jaar is deze conversie extracomptabel verwerkt in de VPV. Omdat deze conversie niet meer doorgevoerd wordt, is deze toename uit de

VPV vrijgevallen. Dit resulteert in een winst van € 7,9 miljoen.

Tot slot is er rekening gehouden in de VPV met een wijziging voor de arbeidsongeschikte deelnemers van pensioenreglement 1984. Dit betreft het toekennen van een tijdelijk pensioen aan deze arbeidsongeschikte deelnemers. Hierdoor is de VPV toegenomen met € 1,0 miljoen. Daar staat tegenover dat de anti-cumulatie van het pensioen en de WAO-uitkering verlengd wordt, oftewel het pensioenfonds blijft langer de WAO-uitkeringen ontvangen. Per saldo is dit ongeveer kosten-neutraal. Echter, de VPV neemt in één keer toe, terwijl de WAO-uitkeringen geleidelijk door het pensioenfonds ontvangen worden.

Overige mutaties

In de post overige mutaties zorgt het technische resultaat voor een daling in de VPV van afgerond € 3,1 miljoen, de sterfte zorgt voor een daling van afgerond € 4,5 miljoen, overige oorzaken zorgen voor een stijging van de VPV van afgerond € 0,3 miljoen. Per saldo is de VPV gedaald met € 7,3 miljoen.

17 Saldo herverzekering

	2020	2019
Uitkering herverzekering	1.622	1.764
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-1.433	-109
Totaal	189	1.655

18 Saldo overdracht van rechten

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-	10
Uitgaande waardeoverdrachten	-948	-883
Totaal	-948	-873

Bestemming saldo baten en lasten

Het saldo baten en lasten over 2020 is ten laste gekomen van de overige reserves.

Kring Progress

Overige gegevens

Kerncijfers laatste 10 jaar

bedragen in miljoenen euro's

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Aantallen deelnemers										
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	1.303	1.450	1.698	2.509	2.840	3.108	3.294	3.292	3.418	3.446
Deelnemers met premievrije aanspraken	6.864	6.969	7.024	6.536	6.547	6.612	6.752	6.873	6.938	8.033
Pensioengerechtigden	11.211	11.497	11.715	11.904	12.056	12.146	12.285	12.333	12.434	12.459
Totaal	19.378	19.916	20.437	20.949	21.443	21.866	22.331	22.498	22.790	23.938

Vermogenspositie										
Fondsvermogen	5.577	5.473	4.967	5.329	5.093	4.839	5.008	4.455	4.490	3.909
Voorziening pensioenverplichtingen	4.364	4.233	3.825	3.807	3.914	3.745	3.700	3.204	3.378	3.163
Dekkingsgraad (nominaal)	128%	129%	130%	140%	130%	129%	135%	139%	133%	124%
Beleidsdekkingsgraad (nominaal)	117%	127%	139%	139%	121%	134%				
Dekkingsgraad (reëel)	96%	104%	114%	113%	99%	105%	102%	106%	99,7%	90%

Premiebijdragen										
Feitelijke premie	-	-	-	31,5	-	7,0	28,0	42,2	41,9	43,2
Waarvan deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Kostendekkende premie	-	-	-	-	-	10,0	62,0	48,3	62,6	57,8

Pensioenuitkeringen (netto)	-153	-153	-153	-154	-157	-156	-157	-156	-157	-158
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	279	272	242	227	180	168				
Beleggingsopbrengsten	259	663	-204	361	414	2	690	80	700	462

Beleggingen										
Vastrentende waarden	3.213	3.120	2.857	2.909	2.728	2.553	2.393	2.302	1.694	1.631
Aandelen	1.874	1.864	1.652	1.937	1.936	1.776	2.270	1.661	1.988	1.712
Vastgoed	444	492	465	433	421	513	398	349	331	221
Derivaten	144	51	-18	53	20	-231	67	-124	212	210
Overige beleggingen	67	35	4	0	0	0	0	266	436	399
Totaal belegd vermogen	5.742	5.562	4.960	5.332	5.105	4.611	5.128	4.454	4.661	4.173

Rendementen (1 jaar)										
Groeiportefeuille	1,3%	19,4%								
Stabiele rendementsportefeuille	2,6%	5,4%								
Vastrentende waarden			0,6%	1,0%	7,5%	4,2%	11,7%	-1,5%	12,4%	6,7%
Aandelen			-7,9%	11,8%	9,3%	9,4%	15,4%	24,1%	19,8%	-11,3%
Vastgoed			12,2%	6,9%	9,3%	14,1%	18,9%	3,9%	5,5%	2,1%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	5,0%	13,7%	-3,9%	7,3%	8,9%	0,2%	16,0%	1,9%	18,1%	13,3%

Kosten vermogensbeheer (in Basispunten/gem belegd vermogen)	47	51	44	43	41	45				
Transactiekosten (in Basispunten/gem belegd vermogen)	8	13	9	12	9	12				

Strategische benchmarkbeschrijving

Asset Categorie	Benchmark
Beursgenoteerde aandelen	Customized aandelen benchmark
Vastrentende waarden	Customized vastrentende waarden benchmark
Onroerend goed	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Private equity	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
ESG Value Creation	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Cash	EONIA minus 25 basis points pa

Beursgenoteerde Aandelen	
Global Defensive	FTSE Developed Defensive Net Tax Index
Global Alpha	MSCI WORLD INVESTABLE MARKET NET INDEX
Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested
Global ESG: Europa	STOXX Global Industry Neutral ESG 600 EUR NET Index

Vastrentende Waarden	
Wereldwijde Staatsobligaties	ICE BofAML Q771 Custom Index
Euro Credits	ICE BofAML Euro Non Sovereign Index
Nederlandse Hypotheken	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Diversified Income Fund	50% return Credit Suisse Western Europe Leveraged Loan total return index - CSLLEHIT (100% hedged to Euro) + 50% (6 month Euribor + 120 basis points per year) + 13 basis points per year (overall benchmark lagged by 1 month)
High Yield Bonds	BOA ML Global HY Investment Grade Country Constrained USD
Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Net Dividend Index

Onroerend Goed	
Indirect onroerend goed	Portefeuillerendement is benchmarkrendement hedged

Kring Forward

Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2020

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag xx)	2020	2019
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Vastrentende waarden	1	293.100	227.374
Aandelen	2	133.128	103.264
Vastgoed	3	22.046	22.749
Derivaten	4	19.692	3.359
Overige beleggingen	5	3.548	1.667
Subtotaal		471.514	358.413
Indexatiedepot	6	-	6.535
Overige vorderingen en overlopende activa	7	3.873	3.003
Liquide middelen	8	141	1.493
Totaal		475.528	369.444
Passiva			
Reserves	9	60.713	73.597
Technische voorzieningen	10		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		391.933	279.764
Derivaten	4	4.115	13.064
Overige schulden en overlopende passiva	11	18.767	3.019
Totaal		475.528	369.444
Actuele dekkingsgraad		115,5%	123,9%
Beleidsdekkingsgraad		110,5%	125,3%

Staat van baten en lasten over 2020

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pag xx)	2020	2019
Premiebijdragen	12	65.261	48.550
Beleggingsresultaten	13	35.944	55.446
Pensioenuitkeringen	14	-621	-482
Pensioenuitvoeringskosten	15	-1.698	-2.096
Mutatie technische voorzieningen	16		
• Pensioenopbouw		-44.530	-35.923
• Indexering en overige toeslagen		-6.488	-1.763
• Rentetoevoeging		1.047	525
• Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		626	501
• Wijziging marktrente		-71.391	-56.441
• Wijziging actuariële grondslagen		7.919	-
• Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-36	-3.037
• Overige mutaties		684	2.626
Subtotaal mutatie technische voorzieningen		-112.169	-93.512
Indirect beleggingsresultaat indexatiedepot	6	-25	-28
Saldo overdracht van rechten	17	-65	2.320
Saldo risicoherverzekering	18	541	-897
Bijdrage weerstandsvermogen Unilever APF		-52	-47
Overige baten en lasten		-	5
Saldo van baten en lasten		-12.884	9.259

Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie indexatiereserve		-	-28
Mutatie overige reserve		-12.884	9.287
Totaal		-12.884	9.259

Kasstroomoverzicht over 2020

bedragen in '000 euro's

	2020	2019
Verkopen en aflossingen van beleggingen	165.612	116.238
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	4.243	3.418
Ontvangen collateral	94.394	62.350
Ontvangen van derivaten	1.860	32.422
Onttrekking indexatiedepot	6.579	225
Saldo overboeking ¹	62.018	47.278
Aankopen beleggingen	-253.064	-198.808
Storting indexatiedepot	-69	-
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-23	-18
Betaald collateral	-80.420	-62.290
Betaald aan derivaten	-1.966	-512
Overige	-516	-255
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-1.352	48
Netto kasstroom	-1.352	48
Stand liquide middelen per 1 januari	1.493	1.445
Liquide middelen per 31 december	141	1.493

¹ Overboeking tussen beleggingsrekening kring Forward en bankrekening Unilever APF

Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Forward

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Op 1 januari 2017 is Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Forward" opgegaan in Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland en vormt hierin de collectiviteitkring Forward (Forward), met een eigen afgescheiden pensioenvermogen, een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Forward is op 20 februari 2015 opgericht, de pensioenregeling is ingegaan op 1 april 2015. De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling, waarbij het risico bij het collectief van deelnemers en gepensioneerden ligt.

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 'Pensioenfondsen') van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en waarde-ringstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Deze financiële jaarrapportage is opgesteld in euro's.

Grondslagen voor waardering

Vastrentende waarden

De staats- en bedrijfsobligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Hypothekeken zijn opgenomen tegen reële waarde. Bij de bepaling van deze waarde worden door de uitvoerder beheerde waarderingsmodellen gebruikt en wordt de Euroswaprente gehanteerd plus een variabele spread op basis van consumententarieven.

Senior Loans zijn opgenomen tegen reële waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing.

Asset Backed Securities zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Emerging Markets Debt en High Yield zijn opgenomen tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Beleggingen in geldmarktfondsen worden opgenomen tegen de reële waarde.

Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie.

Aandelen

De beursgenoteerde aandelen zijn opgenomen tegen de reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de waarde op balansdatum.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de officiële waarderings per eind september, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in het vierde kwartaal, worden gebruikt als waardering.

Vastgoedbeleggingen (Indirect)

De beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de marktnotering per balansdatum.

Derivaten

Forward kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals renteswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

De rente- en inflatieswaps afgesloten voor 27 juli 2020 worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende Eonia swapcurve. De rente- en inflatieswaps afgesloten na 27 juli 2020 worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende €STR swapcurve.

Valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijke afgesloten valutatermijncontracten.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze bestaan uit beleggingen in twee Unilever Sustainability Fondsen (USF I en USF II). De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze niet beschikbaar is, zal de meest recente waardering, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/ distributies in de tussenliggende periode, gebruikt worden als waardering.

Indexatiedepot

Het indexatiedepot bestaat uit beleggingen in geldmarktfondsen, deze worden opgenomen tegen de reële waarde.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Indexatiereserve

De indexatiereserve wordt salderend bepaald door de initiële storting ten behoeve van het indexatiedepot, de herwaardering en de aanwending/storting vanuit de indexatiereserve. Deze indexatiereserve is een bestemmingsfonds en wordt niet meegenomen in de berekening van de dekkingsgraad.

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de indexatiereserve, voorziening pensioenverplichtingen en overige passiva anderzijds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) voor de actieve deelnemers is gewaardeerd op actuele waarde, en is gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken. De VPV voor de deelnemers, van wie de deelneming aan Forward wordt voortgezet in het kader van arbeidsongeschiktheid, is vastgesteld als de contante waarde van de bereikbare aanspraken. De VPV voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is gelijk aan de contante waarde van de toegekende aanspraken. In de VPV per 31 december 2020 is rekening gehouden met de toegekende indexatie per 1 januari 2021.

De VPV is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de RTS (rentetermijnstructuur) overeenkomstig de richtlijnen van DNB per 31 december 2020.

Overlevingstafels

Voor zowel mannen als vrouwen wordt gereserveerd volgens de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) in september 2020 gepubliceerde Prognosetafel 2020, met startjaar 2021. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioentrekken is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 68-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de mee-verzekerde partner. Voor pensioentrekken is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is in alle gevallen op drie jaar gesteld, waarbij de mannelijke deelnemer drie jaar ouder wordt verondersteld. Er wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke deelnemer een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke deelnemer een man is.

Kosten

Unilever betaalt een kostendekkende vergoeding voor de administratiekosten van Forward. Naast de

uitvoeringskosten dient Forward een excasso-voorziening te vormen om de toekomstige kosten te kunnen dekken. De excasso-opslag is 3%.

Herverzekering

In het pensioenreglement van Forward zijn premievrijstelling bij invaliditeit (PVI) en een arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) opgenomen. Tevens biedt Forward een vrijwillige Anw-hiaatverzekering aan.

De risico's op overlijden en arbeidsongeschiktheid zijn relatief groot ten opzichte van de omvang van het startende pensioenfonds, waardoor tegenvallende schades een onevenredig groot effect zouden hebben op de dekkingsgraad. Forward heeft daarom het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd vanaf 1 april 2015.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2020	2019
USD	1,2236	1,1225
JPY	126,33	121,99
GBP	0,8951	0,8473
AUD	1,5856	1,5968
CHF	1,0816	1,0870

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar opgebouwde pensioenen onder aftrek van kortingen of bijbetalingen.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- dividend;
- interest;
- overige opbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer,

zoals transactiekosten, provisies, kosten van custodians en externe vermogensbeheerders, zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen en afkopen.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Saldo risicoherverzekering

Deze bevat het saldo van de betaalde premie en ontvangen uitkering.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van de kring kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Indien deze instrumenten worden gewaardeerd tegen de reële waarde worden deze gerangschikt onder 'Directe marktnoteringen'. Als niet direct een betrouwbare marktnotering voor de financiële instrumenten is aan te wijzen wordt de marktnotering

gerangschikt onder 'Afgeleide marktnoteringen' als de waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, en onder 'Waarderingsmodellen en -technieken' als de waarde wordt vastgesteld met behulp van waarderingmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

De marktwaarde van de totale beleggingen wordt ultimo boekjaar als volgt weergegeven:

2020	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	65.718	227.382	-	293.100
Aandelen	-	133.128	-	133.128
Vastgoed	22.046	-	-	22.046
Derivaten	-	15.577	-	15.577
Overige beleggingen	-	-	3.548	3.548
Totaal	87.764	376.087	3.548	467.399

2019	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	52.110	175.264	-	227.374
Aandelen	-	103.264	-	103.264
Vastgoed	22.749	-	-	22.749
Derivaten	-	-9.705	-	-9.705
Overige beleggingen	-	-	1.667	1.667
Totaal	74.859	268.823	1.667	345.349

De beleggingen in de Uninvest Pools zijn geclassificeerd als afgeleide marktnotering, echter de inhoud van de beleggingen (look through) betreft genoteerde stukken.

Er zijn geen directe belangen in Unilever.

2020	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	154.217	138.883	293.100
Aandelen	133.128	-	133.128
Vastgoed	22.046	-	22.046
Derivaten	-	15.577	15.577
Overige beleggingen	-	3.548	3.548
Totaal	309.391	158.008	467.399

2019	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	121.093	106.281	227.374
Aandelen	101.324	1.940	103.264
Vastgoed	22.749	-	22.749
Derivaten	-	-9.705	-9.705
Overige beleggingen	-	1.667	1.667
Totaal	245.166	100.183	345.349

Het mutatieoverzicht beleggingen ziet er als volgt uit:

2020	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her-waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	227.374	74.969	-29.695	14.783	5.669	293.100
Aandelen	103.264	24.417	-	-	5.447	133.128
Vastgoed	22.749	2.850	-	-	-3.553	22.046
Derivaten	-9.705	-	25	-	25.257	15.577
Overige beleggingen	1.667	1.860	-	-	21	3.548
Totaal	345.349	104.096	-29.670	14.783	32.841	467.399

2019	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her-waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	162.323	99.889	-49.984	4.260	10.886	227.374
Aandelen	67.425	17.258	-	-	18.581	103.264
Vastgoed	13.388	5.999	-	-	3.362	22.749
Derivaten	2.156	-	-31.865	-	20.004	-9.705
Overige beleggingen	204	1.540	-49	-	-28	1.667
Totaal	245.496	124.686	-81.898	4.260	52.805	345.349

De overige mutaties bij vastrentende waarden bestaan uit gesaldeerde transacties op de geldmarkt.

1 Vastrentende waarden

Specificatie naar soort	2020 %	2019 %
Obligaties	53	53
Hypotheekfondsen	23	23
Senior Loans/Asset Backed	11	13
Geldmarkt	13	11
Totaal	100	100

Portefeuilleverdeling	2020 %	2019 %
Staatsobligaties	8	11
Bedrijfsobligaties	45	42
Hypotheekfondsen	23	23
Senior Loans/Asset Backed	11	13
Geldmarkt	13	11
Totaal	100	100

Kredietwaardigheid	2020 %	2019 %
AAA rating	21	19
AA rating	29	33
A rating	10	10
BBB rating	19	16
Lager dan BBB	19	21
Geen rating	2	1
Totaal	100	100

Contractuele looptijd	2020 %	2019 %
Resterende looptijd < 1 jaar	14	21
Resterende looptijd 1-5 jaar	5	18
Resterende looptijd > 5 jaar	81	61
Totaal	100	100

Duration	2020	2019
Duration (gemiddeld in jaren)	6,1	4,6

2 Aandelen

Specificatie naar regio ¹	2020 %	2019 %
Europa ex Verenigd Koninkrijk	16	18
Verenigd Koninkrijk	5	7
Noord-Amerika	49	46
Asia Pacific	9	11
Emerging Markets	21	18
Totaal	100	100

¹ inclusief de beleggingen in Uninvest Pools

Specificatie naar sector ¹	2020 %	2019 %
Energie	2	4
Materialen	5	5
Industrie	10	12
Consumenten: Auto/Media e.d.	12	10
Consumenten: Voeding/Drank	7	7
Gezondheid	11	9
Financiële instellingen	19	25
Informatietechnologie	23	16
Telecommunicatie	9	8
Nutsbedrijven	2	4
Totaal	100	100

¹ inclusief de beleggingen in Uninvest Pools

3 Vastgoed

Specificatie naar regio	2020 %	2019 %
Europa	19	19
Azië en Pacific	25	24
Noord-Amerika	56	57
Totaal	100	100

Specificatie naar soort	2020 %	2019 %
Beursgenoteerd	100	100
Niet beursgenoteerd	-	-
Totaal	100	100

Forward belegt uitsluitend in indirect vastgoed.

4 Derivaten

Forward kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals renteswaps en valutaderivaten. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

Per saldo is de totale marktwaarde van de derivaten per eind 2020 € 16 miljoen (2019: € -10 miljoen). Als onderpand is € 15 miljoen aan cash ontvangen (2019: € 1 miljoen).

Per eind 2020 zijn er geen obligaties als onderpand ontvangen of uitgeleverd (2019: € 11 miljoen uitgeleverd).

Renteswaps

De totale nominale waarde van de afgesloten renteswaps bedraagt € 40 miljoen (2019: € 60 miljoen) en hiermee is ongeveer 31% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van de kring) afgedekt. Per eind 2019 was dit ook ongeveer 31%. Ultimo 2020 is de totale marktwaarde van deze derivaten € 16 miljoen, eind 2019 was dit € -10 miljoen.

	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps 2020	39.690	15.577	19.692	-4.115
Renteswaps 2019	60.290	-9.705	3.359	-13.064

Afdekkingspercentage	2020 %	2019 %
Renteswaps	31	31

5 Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan uit de belegging in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II), beleggingsfondsen voor Unilever-ondernemingen die geheel gericht zijn op impactbeleggingen, investeringen in ondernemingen of projecten die daadwerkelijk bijdragen aan een beter milieu of betere sociale omstandigheden.

	2020	2019
USF I	2.808	1.667
USF II	740	-
Totaal	3.548	1.667

De USF's bestaan uit diverse beleggingscategorieën:

Specificatie naar portefeuille	2020 %	2019 %
Private Debt	31	33
Real Assets	26	38
Private Equity	27	27
Overig	16	2
Totaal	100	100

6 Indexatiedepot

Op 1 april 2015 is door Unilever € 15 miljoen gestort in een depot om de eerste jaren indexatie voor actieve deelnemers uit te kunnen betalen. Naar verwachting is dit bedrag voldoende om ten minste vijf jaar lang indexatie toe te kennen, ongeacht de financiële situatie van Forward. Dit indexatiedepot maakt geen onderdeel uit van het fondsvermogen en wordt ook niet meegenomen in de berekening van de dekkingsgraad. Tot dit depot leeg is, zal de toegekende indexatie voor de actieve deelnemers niet ten koste gaan van de dekkingsgraad van Forward, maar uit het indexatiedepot betaald worden. Het bedrag is belegd in geldmarktfondsen en loopt derhalve beperkte beleggingsrisico's. Het indexatiedepot in 2020 was niet meer toereikend voor volledige indexatie en de laatste gelden in het depot zijn eind december onttrokken voor gedeeltelijke indexatie per 1 januari 2021. Het indexatiedepot is per eind 2020 leeg (eind 2019: € 6,5 miljoen).

	2020	2019
Stand per 31 december	6.535	6.788
Stortingen	69	-
Onttrekkingen	-6.579	-225
Herwaardering	-25	-28
Stand per 31 december	0	6.535

In 2020 heeft na balansdatum een correctie plaatsgevonden van € 69.000. Deze terugstorting in het indexatiedepot is per maart 2020 geëffectueerd. De waarde van het indexatiedepot per einde 2020 van € 6,6 miljoen is volledig onttrokken voor het financieren van de gedeeltelijke indexatie per 1 januari 2021. Eind 2019 bestond het indexatiedepot uit een belegging in een geldmarktfonds van € 6,5 miljoen en een rekening courant saldo van € 4.000.

7 Overige vorderingen en overlopende activa

	2020	2019
Lopende interest beleggingen	181	184
Vordering op Unilever APF		
• Unilever	85	232
• banksaldo	804	333
• risicoherverzekering	2.779	2.242
• overig	24	12
Totaal te vorderen van Unilever APF	3.692	2.819
Totaal	3.873	3.003

8 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en bestaan uit rekening courantsaldi bij The Bank of New York Mellon (beleggingsrekeningen).

9 Reserves

		2020		2019
Indexatiereserve				
Stand per 1 januari		6.604		6.563
Aanwending indexatiereserve		-6.579		-
Storting indexatiereserve		-		69
Indirect beleggingsresultaat		-25		-28
Stand per 31 december		0		6.604
Overige reserves				
Stand per 1 januari		66.993		57.775
Resultaat		-6.280		9.218
Stand per 31 december		60.713		66.993
Totaal reserves				
		60.713		73.597
Stand per 1 januari				
		73.597		64.338
Bestemming saldo van baten en lasten		-12.884		9.259
Stand per 31 december		60.713		73.597
Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen				
		2020		2019
Minimaal Vereist eigen vermogen	4,4%	17.425	4,5%	12.719
Vereist eigen vermogen ¹	21,9%	98.874	23,1%	76.008
Aanwezig eigen vermogen	15,5%	60.713	23,9%	66.993

¹ Het Vereist eigen vermogen is uitgedrukt als percentage van de te verwachten voorziening pensioenverplichting ultimo 2021, in verband met de snel groeiende voorziening pensioenverplichting van Forward

Unilever heeft in 2015 € 15 miljoen gestort in een depot waaruit de eerste jaren de indexatie van de pensioenen voor de actieve deelnemers wordt betaald. In de balans van Forward wordt er onderscheid gemaakt tussen enerzijds de waarde van het indexatiedepot op de balansdatum die als activa wordt meegenomen en anderzijds de indexatiereserve die als passiva wordt meegenomen. Deze indexatiereserve is een bestemmingsfonds en wordt niet meegenomen in het pensioenvermogen en de dekkingsgraadberekening. De indexatiereserve is gelijk aan de waarde van het depot op balansdatum, verrekend met eventuele mutaties na balansdatum.

Per eind 2020 was het indexatiedepot niet meer toereikend voor volledige indexatie en de laatste

gelden in het depot (€ 6,6 miljoen) zijn eind december onttrokken voor gedeeltelijke indexatie per 1 januari 2021. Het indexatiedepot is per eind 2020 leeg, er is dus ook geen indexatiereserve per eind 2020.

Aangezien er in 2019 geen cao-loonstijging is geweest, is er per 1 januari 2020 geen indexatie voor de actieve deelnemer en daarom hoeft er in 2019 geen geld uit het indexatiedepot overgemaakt te worden naar het vermogen van Forward. Na balansdatum is er een correctie gemaakt van € 69.000. Deze terugstorting is in de indexatiereserve van 2019 meegenomen. Het bedrag is in maart 2020 in het indexatiedepot teruggestort.

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening pensioenverplichtingen. Het fondsvermogen bestaat uit de activa enerzijds en de derivaten en de overige schulden en overlopende passiva anderzijds.

Sinds 1 januari 2015 kent het Nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) naast het begrip dekkingsgraad ook het begrip beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele, nominale dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

In het nFTK is de toekomstbestendige indexatiegrens (TBI-dekkingsgraad) geïntroduceerd. Dit is de dekkingsgraad waaraan de beleidsdekkingsgraad minimaal moet voldoen alvorens de indexatie volledig te kunnen toekennen.

De reële dekkingsgraad wordt berekend door de beleidsdekkingsgraad te delen door de TBI-dekkingsgraad. De vereiste dekkingsgraad dient als solvabiliteitsbuffer voor de risico's die Forward loopt.

	2020	2019
Actuele dekkingsgraad	115,5%	123,9%
Beleidsdekkingsgraad	110,5%	125,3%
TBI-dekkingsgraad	126,4%	130,0%
Vereiste dekkingsgraad	87,4%	96,4%
Reële dekkingsgraad	121,9%	123,1%

10 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer	2020	2019
Actieve deelnemers	246.471	175.455
Gewezen deelnemers	130.804	93.119
Pensioengerechtigden	14.658	11.190
Totaal	391.933	279.764

Als de rente voor alle looptijden met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 27% af. Als de rente voor alle looptijden met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 41% toe.

In het reglement is opgenomen dat de hoogte van de voorwaardelijke indexatie aan actieve en arbeidsongeschikte deelnemers gelijk is aan de cao-loonstijging over het voorgaande jaar. In 2020 zijn er twee cao-verhogingen geweest, te weten 2,6% per 1 januari en 0,65% per 1 juli. De totale cao-verhoging over 2020 bedraagt 3,27%.

De voorwaardelijke indexatie voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is gelijk aan de prijsstijging (CPI alle huishoudens, afgeleid). De indexatie voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden bedraagt per 1 januari 2021 1,12%.

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag.

De pensioengrondslag is gelijk aan het basisloon, vakantietoeslag en als vast te beschouwen uitkeringen onder aftrek van de franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks worden de

opgebouwde aanspraken geïndexeerd conform het indexatiebeleid zoals in het pensioenreglement is vastgelegd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Mutaties alle categorieën in aantallen 2020	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari	2.475	2.015	138
Nieuwe toetredingen	235	-	-
Herintredingen	12	-12	-
Uittreding met premievrije aanspraken	-260	260	-
Waardeoverdracht	-	-66	-
Ingang pensioen	-11	-26	38
Overlijden	-	-2	-
Afkoop	-	-2	-
Andere oorzaken	-1	-2	-2
Stand per 31 december	2.450	2.165	174

11 Overige schulden en overlopende passiva

	2020	2019
Beleggingen	1.700	-
Schulden uit collateral management	15.424	1.450
Schuld aan Unilever APF		
• Unilever	324	96
• loonheffing	21	42
• risicoherverzekering	53	109
• nog te verwerken transacties	835	940
• overige	410	382
Totaal schuld aan Unilever APF	1.643	1.569
Totaal	18.767	3.019

Integrale risicobeheersing en transparantie

Voor het risicobeleid, integraal risicobeheer en transparantie verwijzen wij naar het Bestuursverslag. De kwantitatieve elementen hebben we opgenomen in de individuele toelichtingen op de balans en de staat van baten en lasten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling. Unilever betaalt een jaarlijks vastgestelde premie en is daarna niet verantwoordelijk voor eventuele tekorten bij de kring.

De risico's liggen daarmee bij het collectief van deelnemers en gepensioneerden. Feitelijk is dit het risico dat de pensioenen bij tekorten niet of niet volledig worden geïndexeerd of in het uiterste geval zelfs nominaal worden verlaagd.

Verbonden partijen

Unilever APF voert via de collectiviteitkring Forward de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met de werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Forward en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd hoe de door Unilever verschuldigde premie wordt berekend en de wijze van toeslagverlening.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

12 Premiebijdragen

	2020	2019
Werkgever	61.470	44.786
Werknemer	3.791	3.764
	65.261	48.550

Kostendeckende premie	2020	2019
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	44.405	35.780
Solvabiliteitsopslag	11.989	9.661
Opslag uitvoeringskosten	1.698	2.096
	58.092	47.537

Toetsingspremie	2020	2019
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	47.706	34.813
Solvabiliteitsopslag	12.881	9.400
Opslag uitvoeringskosten	1.934	2.060
	62.521	46.273

CDC premie	2020	2019
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	64.048	46.005
Solvabiliteitsopslag	-	-
Opslag uitvoeringskosten	1.934	2.060
	65.982	48.065

Feitelijke premie	2020	2019
Premie basisregeling	65.137	48.407
Premie ANW-hiaat verzekering	124	143
	65.261	48.550

In 2015 heeft Unilever Forward een startkapitaal meegegeven van € 15 miljoen. Ook heeft Unilever in 2015 € 15 miljoen gestort in een depot waaruit de eerste jaren een indexatie van de pensioenen voor actieve en arbeidsongeschikte deelnemers is betaald.

Unilever betaalt jaarlijks een kostendeckende vergoeding voor de administratiekosten van Forward. Daarnaast dient Forward een excassovoorziening te vormen ter financiering van toekomstige uitvoeringskosten. De excasso-opslag is 3%.

De kostendekkende premie is achteraf vastgesteld en geeft de waarde van de pensioenaangroei in 2020 weer en de daarbij behorende solvabiliteitsmarge van 27% en is inclusief de werkelijke uitvoeringskosten. Deze premie is vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur gepubliceerd door De Nederlandsche Bank per 31 december 2019.

De toetsingspremie is de kostendekkende premie die vooraf is bepaald. De toetsingspremie geeft de waarde van de pensioenaangroei in 2020 weer en de daarbij behorende solvabiliteitsmarge van 27% en is inclusief de geschatte uitvoeringskosten. Deze premie is vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur gepubliceerd door De Nederlandsche Bank per 31 oktober 2019.

De CDC premie is bepaald op basis van de in de abtn en de uitvoeringsovereenkomst met Unilever geformuleerde grondslagen.

De feitelijke premie is de totaal ontvangen premie inclusief de premie voor de vrijwillige Anwhaatverzekering. De feitelijke premie is hoger dan de kostendekkende premie die benodigd was voor de pensioenaangroei in 2020 maar lager dan de CDC-premie. De CDC-premie is gebaseerd op het deelnemersbestand per 1 oktober 2019 zonder rekening te houden met bestandsmutaties in 2020, terwijl de feitelijke premie gebaseerd is op de werkelijke deelnemersgegevens in 2020. De actieve populatie is sinds oktober 2019 afgenomen.

13 Beleggingsresultaten

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	2.131	5.669	-371	7.429
Aandelen	1.538	5.447	-168	6.817
Vastgoed	25	-3.553	-28	-3.556
Derivaten	-	25.257	-20	25.237
Overige beleggingen	-	21	-4	17
Totaal	3.694	32.841	-591	35.944

2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	1.647	10.886	-375	12.158
Aandelen	1.583	18.581	-171	19.993
Vastgoed	14	3.362	-38	3.338
Derivaten	-	20.004	-16	19.988
Overige beleggingen	-	-28	-3	-31
Totaal	3.244	52.805	-603	55.446

Vermogensbeheerkosten

De kosten van vermogensbeheer bestaan uit directe en indirecte vermogensbeheerkosten. De directe kosten vermogensbeheer bestaan uit € 405.000 Fiduciair beheer (2019: € 585.000), € 11.800 bewaarloon (2019: € 9.700) en € 174.000 overige kosten (2019: € 8.600).

14 Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	-301	-170
Partnerpensioen	-305	-299
Afkopen	-15	-13
Totaal	-621	-482

Mutaties pensioengerechtigden in aantallen	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Overig
Stand per 1 januari	108	20	10
Ingang pensioen	37	1	-
Overlijden	-	-	-
Afkoop	-	-	-
Andere oorzaken	-	-	-2
Stand per 31 december	145	21	8

15 Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Salarissen en sociale lasten	837	1.041
Automatiseringskosten	323	436
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	115	134
Controle en advies	314	303
Overige	109	182
Totaal	1.698	2.096

Vergoeding externe accountant

De externe accountantskosten bedragen € 55.000 en hebben betrekking op de controle van de financiële jaarrapportage en de jaarstaten van De Nederlandsche Bank (2019: € 60.000).

16 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben. Ook zijn hierin de risico-premies voor overlijden en invaliditeit opgenomen.

Indexering en overige toeslagen

Er wordt geen rekening gehouden met (toekomstige) indexering. Indexaties per 1 januari worden in het voorgaande boekjaar meegenomen. De indexatie per 1 januari 2021 is dus meegenomen in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2020.

Rentetoevoeging

De benodigde rente is gelijk aan de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentecurve. De benodigde rente wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval aan bruto uitkeringen en de afkopen van pensioenen, die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in deze posten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door

toepassing van de RTS zoals door de DNB is gepubliceerd per die datum. Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder wijziging marktrente.

Wijziging actuariële grondslagen

De overlevingstafels en de ervaringssterfte-correcties zijn in 2020 gewijzigd. De overlevingstafels zijn gewijzigd naar de in september 2020 door AG gepubliceerde Prognosestafels AG2020. Deze wijziging zorgde voor een daling in de VPV van € 8,6 miljoen. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de totale bevolking en de verzekerden bij Forward door toepassing van de ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers. De wijziging van de ervaringssterfte zorgde voor een lichte stijging in de VPV van € 0,7 miljoen. De overige grondslagen zijn niet gewijzigd.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van de door de Pensioenfederatie gepubliceerde grondslagen voor individuele waardeoverdrachten.

Overige mutaties

Deze bestaan uit: technisch resultaat € 0,8 miljoen en overige oorzaken € -0,1 miljoen.

17 Saldo overdracht van rechten

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	498	2.612
Uitgaande waardeoverdrachten	-563	-292
Totaal	-65	2.320

18 Saldo risicoherverzekering

	2020	2019
Betaalde premie overlijdensrisicoherverzekering	-643	-474
Betaalde premie arbeidsongeschiktheidsrisicoherverzekering	-1.181	-994
Uitkering arbeidsongeschiktheidsrisicoherverzekering	2.365	571
Totaal	-541	-897

Omdat de risico's voor arbeidsongeschiktheid en overlijden relatief groot zijn ten opzichte van de omvang van Forward, waardoor tegenvallende schades een onevenredig groot effect zouden hebben op de dekkinggraad, is besloten om de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's van Forward

volledig over te dragen aan een herverzekeraar. Het risicoherverzekeringscontract is een verzekering op risicobasis.

Bestemming saldo baten en lasten

Het saldo baten en lasten over 2020 is ten laste gekomen van de overige reserves.

Kring Forward

Overige gegevens

Kerncijfers laatste 6 jaar

bedragen in '000 euro's

	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Aantallen deelnemers						
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	2.450	2.475	2.417	3.008	3.178	3.129
Deelnemers met premievrije aanspraken	2.165	2.015	1.707	735	411	149
Pensioengerechtigden	174	138	94	72	42	13
Totaal	4.789	4.628	4.218	3.815	3.631	3.291

Vermogenspositie						
Fondsvermogen	452.646	346.758	244.379	191.668	126.528	62.210
Voorziening pensioenverplichtingen	391.933	279.764	186.252	131.993	88.704	38.194
Dekkingsgraad (nominaal)	116%	124%	131%	145%	143%	163%
Beleidsdekkingsgraad (nominaal)	111%	125%	140%	145%	142%	182%
Dekkingsgraad (reëel)	87%	96%	109%	113%	110%	134%

Premiebijdragen						
Feitelijke premie	65.261	48.550	52.354	61.890	54.798	68.463 ¹
Waarvan deelnemersbijdrage	3.791	3.764	4.103	4.400	4.511	3.345
Kostendeckende premie	58.092	47.537	49.503	57.060	50.900	40.762

Pensioenuitkeringen (netto)	-621	-482	-414	-343	-119	-14
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	647	802	712	661	577	425
Beleggingsopbrengsten	35.944	55.446	-3.939	3.673	10.218	-6.127

Beleggingen						
Vastrentende waarden	293.100	227.374	162.323	126.716	86.469	45.198
Aandelen	133.128	103.264	67.425	56.091	38.486	19.266
Vastgoed	22.046	22.749	13.388	9.287	7.322	3.203
Derivaten	15.577	-9.705	2.156	-1.189	-1.691	-4.586
Overige beleggingen	3.548	1.667	204			
Totaal belegd vermogen	467.399	345.349	245.496	190.905	130.586	63.081

Rendementen (1 jaar)						
Groeiportefeuille	0,9%	19,6%	-5,2%	7,5%	10,3%	-4,9%
Stabiele rendementsportefeuille	3,3%	5,2%	0,1%	1,7%	3,3%	-0,9%
Renteswaps	7,5%	7,7%	1,8%	-0,7%	8,1%	-17,3%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	9,5%	22,0%	1,4%	2,3%	16,0%	-20,5%

Kosten vermogensbeheer (in Basispunten/gem belegd vermogen)	59	65	70	64	58	39
Transactiekosten (in Basispunten/gem belegd vermogen)	8	15	11	10	3	5

¹ 2015: inclusief € 15 miljoen garantiestorting en € 15 miljoen indexatiedepot.

Strategische benchmarkbeschrijving

Asset Categorie	Benchmark
Diversified Growth	Customized Diversified Growth
Stable Return	Customized Stable Return
Cash	EONIA minus 25 basis punten per jaar

Beursgenoteerde Aandelen	
Diversified Growth	MSCI World Investable Market Index (IMI) Net
Global Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested
Global Defensive	FTSE Developed Defensive Net Tax Index
Listed Real Estate	FTSE EPRA/NAREIT Developed Index Net dividends reinvested
High Yield obligaties	BoA Merrill Lynch Global High Yield Investment Grade Country constrained Index 100% hedged to EUR
Emerging Markets Debt	50% x JP Morgan EMBI Diversified (100% hedged to EUR) + 50% x JP Morgan GBI-EM Global Diversified
Diversified Income Fund	50% return Credit Suisse Western Europe Leveraged Loan total return index - CSLLEHIT (100% hedged to Euro) + 50% (6 month Euribor + 120 basis points per year) + 13 basis points per year (overall benchmark lagged by 1 month)

Stable Return	
Staatsobligaties	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Credit obligaties	BofA Merrill Lynch Q772 Custom Index hedged to EUR
Nederlandse Hypotheken	Portefeuillerendement is benchmarkrendement

Overlay	
Nominal Interest Rates Swaps	Portefeuillerendement is benchmarkrendement

APF Unilever

Overige gegevens

Actuariële verklaring - kring Progress

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland te Rotterdam is voor collectiviteitskring Progress aan Actuva Actuariële Diensten de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 27.370.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 1.250.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door de collectiviteitskring Progress verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitskring Progress. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitskring Progress in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van de collectiviteitskring Progress is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskring Progress op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Per 31 december 2020 is er sprake van een reservetekort. Het reservetekort is voor het eerst per 30 september 2020 vastgesteld, en op 19 oktober 2020 bij DNB gemeld. Het wettelijk vereiste herstelplan is door het Fonds tijdig ingediend op 16 december 2020 en na enkele aanvullende vragen door DNB op 26 februari 2021 goedgekeurd.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever collectiviteitskring Progress is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Volendam, 1 juni 2021

drs. J.H.H. Tuijp, AAG

verbonden aan
Actuva Actuariële Diensten

Actuariële verklaring - kring Forward

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland te Rotterdam is voor collectiviteitskring Forward aan Actuva Actuariële Diensten de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 1.300.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 75.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door de collectiviteitskring Forward verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitskring Forward. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitskring Forward in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van de collectiviteitskring Forward is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Aanvullend merk ik hierbij op dat Collectiviteitskring Forward gebruik maakt van een afwijkende methodiek ter vaststelling van de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Dit vanwege het jonge karakter van de collectiviteitskring. Bij deze methode wordt het berekende vereist eigen vermogen afgezet tegen de geprognosticeerde voorziening pensioenverplichtingen per 31-12-2021. Deze methode wordt toegepast tot het moment waarop het verschil minder dan 1% bedraagt.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskring Forward op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever collectiviteitskring Forward is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Volendam, 1 juni 2021

drs. J.H.H. Tuijp, AAG

verbonden aan
Actuva Actuariële Diensten

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Bestuur van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland per 31 december 2020 en van het saldo van baten en lasten over 2020, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland ('de Stichting' of 'Unilever APF') te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de jaarrekening van het fonds, de financiële jaarrapportage van Kring Progress en de financiële jaarrapportage van Kring Forward.

De jaarrekening van Unilever APF bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De financiële jaarrapportage van Kring Progress omvat:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De financiële jaarrapportage van Kring Forward omvat:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit

Separate materialiteit voor Unilever APF en de collectiviteitskringen:

- Unilever APF: EUR 360.000, zijnde 3% van het totaal van stichtingskapitaal en overige reserves
- Kring Progress: EUR 25.000.000, zijnde 0,5% van het pensioenvermogen
- Kring Forward: EUR 2.000.000, zijnde 0,5% van het pensioenvermogen

Kernpunten

- Waardering van beleggingen voor risico van het pensioenfonds per collectiviteitskring
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds per collectiviteitskring

Oordeel

Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor zowel Unilever APF als de collectiviteitskringen bepaald, zoals weergegeven in de volgende tabel.

Onderdeel	Benchmark	Materialiteit %	Materialiteit x EUR 1.000	Rapportagegrens afwijkingen x EUR 1.000
Unilever APF	Totaal van stichtingskapitaal en overige reserves 2020	3	360	18
Kring Progress	Pensioenvermogen 2020	0,5	25.000	1.250
Kring Forward	Pensioenvermogen 2020	0,5	2.000	100

Voor Unilever APF beschouwen wij het totaal van stichtingskapitaal en overige reserves als de meest geschikte benchmark, omdat Unilever APF voor het beheren van de collectiviteitskringen een weerstandsvermogen moet aanhouden. Uit het stichtingskapitaal en overige reserves wordt afgeleid of voldoende weerstandsvermogen aanwezig is.

Voor Kring Progress en Kring Forward beschouwen wij het pensioenvermogen (het totaal van stichtingskapitaal en reserves en technische voorzieningen) als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de beleidsdekkingsgraad die de financiële positie van de collectiviteitskringen weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de Raad van Bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de vastgestelde grenzen, zoals weergegeven in bovenstaande tabel, rapporteren aan de Raad van Bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Univest Company B.V. en de administratie van de beleggingen uitbesteed aan The Bank of New York Mellon. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Univest Company B.V. en The Bank of New York Mellon.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Uninvest Company B.V. en The Bank of New York Mellon, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Op basis daarvan evalueren wij de in de ISAE 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door de Raad van Bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Uninvest Company B.V. en The Bank of New York Mellon.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten van directe beleggingsopbrengsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen en beleggingsstromen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen en beleggingsstromen en -opbrengsten verkregen.

Onze focus op het risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze controle op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden ter verkrijging van voldoende en geschikte controle-informatie; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt geïdentificeerd.

Met betrekking tot het niet-naleven van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg van het niet-naleven van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving berust bij de Raad van Bestuur. We verwijzen naar het hoofdstuk Risicobeheersing in het jaarverslag waarin de risicobeschouwing door de Raad van Bestuur is opgenomen.

Onze risicobeoordeling

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaglegging, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en het risico op omkoping en corruptie in acht genomen. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

Daarnaast hebben we werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is, hebben we de Raad van Bestuur verzocht om inlichtingen te verstrekken omtrent de naleving van dergelijke wet- en regelgeving en hebben we correspondentie met externe toezichthouders geïnspecteerd. De potentiële impact van de geïdentificeerde wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk.

Ten eerste is de Stichting onderworpen aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief de Pensioenwet en financiële verslaglegging (inclusief voor de Stichting specifieke wet- en regelgeving). Wij hebben de mate waarin aan deze wet- en regelgeving wordt voldaan vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening en derhalve zijn er geen aanvullende controlewerkzaamheden nodig.

Ten tweede is de Stichting onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet-voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims. Wij hebben de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds (Bftp) geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben.

In overeenstemming met de controlestandaarden hebben wij het frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door de Raad van Bestuur (verondersteld risico) als enige frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd. We hebben het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording weerlegd, omdat de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

Het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude is besproken binnen het controleteam en wij bleven alert op aanwijzingen voor fraude en/of het niet-voldoen aan wet- en of regelgeving gedurende de controle.

Bij al onze controles hebben we aandacht besteed aan het risico dat de Raad van Bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een onderzoek naar aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door de Raad van Bestuur, wat een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude kan betekenen. We verwijzen naar de kernpunten van de controle, met hierin onze aanpak met betrekking tot gebieden met een hoger risico vanwege schattingen waarbij de Raad van Bestuur zich baseert op significante oordeelsvorming.

We hebben onze risico-inschatting en controleaanpak gecommuniceerd aan de Raad van Bestuur. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, dat vaak een meer diepgaand karakter heeft.

Onze controlewerkzaamheden

We hebben de volgende controlewerkzaamheden (niet uitputtend) uitgevoerd om in te spelen op de ingeschatte risico's:

- We hebben de opzet en het bestaan en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren. In het geval van tekortkomingen in de fraude mitigerende interne beheersingsmaatregelen, hebben we aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden verricht welke zijn ingericht aan de hand van onze risico-inschatting.
- Wij hebben mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door de Raad van Bestuur geëvalueerd en (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico geïdentificeerd. Indien wij journaalposten met een verhoogd frauderisico hebben geïdentificeerd, hebben wij deze door middel van validatie van brondocumentatie gecontroleerd.
- Wij hebben zaken die zijn gerapporteerd via het incidentenregister van de Stichting geïdentificeerd.
- We hebben een zekere mate van elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, zoals gegevensgerichte controlewerkzaamheden op de betalingsorganisatie.
- We hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden in overweging genomen en geëvalueerd of bevindingen dan wel afwijkingen indicatief waren voor fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Indien dit het geval was, hebben wij onze beoordeling van de relevante risico's en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.
- We hebben controle-informatie verkregen met betrekking tot de naleving van die bepalingen van de wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze een direct effect hebben op de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.

- We hebben rekening gehouden met het effect van feitelijke, vermoede of geïdentificeerde risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving als onderdeel van onze procedures voor de daarmee samenhangende posten in de jaarrekening.
- In het licht van mogelijke risico's op het gebied van belangenverstrengeling hebben wij nevenfuncties van de leden van de Raad van Bestuur geëvalueerd en hebben daarbij aandacht besteed aan de governance.

Onze procedures om in te spelen op het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude hebben niet geleid tot een 'kernpunt van de controle'.

Verder merken we op dat onze controle niet primair is opgezet om fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving te detecteren en dat de Raad van Bestuur verantwoordelijk is voor de opzet van een zodanige interne beheersing als de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Hoe minder direct de gevolgen voor de financiële overzichten van het niet-voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het ook is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet-detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan de Raad van Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. In onze controle en bij de bepaling en evaluatie van onze kernpunten hebben wij rekening gehouden met de potentiële effecten van COVID-19 op de Stichting en de jaarrekening. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing of uitbreiding van onze kernpunten.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van beleggingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Progress

Omschrijving

De beleggingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van Kring Progress. De beleggingen bedragen circa 98% van het balanstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). Op pagina 67 blijkt uit de toelichting op de financiële jaarrapportage van Kring Progress dat voor EUR 2,0 miljard (35%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op marktnoteringen en dat voor EUR 3,7 miljard (65%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op afgeleide marktnoteringen, en waarderingsmodellen en

technieken. Het bepalen van de marktwaarde voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van deze beleggingen een kernpunt van onze controle.

In de toelichting op pagina 63 en 64 zijn de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Wij maken gebruik van de beheersmaatregelen die zijn ingericht bij de vermogensbeheerder en die onderdeel zijn van de Standaard 3402 type II-rapportage (waarbij een goedkeurend assurancerapport van de accountant is afgegeven). Deze relevante beheersmaatregelen zijn gericht op de aanstelling van betrouwbare fondsmanagers enerzijds en de betrouwbare aanlevering en toereikende evaluatie van periodieke performancecijfers anderzijds. Daarnaast hebben wij de aansluiting vastgesteld tussen de financiële administratie en actuele financiële rapportages van fondsmanagers, indien nodig gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Vervolgens hebben wij de waardering van beleggingen gebaseerd op afgeleide marktnoteringen en andere geschikte waarderingsmodellen en technieken onderzocht.

De waardering van de vastrentende waarde- en aandelenbeleggingen die gebaseerd zijn op afgeleide marktnoteringen alsmede de aandelen-, vastgoedbeleggingen en overige beleggingen die gebaseerd zijn op waarderingsmodellen en technieken, hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde, jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Bovendien hebben wij ook de monitoring van de Stichting op recente financiële informatie van de beleggingen na balansdatum in onze werkzaamheden betrokken.

Tot aan de datum van onze controleverklaring hebben wij voor EUR 521 miljoen (14%) van de niet-beursgenoteerde beleggingscategorieën de waardering niet kunnen toetsen aan door een accountant gecontroleerde jaarrekeningen voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wanneer niet tijdig een jaarrekening die is voorzien van een goedkeurende controleverklaring beschikbaar is, hebben wij de betrouwbaarheid van de marktwaardering zoals door de fondsmanager afgegeven, vastgesteld door de inschatting van deze fondsmanagers uit voorgaande jaren te toetsen aan de hand van de later in het jaar beschikbaar gekomen gecontroleerde jaarrekeningen. In aanvulling hierop hebben we diverse gesprekken gevoerd met betrokken frontoffice-medewerkers van de vermogensbeheerder, waarbij wij significante gebeurtenissen na balansdatum, mogelijke risico's en andere relevante aspecten die van invloed zijn op de waardering van deze fondsen hebben besproken en getoetst aan brondocumentatie.

Onze observatie

Wij hebben geconstateerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de financiële jaarrapportage van Kring Progress op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Progress

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van Kring Progress die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en de Raad van Bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

De Raad van Bestuur heeft in de toelichting op pagina 65 de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. In noot 16 van de financiële jaarrapportage van Kring Progress (toelichting inzake mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds) blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In noot 10 van de financiële jaarrapportage van Kring Progress (toelichting inzake de technische voorzieningen) is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door de Raad van Bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door de Raad van Bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de financiële jaarrapportage van Kring Progress op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Waardering van beleggingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Forward

Omschrijving

De beleggingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van Kring Forward. De beleggingen bedragen circa 99% van het balanstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). Op pagina 93 blijkt uit de toelichting op de financiële jaarrapportage van Kring Forward dat voor EUR 88 miljoen (19%) van de beleggingen van Kring Forward de waardering gebaseerd is op marktnoteringen en dat voor EUR 380 miljoen (81%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op afgeleide marktnoteringen en waarderingsmodellen en technieken. Het bepalen van de marktwaarde voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van de beleggingen een kernpunt van onze controle. In de toelichting op pagina 89 en 90 zijn de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Wij maken gebruik van de beheersmaatregelen die zijn ingericht bij de vermogensbeheerder en die onderdeel zijn van de Standaard 3402 type II-rapportage (waarbij een goedkeurend assurancerapport van de accountant is afgegeven). Deze relevante beheersmaatregelen zijn gericht op de aanstelling van betrouwbare fondsmanagers enerzijds en de betrouwbare aanlevering en toereikende evaluatie van periodieke performancecijfers anderzijds. Daarnaast hebben wij de aansluiting vastgesteld tussen de financiële administratie en actuele financiële rapportages van fondsmanagers, indien nodig gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Vervolgens hebben wij de waardering van beleggingen gebaseerd op afgeleide marktnoteringen en andere geschikte waarderingsmodellen en technieken onderzocht.

De waardering van de vastrentende waarde- en aandelenbeleggingen die gebaseerd zijn op afgeleide marktnoteringen alsmede de overige beleggingen die gebaseerd zijn op waarderingsmodellen en technieken, hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde, jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Bovendien hebben wij ook de monitoring van de Stichting op recente financiële informatie van de beleggingen na balansdatum in onze werkzaamheden betrokken.

Tot aan de datum van onze controleverklaring hebben wij voor EUR 37 miljoen (10%) van de niet-beursgenoteerde beleggingscategorieën de waardering niet kunnen toetsen aan door een accountant gecontroleerde jaarrekeningen voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wanneer niet tijdig een jaarrekening die is voorzien van een goedkeurende controleverklaring beschikbaar is, hebben wij de betrouwbaarheid van de marktwaardering zoals door de

fondsmanager afgegeven, vastgesteld door de inschatting van deze fondsmanagers uit voorgaande jaren te toetsen aan de hand van de later in het jaar beschikbaar gekomen gecontroleerde jaarrekeningen. In aanvulling hierop hebben we diverse gesprekken gevoerd met betrokken frontoffice-medewerkers van de vermogensbeheerder, waarbij wij significante gebeurtenissen na balansdatum, mogelijke risico's en andere relevante aspecten die van invloed zijn op de waardering van deze fondsen hebben besproken en getoetst aan brondocumentatie.

De waardering van beleggingen met betrekking tot derivaten gebaseerd op afgeleide marktnoteringen hebben wij onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Wij hebben ook de monitoring van de uitvoeringsorganisatie op recente financiële informatie verkregen na balansdatum van de waarde van beleggingen op balansdatum betrokken. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig bepaalde waarderingen op basis van zelfstandig verkregen in de markt waarneembare prijzen.

Onze observatie

Wij hebben geconstateerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de financiële jaarrapportage van Kring Forward op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Forward

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van Kring Forward die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en de Raad van Bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

De Raad van Bestuur heeft in de toelichting op pagina 91 de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. In noot 16 van de financiële jaarrapportage van Kring Forward (toelichting inzake mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds) blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In noot 10 van de financiële jaarrapportage van Kring Forward (toelichting inzake de technische voorzieningen) is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door de Raad van Bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door de Raad van Bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de financiële jaarrapportage van Kring Forward op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur voor de jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Raad van Bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet de Raad van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Raad van Bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten

- transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
  - het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
  - het vaststellen dat de door de Raad van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
  - het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
  - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de Raad van Bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 1 juni 2021

KPMG Accountants N.V.

W. Teeuwissen RA

Verslag Intern Toezicht

Het intern toezicht is in handen van niet-uitvoerend bestuurders. Wij houden toezicht op adequate risico-beheersing, evenwichtige belangenafweging en op het beleid en de uitvoering daarvan binnen Unilever APF.

In dit verslag behandelen wij de opvolging van de aanbevelingen uit 2019, observaties en toepassing van de Code Pensioenfondsen in 2020, onze opinie over 2020 en nieuwe aanbevelingen.

Opvolging aanbevelingen 2019

De eerste aanbeveling in 2019 was dat de Raad van Bestuur en specifiek de uitvoerend bestuurders ervaringen uit recente uitbestedingen zichtbaar toepassen in bestaande en nieuwe uitbestedingsprocessen. Hij is zo opgevolgd: de uitbesteding van de bruto-netto berekeningen van uitkeringen is succesvol afgerond. Scherp houden van partijen en weten wanneer escalatie nodig is, zijn ervaringen die gebruikt zijn bij het hernieuwen van het contract met de bewaarbank en de uitbreiding van de opdracht aan de partij die balansrisico's afdekt.

De tweede aanbeveling was om de aandacht voor IT-ontwikkelingen structureel te vergroten evenals de aandacht voor het aanpassingsvermogen van de organisatie. Beide met het oog op de verdere toekomstige veranderingen in pensioenland. Als opvolging geldt dat de leverancier van het pensioenadministratiesysteem van het fonds aangeeft dat systeem langjarig te blijven ondersteunen nu en in de toekomst (uitvoering van het Pensioenakkoord). Ook dient er aandacht te blijven voor IT-ontwikkelingen en veranderingsvermogen. Een themasessie voor het bestuur over IT is doorgeschoven naar 2021 vanwege andere prioritering door de coronacrisis. Deze aanbeveling blijft dan ook staan en wij zullen de aanpak op dit vlak blijven volgen.

De derde aanbeveling betrof om in de komende jaren meer aantoonbaar te maken hoe het fonds rekening houdt met de persoonlijke positie, wensen en opvattingen van deelnemers, jong en oud(er). Dit is een doorlopend aandachtspunt dat vanaf 2021 verder opgevolgd moet worden. In 2020 is onderzoek gedaan naar de houding van deelnemers ten opzichte van

beleggingsrisico's en wat zij weten en vinden van ons duurzaam beleggen.

De laatste aanbeveling was om de blik van buitenaf naar binnen verder te versterken en om de visie van het fonds op ontwikkelingen duidelijk onder de aandacht te blijven brengen. Deze aanbeveling is als volgt opgevolgd: het leren van andere partijen is verder ver-groot (meer contact met fondsen om samen te werken en samen op te trekken). Het fonds is betrokken bij vraagstukken rondom het Pensioenakkoord en brengt zijn positie en specifiek die van de twee kringen duidelijk naar voren.

Observaties 2020

In 2020 is de financiële positie van beide kringen verslechterd en dat heeft geleid tot het opstellen van herstelplannen en tot een deels onvolledige indexatie aan het einde van het jaar. In dat opzicht is het een bewogen jaar geweest.

Wij verdelen ons toezicht over thema's. Bij beleggen, risicobeheersing & IT en bemensing zijn bestuurscommissies actief waar niet-uitvoerend bestuurders zitting in hebben. Observaties vanuit die commissies nemen wij daarom mee.

Besturing en bemensing

Besturing van het fonds ligt vast in de fondsdocumenten en besturing heeft te maken met bemensing. Daarom rapporteren wij over deze gebieden samen. Overschakelen naar thuiswerken is succesvol gegaan en zonder verstoringen in werkprocessen. Eind 2020 is het wetsvoorstel over het Pensioenakkoord gepubliceerd en de Raad van Bestuur volgt de ontwikkelingen nauwgezet. In 2020 is een Kennis/stakeholderstafel gestart waarin bestuurders, verantwoordingsorganen, de gepensioneerdvereniging en sociale partners als stakeholders onderling kennis delen, zij communicatie met elkaar afstemmen en het proces volgen. Daarnaast is de inrichting van de wettelijke sleutelfuncties afgerond waarvan wij de vruchten het komend jaar verwachten te kunnen plukken. Het proces om te komen tot herstelplannen voor de beide kringen is goed verlopen, zowel bestuurlijk als in communicatie. In 2020 is gebleken dat tijdige invulling van vacatures

belangrijk is om de pensioenregelingen goed uit te kunnen blijven voeren en de snelle ontwikkelingen goed te kunnen blijven volgen. Wij zien dat invulling van vacatures de aandacht heeft in de uitvoeringsorganisatie.

Beleggen (vermogensbeheer)

De coronacrisis veroorzaakte grote bewegelijkheid op financiële markten. Het is goed vast te stellen dat zowel de uitvoerend bestuurders als Uninvest Company daar bovenop zaten. Naar aanleiding van die bewegelijkheid is gekeken of er een noodzaak was de beleggingsstrategie van de kringen te veranderen: omdat zij voldoende bestand bleken tegen de onrust en omdat bij het bepalen van die strategieën rekening was gehouden met langetermijn verwachtingen en risico's was dat niet nodig. Er is een aantal kleine aanpassingen gemaakt voor wat betreft de positie van de beleggingen binnen hun strategische bandbreedtes en er zijn onderwerpen voor onderzoek op de agenda van de beleggingsadviescommissie gezet. Het proces om tot een nog meer samenhangend geheel van overtuigingen, beleid en uitvoering van duurzaam beleggen te komen, heeft al resultaten opgeleverd: het is belangrijk dat daar komende jaren vorderingen

op blijven plaatsvinden. Het Pensioenakkoord zal ook invloed hebben op de wijze van beleggen en welke beleggingen daarvoor meer of minder geschikt zijn.

Pensioenuitvoering en communicatie

Hier zijn twee toezichtgebieden bij elkaar genomen, want het uitvoeren van pensioenregelingen gaat hand in hand met adequaat daarover communiceren. Het belang van communicatie op weg naar en na invoering van het Pensioenakkoord is groot en daarom volgen wij de vorderingen op dat vlak intensief. De communicatie over de lastige boodschappen van herstelplannen en deels onvolledige indexatie is goed gegaan. Het eerder genoemde onderzoek naar de houding van deelnemers over beleggingsrisico's en duurzaam beleggen is goed aangepakt en heeft informatie opgeleverd over hoe deelnemers vinden dat het fonds omgaat met risico's, en over het grote draagvlak voor duurzaam beleggen. Dit onderzoek wordt in 2021 opgevolgd met communicatie over die

onderwerpen. Digitale bediening van deelnemers gaat meer vorm krijgen maar verdere realisatie is helaas vertraagd: het live gaan van het deelnemersportaal is een belangrijke volgende stap. Ook al gaat thuiswerken goed, het brengt wel uitdagingen met zich mee: de organisatie gaat goed om met de werkdruk maar aandacht hiervoor en voor teamvorming blijft op zijn plaats.

Risicobeheersing en IT

De auditcommissie houdt toezicht op risico-beheersing en IT valt daarbinnen. In 2020 is weer gebleken dat het belangrijk is om kennis op te bouwen over projectmanagement binnen de uitvoeringsorganisatie. En het Pensioenakkoord laat zien dat het belangrijk is te volgen of uitbestedingspartijen in staat zijn de benodigde veranderingen door te voeren of te ondersteunen. Een voorbeeld is het project om de pensioenprocessen te automatiseren: dat is een samenspel van interne uitvoering en ondersteuning van een externe partij. Samen moeten zij goed veranderingen voorbereiden en verwerken en dat leidde tot enkele vertragingen. Tot slot, is na een gedegen proces in 2020 de verplichte ERB (Eigen Risico-beoordeling) afgerond en is het heldere en werkbare document ingediend bij De Nederlandsche Bank.

Code Pensioenfonds

Wij bekijken of de Code Pensioenfonds nageleefd en toegepast wordt. Hiervoor gebruiken wij de analyse van de uitvoerend bestuurders in het jaarverslag en onze observaties gedurende het jaar. Waar sprake is van afwijkingen is dat toegelicht en daarmee onderschrijven wij dat de Code nageleefd en toegepast is in 2020.

Opinie en aanbevelingen 2020

Na de start van 2020 moesten medewerkers en bestuurders vanwege de coronamaatregelen pijlsnel overstappen naar een andere manier van (samen) werken. Plannen, prioriteiten en contacten moesten aangepast worden. Dat dit lukt is richting medewerkers (thuis werken, intensief digitaal contact) en uitvoerend bestuurders (frequenter afstemmen en meer besturen) een groot compliment waard. De Raad van Bestuur en specifiek uitvoerend bestuurders hebben nauwgezet

de financiële positie van de kringen gevolgd en hebben daar continue over gerapporteerd. Wij stellen vast dat die procedures werkten en het gekozen besturingsmodel zijn vruchten heeft afgeworpen. De uitvoeringsorganisatie heeft zich robuust getoond en de risico's zijn goed gemanaged. Toezien op evenwichtigheid in het afwegen van belangen hoort bij onze wettelijke taak en wij zijn van mening dat dit goed en aantoonbaar gedaan is door het bestuur.

Vanuit de wettelijke opdracht en onze verantwoordelijkheid als toezichthouders zijn wij positief over de inzet, getoonde flexibiliteit en resultaten. Buiten de eerdergenoemde aanbeveling uit 2019 over projectmanagement en om meer aantoonbaar te maken hoe het fonds rekening houdt met de persoonlijke positie, wensen en opvattingen van deelnemers, komen wij tot deze vier – puntig beschreven – nieuwe aanbevelingen:

1. Zorg dat lessen uit 2020 over de organisatie vastgehouden worden. En zet die lessen aantoonbaar in om de getoonde flexibiliteit blijvend te ondersteunen en te stimuleren.
2. Betrek daarbij ook zichtbaar en toetsbaar de gesignaleerde noodzaak voor meer aandacht voor IT-ontwikkelingen en doe dat daarnaast aantoonbaar in processen rondom het Pensioenakkoord.
3. Gezien de mogelijke impact van het Pensioenakkoord op vrijwel alle bedrijfsprocessen bevelen wij aan om aandacht te blijven houden voor de veranderingen die dit met zich zal meebrengen.
4. Werk verder aan het vergroten van het zelfbewustzijn over waar de uitvoeringsorganisatie sterk en minder sterk in is (bijvoorbeeld met een sterktezwakte analyse) en bepaal tijdig op basis daarvan waar externe expertise meerwaarde toevoegt.

Rotterdam, 1 juni 2021

Frans Prins
 Gavin van Boekel
 Elisabeth van Hoey Smith
 Herwin Post
 Theo Rutten
 Frans van de Veen
 Kristian Vleugels
 Martine Zeegers
 Rob Zoon

Verlag Verantwoordingsorgaan kring Progress

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd alsmede over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Het Verantwoordingsorgaan kring Progress heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennisgenomen van het jaarverslag over 2020 en van de rapportage intern toezicht 2020. De ontvangen documenten en de werkzaamheden van de bestuurscommissies zijn eerst mondeling besproken in sessies per toezichtgebied en hierna toegelicht in de vergadering door de niet-uitvoerende bestuurders. In samenhang met de rapportage intern toezicht geeft dit een goed beeld van het gevoerde beleid in 2020. Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat het beleid en beheer passend is bij de risicohouding en het gehanteerde ambitieniveau. Tevens geeft het bestuur op een adequate manier invulling aan de risicobeheersing binnen het fonds.

In 2020 verliep de samenwerking met het bestuur wederom goed. Er is sprake van een constructieve en transparante dialoog en er wordt tijd gemaakt om het Verantwoordingsorgaan te informeren en mondelinge toelichtingen te verstrekken. De oprichting van een kennis/stakeholderstafel om informatie uit te wisselen over het nieuwe pensioenstelsel wordt ook erg op prijs gesteld. Verder ontvangt het Verantwoordingsorgaan tijdig alle benodigde informatie om zijn taak goed uit te kunnen voeren en wordt het VO door het bestuur gestimuleerd om kritisch te zijn. Ook de themasessies die door VO-leden worden gevolgd bij het APF of de Pensioenfederatie worden zeer op prijs gesteld. Hierdoor kan het VO zich nog beter voorbereiden op de gesprekken met het bestuur en/of intern toezicht.

Gezien de inhoud van de verstrekte informatie en documenten is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat de Raad van Bestuur in 2020 de aan haar toebedeelde taken naar behoren heeft uitgevoerd en daarbij een evenwichtig beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle stakeholders evenwichtig zijn meegewogen. Het Verantwoordingsorgaan is voorts van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

Door de uitbraak van Corona in 2020 zijn de vergaderingen vanaf maart noodgedwongen digitaal gehouden. Het VO waardeert de inzet van de uitvoeringsorganisatie om dit proces probleemloos te laten verlopen en concludeert dat deze werkwijze in de toekomst voor sommige (korte) sessies wellicht zelfs de voorkeur heeft boven fysieke vergaderingen.

Het Verantwoordingsorgaan wil tevens zijn waardering uitspreken naar de Raad van Bestuur en de medewerkers van Unilever APF voor de ondersteuning van het Verantwoordingsorgaan met bijscholing en regelmatige informatiebijeenkomsten, naast de formele vergaderingen.

Reactie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bedankt de leden van het Verantwoordingsorgaan voor hun oordeel. Wij onderschrijven de conclusies van het oordeel. Tevens delen wij de opvatting van het Verantwoordingsorgaan dat de samenwerking constructief en transparant verloopt. Wij streven ernaar om de goede relatie en de inhoudelijke samenwerking in de komende jaren verder uit te diepen.

Verlag Verantwoordingsorgaan kring Forward

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd alsmede over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Het Verantwoordingsorgaan kring Forward heeft het jaarverslag en het verslag intern toezicht 2020 uitvoerig bestudeerd en heeft daarover vooraf in mondelinge sessies per toezichtgebied en later in een aparte vergadering een dialoog gevoerd met de niet-uitvoerende bestuurders. In deze vergadering hebben de verschillende bestuurscommissies mondeling verslag gedaan van hun activiteiten in het afgelopen jaar en zijn de vragen van de VO naar tevredenheid beantwoord. De in het verslag intern toezicht genoemde bevindingen kan het Verantwoordingsorgaan onderschrijven. De werkzaamheden naar een flexibele en toekomstbestendige organisatie gebeurt naar mening van het Verantwoordingsorgaan op een zorgvuldige manier met oog voor kosten en hoogwaardige serviceverlening.

Het Verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur op een evenwichtige en adequate wijze zijn beleid heeft uitgevoerd in 2020 en op basis van argumenten de juiste besluiten heeft genomen ten behoeve van de beleidsvorming. Het bestuur heeft de belangen van alle belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) daarbij in voldoende mate en op evenwichtige wijze in aanmerking genomen. Het Verantwoordingsorgaan is voorts

van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

De uitbraak van Corona in 2020 en het plotselinge thuiswerken van de uitvoeringsorganisatie heeft niet geleid tot verstoring van processen. Ook het digitale vergaderen is snel en adequaat opgepakt.

Het Verantwoordingsorgaan heeft voldoende mogelijkheden gekregen in 2020 om de kennis op peil te houden en te vergroten. Dit wordt gedaan via themasessies en (online) trainingen (van o.a. Unilever APF, de Pensioenfederatie en Montae & Partners) maar ook via het leerplatform SPO Perform.

Het Verantwoordingsorgaan waardeert de prettige en transparante samenwerking met het bestuur en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie in het afgelopen jaar.

Reactie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bedankt de leden van het Verantwoordingsorgaan voor hun oordeel over 2020 en kan zich vinden in het oordeel. De goede samenwerking en contacten met het Verantwoordingsorgaan wordt ook door de Raad van Bestuur zeer op prijs gesteld. Dit is, ook met het oog op de toekomstige ontwikkelingen van grote waarde. Wij kijken uit naar het verder uitbouwen van de goede relatie en naar de inhoudelijke samenwerking in de komende jaren.

APF Unilever

Bijlagen

Bijlage 1 Personalía per 31 december 2020

Raad van Bestuur

Uitvoerend bestuurders

Jeannelle Kooman
Hedda Renooij
Willy Westerborg

Niet-uitvoerend bestuurders

Frans Prins (onafhankelijk voorzitter)
Gavin van Boekel
Elisabeth van Hoey Smith
Herwin Post
Theo Rutten
Frans van de Veen
Kristian Vleugels
Martine Zeegers
Rob Zoon

Bestuurssecretaris

Alain de Jager
Danielle Verburg

Beleggingsadviescommissie

Gavin van Boekel
Jeannelle Kooman
Kristian Vleugels
Justus van Halewijn (extern)
Philip Sasse (extern)
Onno Steenbeek (extern)

Auditcommissie

Herwin Post
Frans van de Veen
Rob Zoon

HR-commissie

Elisabeth van Hoey Smith
Theo Rutten
Martine Zeegers

Compliance Officer

Alain de Jager

Actuaris

Edmond Halley

Accountant

KPMG Accountants N.V.

Sleutelfunctiehouders

Jeroen Tuijp (actuariaal)
Jan Verburg (interne audit)
Willy Westerborg (risicobeheer)

Verantwoordingsorgaan Progress

Ryanne Besselink (U)
Elly Christ (G)
Mieke Claushuis (G)
Marco Dekker (W)
Jan Heemskerk (G)
Jolanda Mathot (W)
Chris Nagtegaal (W)
Nico Overbeeke (G)
Dick Toet (G)
Bas Verberg (U)
Corrinne van Velden (W)
Peter van de Watering (G)

Verantwoordingsorgaan Forward

Ryanne Besselink (U)
Julien Boelhouwer (W)
Marco Dekker (W)
Jolanda Mathot (W)
Bas Verberg (U)
Corrinne van Velden (W)

(G) = Gepensioneerdenleden

(U) = Unilever

(W) = Werknemersleden

Bijlage 2 Hoofdpijnen pensioenregeling 2020 Forward

Vanaf 1 april 2015 bouwen medewerkers van Unilever pensioen op bij Forward. Dat gebeurt in een collectieve beschikbare premieregeling (afgekort CDC-regeling, naar Engelse benaming). Kenmerkend hiervoor is dat het pensioenfonds een vastgestelde premie ontvangt die onder normale omstandigheden genoeg is voor de opbouw van het pensioen waarop gemikt wordt. De hoogte van de premie wordt jaarlijks bepaald volgens een vaste rekenmethode. In slechte tijden kan er niet worden aangeklopt bij de werkgever voor extra geld. Maar in goede tijden vindt er ook geen terugstorting plaats naar de werkgever. Dat betekent dat de financiële risico's van de regeling volledig bij het collectief van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden liggen. Mogelijke maatregelen zijn het verlagen van de pensioenopbouw of, in het uiterste geval, het verlagen van de opgebouwde pensioenen. Ook is de indexatie afhankelijk van de financiële positie van Forward.

Medewerkers betalen in 2020 een premie van 3% over de pensioengrondslag (het all-in jaarsalaris minus een franchise van € 14.167, stand van 1 januari 2020). Daarvoor zijn ze verzekerd van een ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen.

Ouderdomspensioen

Doel van de regeling is dat de deelnemer jaarlijks 1,875% van de pensioengrondslag in dat jaar opbouwt. Die opbouw is gebaseerd op een pensioenleeftijd van 68 jaar.

Partner- en wezenpensioen

Ieder jaar bouwt de deelnemer ook een partnerpensioen op. Dat bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Als een deelnemer overlijdt tijdens het dienstverband bij Unilever is er voor zijn of haar partner een levenslange uitkering van 70% dat uitgaat van het partnerpensioen dat bereikt zou zijn als hij of zij was blijven leven en werken tot de pensioendatum. De hoogte van het wezenpensioen (voor kinderen tot 21 jaar) is 20% van het partnerpensioen.

Forward biedt ook een aanvullende Anw-gatverzekering aan waarmee deelnemers op vrijwillige basis extra zekerheid voor hun gezin kunnen regelen.

Arbeidsongeschiktheid

Bij arbeidsongeschiktheid gaat de pensioenopbouw bij Forward geheel of gedeeltelijk (afhankelijk van het wel of niet beëindigen van het dienstverband) door. Er is bij Forward ook voorzien in een verzekering die zorgt voor een aanvulling op de WIA-uitkering voor het geval het salaris uitkomt boven de WIA-grens (in 2020 € 60.906 per jaar).

Keuzes bij pensionering

De standaard pensioenleeftijd bij Forward is 68 jaar of de eerdere leeftijd waarop de AOW in gaat. Maar deelnemers kunnen ook eerder met pensioen. De uitkering valt dan vanzelfsprekend lager uit. Daarbij kan door inlevering van ouderdomspensioen een overbruggingspensioen tot de AOW-leeftijd worden ingekocht. Ook kan de deelnemer er bij pensionering voor kiezen de verhouding tussen het ouderdomspensioen en het partnerpensioen te wijzigen. En er is de mogelijkheid eerst een periode meer pensioen te ontvangen en daarna minder. Andersom kan ook.

Indexatie

De indexatie van de pensioenen is voorwaardelijk: de pensioenen kunnen alleen verhoogd worden als de financiële positie van Forward dat volgens de wettelijke regels én naar het oordeel van de Raad van Bestuur toelaat. Het pensioenfonds probeert de pensioenen van de actieve deelnemers jaarlijks te verhogen met het percentage van de cao-loonstijgingen bij Unilever. Voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers die niet meer bij Unilever werken proberen we de pensioenen te laten meestijgen met de prijsstijgingen in Nederland (de afgeleide Consumentenprijsindex van het CBS).

Colofon

Een uitgave van Stichting Algemeen
Pensioenfonds Unilever Nederland

Bezoekadres

Unilever
Weena 455
3013 AL Rotterdam

Postadres

Postbus 2071
3000 CB Rotterdam

Telefoon: 010 4394937

E-mail: pensioen.infolijn@unilever.com

Internet: Unileverpensioenfonds.nl